《剖析量論文義之建立、理路幻鑰》

(中藏版卷一~卷二)

榮增普覺巴·强巴著

丹增强曲 從藏譯漢

༄༅། །ཚད་མའི་གཞུང་དོན་འབྱེད་པའི་བསྡུས་གྲྭའི་
རྣམ་བཞག་རིགས་ལམ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལས་
རིགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

མཛད་པ་པོ། ཡོངས་འཛིན་ཕུར་ལྕོག་པ།

譯 者 朱立

榮增攝類學——

《因明學啓蒙》新譯

卷一~卷三

中藏對照

榮增普覺巴・强巴著

丹增强曲 從藏譯漢

目錄

譯者前言	I
文獻來源和翻譯體例	II
卷一科判	A
卷二科判	C
卷三科判	E
卷一正文	2
卷二正文	133
卷三正文	290

譯者前言

普覺巴·強巴所著的《理路幻鑰》一書，也即著名的《榮增[1]攝類學》。此書共分五卷，囊括了藏傳因明傳統劄倉教程中的攝類學[2]、心明學[3]和因理學三大內容，曾由楊化群先生於1983年從藏譯漢，且冠以《因明學啟蒙》之名（以下簡稱“楊譯”）。該譯本對於向漢地傳播藏傳因明知識曾經起到了很大的作用。然而如果對勘藏文，則可發現該譯本仍有不少值得推敲之處，因此譯者冒昧重譯了原著。

這個本子首先當然應該呈獻給以寶僧法師為代表的各位師長，因為正是在他們三年多來的悉心指導之下它才得以誕生。

其次，這個本子也應該獻給向漢地引來藏傳因明火種的先驅者——楊化群先生。楊先生在他的書中有這樣一首跋偈：“老病纏綿，是非毀譽，風燭殘年，皆非所顧，願作終結。安得量理，相告來者，長留人間”，如今本書的重新譯出，或可稍慰其懷。

譯者的智慧和學識均極淺陋，兼而未能有緣從具備傳承的耆碩大德處親聞本書的講解，故而此譯本主要是為了自身修學而撰，錯誤及不當之處一定甚多，讀者當慎自思擇。

丹增強曲（朱立）謹識

西元2010年7月2日初稿畢於滬上

[1] ཡོངས་འཛིན་，即“經師”，“榮增”是音譯

[2] བསྡུས་གྲྭ

[3] བློ་རིག

文獻來源和翻譯體例

藏文原本依據的是甘肅民族出版社 2005 年第 2 版的《རིགས་ལམ་འཕྲུལ་ལྡེ།》（其漢文書名作《因明學入門》)，以下簡稱“甘肅本”。部分作為參考的還有該書 1994 年第 8 次印刷的第 1 版，以下簡稱“甘肅舊本”。由於譯者並未取得後者的全本，所以主要依據的還是甘肅本。翻譯體例如下：

1. 原文多無分段。現為令文義顯明，譯者將根據文義進行分段。

2. 因為目前學界對於藏傳因明的諸多術語尚未能在漢語譯名方面達成完全的共識，故而對於原文中出現的重要術語及文句，本譯文均在其第一次出現之際在註腳中附上其對應的藏文，方便讀者參考。

3. 漢譯之中，圓括號（）之間的文字表示譯者為令文意清晰而補充的說明。

4. 漢譯之中，方括號〔〕之間的文字表示譯者為令文意連貫而補充的文字。

5. 本譯文儘量沿用楊譯的科判，唯在楊譯的科判有誤之際才對之重新勘定。

6. 考慮到藏傳因明在以格魯派為主的藏傳佛教諸多宗派之中仍然是一個活著的自然語言邏輯系統，被廣泛應用於日常的聞思學習之中，因此本文的漢語譯文將儘量使用語體而非文言，只有在學界已有穩定成譯的情況之下才使用文言譯文。

7. 為了方便讀者回溯原文，在原文每一頁的起始位置所對應的譯文處，以批註的形式注明對應的原文頁碼。

《剖析量論文義之攝類建立、理路幻鑰·小理路部分的細解（卷一）》譯文科判

甲一、講解小理路的建立……2

乙一、小理路的細目——講解白紅顏色等的建立……2

丙一、駁他宗；……3

丙二、立自宗……13

丙三、斷除諍論……19

乙二、講解成事的建立……21

丙一、駁他宗……22

丙二、立自宗……35

丙三、斷除諍論……40

乙三、講解認識返體的建立……43

丙一、駁他宗……43

丙二、立自宗……61

丙三、斷除諍論……62

乙四、講解遮返是、遮返非的建立……64
丙一、駁他宗……65
丙二、立自宗……75
丙三、斷除諍論……76
乙五、講解小因果的建立……78
丙一、駁他宗……78
丙二、立自宗……96
丙三、斷除諍論……99
乙六、講解總和別的建立……104
丙一、駁他宗……104
丙二、立自宗……114
丙三、斷諍……117
乙七、講解實質法與返體法的建立……122

《剖析量論文義之攝類建立、理路幻鑰·
中理路部分的細解（卷二）》譯文科判

甲二、講解中理路的建立……133

乙一、講解相違和相屬……133

丙一、駁他宗……133

丙二、立自宗……153

丙三、斷諍……156

乙二、瞭解有、瞭解無的內涵……161

丙一、駁他宗……162

丙二、立自宗……168

丙三、斷諍……171

乙三、講解性相與所表的建立……174

丙一、駁他宗……174

丙二、立自宗……179

丙三、斷諍……187

乙四、講解大因果的建立 …… 204
丙一、駁他宗 …… 204
丙二、立自宗 …… 229
丁一、講解因 …… 229
丁二、講解緣 …… 236
丁三、講解果 …… 239
丁四、附帶抉擇有無“已過去者”和“尚未來者” …… 243
丙三、斷除諍論 …… 246
乙五、講解隨行逆遍及附講“剖析遮”與“剖析立”的建立 …… 265

《剖析量論文義之攝類建立、理路幻鑰·
大理路部分的細解（卷三）》譯文 科判

甲三、大理路……290

乙一、應成等的建立……290

丙一、講解小應成及附帶內容的建立……290

丁一、正說……291

丁二、附說……309

戊一、講解第六囀聲（屬格）的建立……309

戊二、講解承認方式的建立……315

戊三、講解遮處和提問拋引的建立……320

己一、講解遮處的建立……321

己二、講解提問拋引的建立……328

丙二、講解大應成的建立……331

丁一、正說……331

戊一、駁他宗……332

戊二、立自宗……339

己一、講解性相 …… 339
己二、講解分類 …… 339
庚一、真應成和似應成的二分法 …… 340
辛一、真應成 …… 340
壬一、引能立的真應成 …… 341
癸一、引申自類返體的真應成 …… 342
癸二、引申他類返體的真應成 …… 351
壬二、不引能立的真應成 …… 366
辛二、似應成 …… 366
庚二、表述方面的四分法 …… 367
己三、講解識別因、法、義三者 …… 377
己四、講解應成的回答方式 …… 378
戊三、斷諍 …… 378
丁二、附說立論者、敵論者、公證人三者的建立 …… 382
戊一、正說 …… 382

戊二、進行辯論的建立……385
己一、辯論的安住之處為何……385
己二、如何辯論的方式……388
庚一、正說辯論方式……388
庚二、辯論方式的支分……389
辛一、提問與回答的方式……389
辛二、善巧辯論的因（”因果”的”因”）和莊嚴之飾……390
辛三、辯論的心術……391
辛四、辯論之比喻……391
己三、辯論的果……392
丙三、講解遣餘、遮遣、成立的建立……394
丁一、駁他宗……395
丁二、立自宗……434
丁三、斷諍……442
丙四、講解“遮遣趨入”和“成立趨入”的建立……459

丁一、駁他宗 …… 459
丁二、立自宗 …… 466
　戊一、講解遮遣趨入 …… 466
　戊二、講解成立趨入 …… 469
丁三、斷諍 …… 471

正文

༄༅། །ཚད་མའི་གཞུང་དོན་འབྱེད་པའི་བསྡུས་གྲྭའི་རྣམ་བཞག་རིགས་ལམ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལས་རིགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

《剖析量論文義之攝類建立、理路幻鑰

小理路部分的細解[1]（卷一）》譯文

༄༅། །བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཡང་དག་དོན་གཟིགས་སྟོན་པ་ཚད་མ་དེས། །ལེགས་གསུངས་རིགས་ལམ་ཚད་མས་གསལ་མཛད་པའི། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་སོགས། །སྔོན་བྱོན་འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ལ་འདུད། །

頂禮上師及怙主妙音！

依彼觀見真義導師量，善說理路依量令顯了，如是大聖陳那法稱等，印藏先行諸賢稽首禮！

---

[1] 藏文卷名：ཚད་མའི་གཞུང་དོན་འབྱེད་པའི་བསྡུས་གྲྭའི་རྣམ་གཞག་རིགས་ལམ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལས་རིགས་ལམ་ཆུང་ངའི་སྐོར་གྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

འདིར་རིགས་པའི་ལམ་གྱི་སྒོ་འབྱེད་བསྡུས་གྲྭའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། རིགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ། རིགས་ལམ་འབྲིང་གི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ། རིགས་ལམ་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་གསུམ།

在此講解開啟理路之門的攝類建立，分為三目：甲一、講解小理路的建立；甲二、講解中理路的建立；甲三、講解大理路的建立。

དང་པོ་རིགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་ནང་ཚན་ཁ་དོག་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས།

甲一、講解小理路的建立

乙一、小理路的細目[1]——講解白紅顏色[2]等的建立

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

---

[1] ནང་ཚན།

[2] ཁ་དོག

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་དོག་ཡིན་ན་དམར་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དམར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

丙一、駁〔他宗〕

若有人說：若是顏色，都是紅色[1]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以白法螺的顏色作有法[2]，應該是紅色，因為是顏色的緣故——周遍〔你〕已承許[3]。

如果〔對方抵抗說因〕不成[4]，〔則說〕以白法螺的顏色作有法，應該是顏色，因為是是白色的緣故。

---

1 藏文表述是：ཁ་དོག་ཡིན་ན་དམར་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ།，直譯為：若是顏色，被"是紅色"所周遍。文中的譯法是意譯。

2 ཆོས་ཅན།，ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། 直譯當為"白法螺的顏色有法"，但這並不合乎漢語的表述習慣，故而對於此種論式結構本文將一律譯作"以…作有法"的形式。

3 ཁྱབ་པ་ཁས།

4 在辯論場上完整的回答是：རྟགས་མ་གྲུབ། "因不成"，但在書中大多被簡寫成了 མ་གྲུབ། "不成立"。

མ་གྲུབ་ན། ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དཀར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དམར་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以白法螺的顏色作有法，應該是白色，因為是與白法螺的顏色為一的緣故。

如果〔對方〕根本承許[1]，〔則說〕以白法螺的顏色作有法，應該不是紅色，因為是白色的緣故。

如果〔對方抵抗說〕不周遍[2]，〔則說〕應該存在周遍，因為沒有白色和紅色二者的共依[3]的緣故；這是因為此二是相違[4]的緣故。

---

[1] རྩ་བ་འདོད་པ།，這裡是指對方認同了最初的立宗——“以白法螺的顏色作有法，應該是紅色”

[2] མ་ཁྱབ། 在辯論場上完整的回答是：ཁྱབ་པ་མ་བྱུང་།

[3] གཞི་མཐུན།，或譯“交集”、“同分事”、“同位基”。

[4] འགལ་བ།，若是“相違”，定無“共依”。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་དོག་ཡིན་ན་དཀར་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དཀར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། མདོག་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མདོག་ཏུ་རུང་བ་ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是顏色，都是白色。

〔為了破斥這個說法，則說〕以無量壽佛的顏色作有法，應該是白色，因為是顏色的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以無量壽佛的顏色作有法，應該是顏色，因為是堪為顏色者[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕在此應該存在周遍，因為“堪為顏色者”是“顏色”的性相[2]的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དཀར་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དམར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་གི་ལྡོག་པ་

---

1 མདོག་ཏུ་རུང་བ།
2 མཚན་ཉིད།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以無量壽佛的顏色作有法，應該不是白色，因為是紅色的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以無量壽佛的顏色作有法，應該是紅色，因為是無量壽佛的顏色的返體[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以無量壽佛的顏色作有法，你應該是你的返體，因為你是成事[2]的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་དོག་ཡིན་ན། སེར་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཨིནྡྲ་ནི་ལའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཇ་བའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是顏色，都是黃色。

[1] ལྡོག་པ།

[2] གཞི་གྲུབ། ，和“有”、“存在”等同義。

〔為了破斥這個說法，則說〕以帝釋青[1]的顏色作有法，應該如此（是黃色），因為如此（是顏色）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是顏色），因為是根本顏色[2]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是青黃赤白[3]四者之一的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེར་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྔོ་སེར་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是黃色，因為是青色的緣故。周遍〔成立〕，因為青黃二者是相違的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་དོག་ཡིན་ན། སྔོན་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གསེར་བཙོ་མའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་མ་ཡིན་

[1] ཨིནྡྲ་ལ།，藍寶石。本文中所謂的“青色”即是當代漢語中所說的“藍色”，譯作“青色”是和佛典中的舊譯保持一致。
[2] རྩ་བའི་ཁ་དོག།，共有四種——白色，加上三原色，也譯作“根本色”。
[3] སྔོ་སེར་་དཀར་དམར།，四根本色。

པར་ཐལ། སེར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གསེར་བཙོ་མའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གསེར་བཙོ་མའི་ཁ་དོག་གསེར་བཙོ་མའི་ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། གསེར་བཙོ་མའི་ཁ་དོག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是顏色，都是青色。

〔為了破斥這個說法，則說〕以煉金[1]的顏色作有法，應該如此（是青色），因為如此（是顏色）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以煉金的顏色作有法，應該如此，因為是顏色的“別”[2]的緣故。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是青色，因為是黃色的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是煉金的顏色的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕煉金的顏色應該是煉金的顏色，因為煉金的顏色存在的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁ་དོག་ཡིན་ན། རྩ་བའི་ཁ་དོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ལྗང་ཁུའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྩ་བའི་ཁ་དོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོ་སེར་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྗང་ཁུ་

---

[1] 經過熔煉的純金。

[2] བྱེ་བྲག，和“總”相對。

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་སེར་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྔོ་སེར་འདྲེས་པ་ལས་ལྗང་ཁུ། དམར་སེར་འདྲེས་པ་ལས་ལི་ཁྲི། དམར་སྔོན་འདྲེས་པ་ལས་ནག་པོར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是顏色，都是根本顏色。

〔為了破斥這個說法，則說〕以綠不空成就〔佛〕的顏色作有法，應該如此（是根本顏色），因為如此（是顏色）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是此有法的緣故。如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是根本顏色，因為是支分顏色[1]的緣故。應該如此，因為是青黃二色的支分顏色的緣故。應該如此，因為是綠色的緣故；這是因為是青黃混合的顏色的緣故。周遍〔成立〕，因為安立有“青黃混合出綠色，紅黃混合出橙色，紅青混合出黑色”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་ན། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འཛམ་དབྱངས་དམར་སེར་གྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། འཛམ་དབྱངས་དམར་སེར་གྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། དམར་སེར་གཉིས་ཀྱི་

1 ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག，也譯作“支分色”。

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། འཇམ་དབྱངས་དམར་སེར་གྱི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་དང་དུ་བ། རྡུལ་དང་ཁུག་སྣའི་ཁ་དོག་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྣང་བ་དང་མུན་པ། གྲིབ་མ་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རེ་རེ་ནས་གྲུབ་སྟེ། འཇམ་དབྱངས་དམར་སེར་གྱི་ཁ་དོག་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又有人說：若是支分顏色，都是八種支分顏色之一。

〔為了破斥這個說法，則說〕以紅黃妙音的顏色作有法，應該是八種支分顏色之一，因為是支分顏色的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以紅黃妙音的顏色作有法，應該是支分顏色，因為是紅黃二者的支分顏色的緣故。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以紅黃妙音的膚色作有法，應該不是八種支分顏色的隨一一種，因為

既不是雲[1]、煙[2]、塵[3]、霧[4]四種顏色之一，又不是明[5]、暗[6]、影[7]、日光[8]四色之一的緣故。因〔支〕各各成立，因為是與紅黃妙音的顏色為一的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་ཡིན་ན། དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཞམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是色[9]，都是形色[10]，〔為了破斥這個說法，則說〕以顯色[11]作有法，應該如此（是形色），因為如此（是色）的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為

---

1 སྤྲིན།
2 དུ་བ།
3 རྡུལ།
4 ཁུག་སྣ།
5 སྣང་བ།
6 མུན་པ།
7 གྲིབ་མ།
8 ཉི་མའི་འོད་ཟེར།
9 གཟུགས།，從下文看，這裡應該是指“色法”而非“色處”。
10 དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས།，形色。
11 ཁ་དོག་གི་གཟུགས།

是物質[1]的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是在微塵上成就的緣故。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是形色，因為是與顯色為一的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該是與你為一，因為你是有的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་ཡིན་ན། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཟླུམ་པོའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་དང་། ཁ་དོག་དོན་གཅིག་དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་དང་། དབྱིབས་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是色[2]，都是顯色。

〔為了破斥這個說法，則說〕以圓形的色作有法，應該如此（是顯色），因為如此（是色）的緣故——周遍〔你〕已承許。

---

[1] ཟེམ་པོ། ，“在微塵上成就”或說“微塵所成”是其性相。它和“色法”是同義。

[2] 此處雖然在釋作“色處”的情況下邏輯上也成立，但就下文安立自宗的內容看，仍然是指“色法”。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是色），因為是色處[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是色處），因為是眼識的所取[2]的緣故。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是顯色，因為不是顏色的緣故。周遍〔成立〕，因為“顯色”與“顏色”是同義[3]，“形色”與“形狀”[4]二者是同義的緣故。

རང་གི་ལུགས་ལ། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། གཟུགས་རུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དང་བེམ་པོ་གཉིས་དོན་གཅིག གཟུགས་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རོའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལྔ་ཡོད།

丙二、立〔自宗〕

自宗之中，“色”的性相存在，因為“堪為色”就是它的緣故。“色”與“物質”二者是同義。

[1] གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད།
[2] མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ།
[3] དོན་གཅིག
[4] དབྱིབས།

若對色進行分類，有“色處”、“聲處”、“香處”、“味處”、“觸處”五者[1]。

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དབྱིབས་སུ་བསྟན་དུ་རུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རིང་བ་དང་ཐུང་བ། མཐོ་བ་དང་དམའ་བ། ལྷམ་པ་དང་ཟླུམ་པོ། ཕྱེ་ལེ་བ་དང་ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དང་བཅས་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་ནི་གྲུབ་བཞི། ཟླུམ་པོ་ནི་གོར་མོའམ་ཧྲིལ་པོ། ཕྱ་ལེ་བ་ནི་ངོས་མཉམ་པའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

1）“色處”的性相存在，因為“眼識[2]的所取”即是它的緣故。若對“色處”進行分類，可有二種，因為有“形狀”與“顏色”二者的緣故。

1.1）“形狀”的性相存在，因為“可以顯示為形狀者”即是它的緣故。對此若作分類，可有八

---

[1] གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།རོའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལྔ།

[2] མིག་ཤེས།

種，因為有“長”[1]與“短”[2]、“高”[3]與“矮”[4]、“方”[5]與“圓”[6]、“正”[7]與“不正”[8]之色八種的緣故。“方”，以四方為例；“圓”，以圓圈或者整圓為例；“正”，以表面平整的形狀為例，都是合理的。

མདོག་ཏུ་བསྟན་དུ་རུང་བ། ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད། ཁ་དོག་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྩ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་ཁ་དོག་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་སྤྲིན་དང་དུ་བ། རྡུལ་དང་ཁུག་སྣ། སྣང་བ་དང་མུན་པ། གྲིབ་མ་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

1.2)“可以顯示為顏色者”，是“顏色”的性相。若對“顏色”進行分類，可有二種，因為有“根本顏色”和“支分顏色”二者的緣故。若對“根本顏色”進行分類，共有四種，因為有“青黃赤白”四種的緣故。若對“支分顏色”進行分類，共有八種，因為有作為它的“雲、煙、塵、霧、明、

---

1 རིང་པོ།
2 ཐུང་བ།
3 མཐོ་བ།
4 དམའ་བ།
5 ལྷམ་པ།
6 ཟླུམ་པོ།
7 ཕྲ་ལེ་བ།
8 ཕྲ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ།

暗、影、日光之色”八種的緣故。

སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་ཉན་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་དང་། མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད་བའི་ཕྱིར།

2)“聲處”的性相存在，因為“耳識[1]的所聞”即是它的緣故。若對“聲”進行分類，共有二種，因為有“執受大種所生聲”[2]和“非執受大種所生聲”[3]二種的緣故。

དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྣ་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དྲི་དང་སྦྱར་བྱུང་གི་དྲི་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

3)“香處”的性相存在，因為“鼻識[4]的所領受者”即是它的緣故。若對“香”進行分類，共有二種，因為有“俱生香”[5]和“和合香”[6]二種的緣故。

རོའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ལྕེ་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི། རོ་ལ་དབྱེ་ན་དྲུག་ཡོད་དེ། མངར་བ་དང་སྐྱུར་བ། ཁ་བ་དང་བསྐ་བ། ཚ་བ་དང་ལན་ཚ་བ་སྟེ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

---

[1] རྣ་ཤེས།
[2] ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ།
[3] མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ།
[4] སྣ་ཤེས།
[5] ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དྲི།
[6] སྦྱར་བྱུང་གི་དྲི།

4）“味處”的性相存在，因為“舌識[1]的所領受者”即是它的緣故。若對“味”進行分類，共有六種，因為有“甜”[2]、“酸”[3]、“苦”[4]、“澀”[5]、“辣”[6]、“鹹”[7]六者的緣故。

རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ལུས་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། འབྱུང་བར་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བར་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྲ་ཞིང་འཐས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རླུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

5）“觸處”的性相存在，因為“身識[8]的所領受者”即是它的緣故。若對“觸”進行分類，可有二

---

[1] ལྕེ་ཤེས།

[2] མངར་བ།

[3] སྐྱུར་བ།

[4] ཁ་བ།

[5] བསྐ་བ།

[6] ཚ་བ།

[7] ལན་ཚ་བ།，也有寫作 ལན་ཚྭ་བ། 的。

[8] ལུས་ཤེས།

種，因為有“作為大種之觸”[1]和“大種所成之觸”[2]二者的緣故。若對“作為大種之觸”進行分類，可有四種，因為“地、水、火、風”[3]四者即是它的緣故。“地”的性相存在，因為“堅和固”即是它的緣故。“水”的性相存在，因為“濕和潤”即是它的緣故。“火”的性相存在，因為“熾熱和燃燒”即是它的緣故。“風”的性相存在，因為“輕和流動”即是它的緣故。

འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་ལ་དབྱེ་ན་བདུན་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་འཇམ་པ་དང་རྩུབ་པ། ལྕི་བ་དང་ཡང་བ། གྲང་བ་དང་བཀྲེས་པ། སྐོམ་པ་དང་བདུན་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།

若對“大種所成之觸”進行分類，共有七種，因為作為它的“滑”[4]、“糙”[5]、“重”[6]、“輕”[7]、“冷”[8]、“饑”[9]、“渴”[10]七者即是它的緣故。

---

[1] འབྱུང་བར་གྱུར་པའི་རེག་བྱ།，楊譯為“四大種能造之觸”。
[2] འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ།，楊譯為“四大種所造之觸”。
[3] ས་ཆུ་མེ་རླུང་།
[4] འཇམ་པ།
[5] རྩུབ་པ།
[6] ལྕི་བ།
[7] ཡང་བ།
[8] གྲང་བ།
[9] བཀྲེས་པ།
[10] སྐོམ་པ།

རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་དུང་དཀར་པོ་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཆོས་དུང་དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན།

若有人說：以白法螺作有法，應該是顏色，因為是白色的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則此人說〕以它作有法，應該如此，因為是白法螺的緣故。

འགལ་ཁྱབ་ལ་འབུད། འོན་ཁོ་རང་ལ། རྟ་དཀར་པོ་ཆོས་ཅན། དཀར་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟ་དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིགའདོད་མི་ནུས་ཏེ། བེམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཆོས་དུང་དཀར་པོ་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྱུང་འགྱུར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་དུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

〔為了破斥此人的說法，則〕舉違遍來破除。如果這樣，對他自己來說，“以白馬作有法，應該是白色，因

為是白馬的緣故”的周遍是合適的[1]。〔但此人其實對此〕不能承許，因為不是物質的緣故；這是因為是補特伽羅的緣故；這是因為是馬的緣故。另外，以白法螺作有法，應該是顏色，因為是白色故——因〔你〕已承許。如果〔對方〕承許，〔則說〕以它作有法，應該不是顏色，因為不是大種所成[2]之故。應該如此，因為是大種[3]的緣故；這是因為是法螺的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། རླུང་ཆོས་ཅན། འབྱུང་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་བདུན་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རླུང་ཆོས་ཅན། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་བདུན་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཡང་བའི་རེག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡང་བ་དང་རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ་ས་ཆུ་མེ་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེའོ།

又，如果他說：以風作有法，應該是大種所成，因為是大種所成七觸之一的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕以風作有法，應該是大種所成七觸之一，因為是“輕”的觸的緣故。應該如此，因為是“輕”和“觸”全部二者的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。類似地，對於“地”、“水”、“火”也同理推比。

ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབྱིབས་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུ་ལེ་བ་དང་ཐུ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐུ་ལེ་བ་དང་ཐུ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་

---

1 ཁྱབ་པ་འགྲིག

2 འབྱུང་འགྱུར།

3 འབྱུང་བ།

པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཟླུམ་པོ་ཡིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟླུམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབྱིབས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

如果他說：以所知[1]作有法，應該是形狀，因為是“正”與“不正”二者之一的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。如果〔對方錯誤地回答因〕不成，〔則說〕以所知作有法，應該是“正”與“不正”二者的任何一種，因為是“不正”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以所知作有法，應該是“不正”，因為不是“正”的緣故。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以所知作有法，應該不是形狀，因為是常[2]的緣故。

གཉིས་པ་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས།

乙二、講解成事的建立

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

---

[1] ཤེས་བྱ།
[2] རྟག་པ།

དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཚད་མས་གྲུབ་པ། གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

丙一、駁〔他宗〕

若有人說：若是成事，都是常。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該是常，因為是成事的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是依量成立的緣故。周遍〔成立〕，因為“依量成立”是“成事”的性相的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད། འཇིག་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་པ། བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以瓶作有法，應該不是常，因為是無常[1]的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是剎那性[2]的緣故。周遍〔成立〕，因為“剎那性”是“無常”的性相的緣故。應該如此，因為“能夠發揮功用”是“物”[3]的性相、“壞滅”是“有為”[4]的性相、“被生起”[5]是“所作”[6]的性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པ། ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是有，都是物。

〔為了破斥這個說法，則說〕以無為的虛空[7]作有法，應該如此（是物），因為如此（是有）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為依量所緣的緣故。如果〔對方抵抗說〕不

1 མི་རྟག་པ།
2 སྐད་ཅིག་མ།
3 དངོས་པོ།
4 འདུས་བྱས།
5 སྐྱེས་པ།
6 བྱས་པ།
7 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ།

周遍，〔則說〕在此應該存在周遍，因為“依量所緣”是“有”的性相的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དངོས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མི་འཇིག་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མ་སྐྱེས་པ། མ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是物，因為是“無事”[1]的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是“能作功用空”[2]的緣故。周遍〔成立〕，因為“能作功能空”是“無事”的性相、“不壞滅”是“無為”[3]的性相，“不生”是“非所作”[4]的性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་བྱ། ཡོད་པ། གཞལ་བྱ། གཞི་གྲུབ་རྣམས་དོན་

---

1 དངོས་མེད།，和“無為法”同義。

2 དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་།，意思是“不能發揮功用”。

3 འདུས་མ་བྱས།

4 མ་བྱས་པ།

གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是所知，都是“容是的所知”[1]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“柱瓶二者”[2]作有法，應該如此（是容是的所知），因為如此（是所知）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是所知），因為是有的緣故。周遍〔成立〕，因為“所知”、“有”、“所量”[3]和“成事”等是同義的緣故。如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是“容是的所知”，因為是“不容是的所知”[4]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是所知，但沒有“是你者”[5]的緣故。

གཉིས་པ་སླ། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།

---

1 ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ། ，某法 A 若要成為“容是的所知”，則必須能找到一個“是 A”的法。

2 ཀ་བུམ་གཉིས ，這個是很特殊的一個法。某法若要成立為是“柱瓶二者”，則必須既是瓶、又是柱。這樣的法不存在。但“柱瓶二者”也不是“無”，它們是“有”。

3 གཞལ་བྱ།

4 ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ ，某法 A 若要成為“不容是的所知”，就必須找不到“是 A”的法。

5 ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ། ，直譯是“你的是”，譯為“是你者”是意譯。

ཀ་བུམ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། ཀ་བ་བུམ་པ་དང་ཐ་དད། བུམ་པ་ཀ་བ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག་བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

第二支〔因〕易解。如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該是所知，因為是“一”[1]和“異”[2]之一的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是“異”的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為互異[3]的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕“柱瓶二者”應該是互異，因為柱是與瓶為異[4]，而瓶是與柱為異的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以柱作有法，應該是與瓶為異，因為是有，且不是與瓶為一[5]的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་དངོས་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

---

1 གཅིག

2 ཐ་དད།

3 ཕན་ཚུན་ཐ་དད།

4 བུམ་པ་དང་ཐ་དད།，與瓶為異。

5 བུམ་པ་དང་གཅིག，與瓶為一。只有“瓶”才是“與瓶為一”。

若有人說：若是有，都是不容是的有。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該如此（是不容是的有），因為如此（是有）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是有），因為是常與物的任何一種的緣故；這是因為是物的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག་བེམ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། བེམ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是“不容是的有”，因為是“容是的有”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是有，且物質、識[1]，不相應行[2]三者是你的緣故。

如果〔對方抵抗說因的〕後者不成立，〔則說〕以物質，識、不相應行三者作有法，應該是物，因為是有，且不是常的緣故。

---

1 ཤེས་པ།
2 ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་དངོས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若不是物，就都是常，〔為了破斥這個說法，則說〕以兔角作有法，應該如此（是常），因為如此（不是物）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為不是常與物的任何一種的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為不是有的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是無的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為不依量成立的緣故。

རྒྱ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྫོང་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ། ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是常，因為不是有的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為你的體性[1]沒有的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為不是持自之體性者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為不是“法”[2]的緣故。周遍〔成立〕，因為“持自之體性者”是“法”的性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་ཡིན་ན། དགག་གཞི་ཅན་གྱི་ཆོས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是法，都不是具有遮處[3]的法。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該如此（不是具有遮處的法），因為如此（是法）的緣故——周遍〔你〕

---

1 ངོ་བོ།

2 ཆོས།，與“有”是同義。

3 དགག་གཞི།，比如“瓶的遮處”即是“沒有瓶的地方”。

已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是有為法[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是物的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是能夠發揮功用者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是鼓腹、收足、能發揮盛水功用者的緣故。應該如此，因為是瓶的緣故。周遍〔成立〕，因為它是“瓶”的性相的緣故。

 རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དགག་གཞི་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་གཞི་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སླ། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་དགག་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་ན། བུམ་པ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該是具有遮處的法，因為存在你的遮處，你是法的緣故。第二支〔因〕易解。

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕應該存在瓶的遮處，因為存在“沒有瓶的地方”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該如此，因為若是無我[2]，不一定都存在瓶的緣故。

---

1 འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས།

2 བདག་མེད།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མཚན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བེམ་ཤེས་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ངོར་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དང་། དངོས་པོ་དོན་གཅིག རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་། རྟག་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是自相[1]，都是識。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物質與識二者作有法，應該如此，因為如此（是自相）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是在現識[2]的表象[3]中成立的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是現識的顯現境[4]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是物的緣故。周遍〔成立〕，因為“現識

1 རང་མཚན།

2 མངོན་སུམ།，現識，其第一刹那稱為“現量”。

3 སྣང་ངོ།

4 སྣང་ཡུལ།

的顯現境”與“物”是同義、“分別心[1]的顯現境”與“常”是同義的緣故[2]。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བེམ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་པོ་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是識，因為是不相應行的緣故。周遍〔成立〕，因為物質、識、不相應行三者之中，唯是彼此相違的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གསེར་བུམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོགས་པས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་རྟོག་པས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是隱蔽分[3]，都是總相[4]。

---

1 རྟོག་པ།
2 這個說法非常值得注意。
3 ལྐོག་གྱུར།
4 སྤྱི་མཚན།

〔為了破斥這個說法，則說〕以金瓶作有法，應該如此（是總相），因為如此（是隱蔽分）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是隱蔽分），因為是被執自分別心以隱蔽的方式所證知的緣故。周遍〔成立〕，因為它（被執自分別心以隱蔽的方式所證知）是它（隱蔽分）的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說〕前面〔的因〕不成立，〔則說〕以它作有法，應該是被執自分別心以隱蔽的方式所證知，因為是執自分別心的所量的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是成事的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ། རང་མཚན། དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག རྟག་པ། སྤྱི་མཚན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是總相，因為是自相的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是自相），因為是物的緣故。周遍〔成立〕，因為物、自相、勝義諦[1]等是同義，常、總相、世俗諦[2]等是同義的緣故。

1 དོན་དམ་བདེན་པ།
2 ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་གྱུར་ཡིན་ན། ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是現前分[1]，都不是隱蔽分。

〔為了破斥這個說法，則說〕以柱作有法，應該如此，因為如此（是現前分）的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是現前分），因為是被現量[2]直接所證知的緣故。周遍〔成立〕，因為“被現量直接所證知”是“現前分”的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說〕前面〔的因〕不成立，〔則說〕以它作有法，應該是被現量直接所證知，因為是物的緣故。

1 མངོན་གྱུར།

2 མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ།

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསྒྲུབ་ཟིན།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該是隱蔽分，因為是被執自分別心以隱蔽的方式所證知的緣故——因已〔於前文〕成立。

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ།

丙二、立〔自宗〕

གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྟག་པ་དང་། དངོས་པོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

在自宗之中：“成事”的性相存在，因為“依量成立者”即是它的緣故。若對“成事”進行分類，共有二種，因為有“常”和“物”二者的緣故。

རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆོས་དང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་རྟག་པ་དང་། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་རྟག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་རྟག་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་རྟག་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྟག་དངོས་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1）“常”的性相存在，因為“法”與“非剎那性”的共依，即是“常”的性相的緣故。若對“常”進行分類，共有二種，因為有“容是的常”與“不容是的常”二者的緣故。“容是的常”存在其相依[1]，因為“所知”就是它的緣故。“不容是的常”存在其相依，因為“常與物二者”即是它的緣故。

དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། བེམ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

2）“物”的性相存在，因為“能發揮功用者”即是它的緣故。若對“物”進行分類，可有三種，因為有物質、識、不相應行三者的緣故。

1 原文作 གཞག་ཏུ་ཡོད།，直譯為“安立地有”，當是指其相依存在的意思。

བེམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བེམ་པོ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕྱིའི་བེམ་པོ་དང་། ནང་གི་བེམ་པོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིའི་བེམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། བུམ་པ། ཀ་བ། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2.1）“物質”的性相存在，因為“在微塵上成就者”就是它的緣故。若對“物質”進行分類，可有二種，因為有“外物質”[1]及“內物質”[2]二者的緣故。“外物質”的性相存在，因為“在不被士夫相續所攝的微塵上成就者”就是它的緣故。其相依存在，因為瓶、柱、地、水、火、風四者就是它的緣故。

ནང་གི་བེམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“內物質”的性相存在，因為“在被士夫相續所攝的微塵上成就者”就是它的緣故。其相依存在，因為“有漏近取色蘊”[3]就是它的緣故。

---

1 ཕྱིའི་བེམ་པོ།

2 ནང་གི་བེམ་པོ།

3 ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་།

ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2.2)“識”的性相存在，因為“顯明而了別”即是它的緣故。其相依存在，因為“眼識”就是它的緣故。

ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། བེམ་ཤེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། རྟ་དང་བ་གླང་སོགས་གང་ཟག་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2.3)“不相應行”的性相存在，因為“不是物質與識任何一種的有為〔法〕”即是它的緣故。其相依存在，因為物、無常、馬和牛等補特伽羅就是它的緣故。

ཡང་གཞི་གྲུབ་ལ་དབྱེ་ན། གཉིས་ཡོད་དེ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ། རྟག་པ། དངོས་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སོ་སོ་བའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། རྟག་དངོས་གཉིས། མཚན་མཚོན་གཉིས། ཀ་བུམ་གཉིས། གསེར་བུམ་དང་ཟངས་བུམ་གཉིས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外，若對“成事”進行分類，可有〔另外〕二種，因為有“一”與“異”二種的緣故。

“一”的性相存在，因為“不是各別的法”就是它的緣故。相依存在，因為所知、常、物等各自都是它的緣故。

“異”的性相存在，因為“各別的法”就是它的緣故。相依存在，因為常與物二者，性相與所表二者[1]、柱與瓶二者、金瓶與銅瓶二者等就是它的緣故。

ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

另外，若對“所知”進行分類，可有〔另外〕二種，因為有“自相”及“總相”二者的緣故。

“自相”的性相存在，因為“非唯由聲（言語）分別心所施設、而是由自之性相所成立的法”即是它的緣故。

“總相”的性相存在，因為“唯由聲（言語）分別心所施設、但不由自相所成立〔的法〕”即是“總

1 མཚན་མཚོན་གཉིས།，這個是 མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས། 的簡寫。若不精確地來描述，則“所表”類似於“被定義者”，“性相”類似於“定義”。

相”的性相的緣故。

類似地，“勝義地能夠發揮功用的法”是“勝義諦”的性相；“不能勝義地發揮功用的法”，是“世俗諦”的性相。

རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁོ་ན་རེ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དང་། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“能夠作為覺知[1]之境[2]者”應該不是“所知”的性相，因為“能夠作為容是的覺知之境者”[3]不是“容是的所知”的性相的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為若是成事，都是“能夠作為容是的覺知之境者”及“能夠作為不容是的覺知之境者”全部二者的緣故；這是因為若是成事，都是“容是的遍智[4]”及“不容是的遍智”全部二者的所量的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། མི་རྟག་པ་དང་། རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་། རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྦྱོར་ས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་སོ།།

另外，如果他說：“無常”及“常”的共依應該存在，因為聲是“無常”及“常”全部二者的緣故。應該如此，因為聲是“無常”，且是“常”的緣故。

〔對此應該〕回答“組合因不成”[5]。

1 བློ།

2 ཡུལ།

3 這裡有一個文字遊戲：按藏文的語序，“容是的”一詞可以被理解為修飾“覺知”，也可以被理解為修飾“能夠作為覺知之境者”。若作後一種理解，那麼就承接上文看是非常自然的事情。然而下文的要點在於對此作前一種解讀。

4 རྣམ་མཁྱེན།，佛智，一切種智，也譯為“相智”。

5 བསྦྱོར་ས་རྟགས་མ་གྲུབ།

ཡང་ཁ་ཅིག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ངོར་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ངེས་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外若有人說：以無為虛空作有法，應該是勝義諦，因為是在現識的表像中成立的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則此人說〕以它作有法，應該如此，因為在現識的表象中存在的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則此人說〕以它作有法，應該如此，因為在現識的認定面前存在的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔但是〕因成立，因為是現識的所量的緣故；這是因為是遍智的所量的緣故。

若〔其對方錯誤地〕承許前說，〔則當說〕以它作有法，應該不是勝義諦，因為是世俗諦的緣故。

如果〔其對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是常的緣故。

གསུམ་པ་ལྡོག་པ་ངོས་འཛིན་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།

乙三、講解認識返體的建立

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ།

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན་དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是與“物的返體”平等是遍[1]，都是性相。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“能夠發揮功用”的所表[2]作有法，應該如此（是性相），因為如此（是與“物的返體”平等是遍）的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為1)你是與“物的返體”為異；2)若是你、都是“物的返體”；3)若是“物的返體”、都是你的緣故[3]。如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（你是與“物的返體”為異），因為是有、且不是與“物的返體”為一的緣故。

རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕若是“能夠發揮功用”的所表，都應該是“物的返體”，因為若是它就都是“與物為一”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕若是“物的返體”，都應該是“能夠發揮功用”的所表，因為“物”即是“能夠發揮功用”的所表的緣故。

---

1 ཡིན་ཁྱབ་མཉམ།，也譯為“周遍互是”，其性相可以從下面的辯論中看出來。

2 只有“物”才是“‘能夠發揮功用’的所表”。

3 此處可明所謂“平等是遍”的性相。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是性相，因為是所表[1]的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該是所表，因為是“‘能夠發揮功用’的假有[2]三法具足”的所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，“你的所表”應該是“‘你的假有三法具足’的所表”，因為你是性相的緣故[3]。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་

---

1 མཚོན་བྱ།

2 བཏགས་ཡོད།，直譯是“施設有”、“安名有”。

3 讀者要理解這一段辯論，需要先參看《中理路》中“性相和所表”一節。

པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཟ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是與“物的返體”平等是遍，都是所表。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”作有法，應該如此（是所表），因為如此（是與“物的返體”平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該是與“物的返體”平等是遍，因為1)你是與“物的返體”為異；2)若是你、都是“物的返體”；3)若是“物的返體”、都是你的緣故。

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་གོང་དང་རིགས་འགྲེ། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則〕與前面所證成者同理推知。

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，若是“你的假有三法具

足”，都應該是“物的返體”，因為“物”是“你的假有三法具足”的緣故。如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕以“物”作有法，若是“你的返體”，都應該是“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”，因為若是“你的返體”，都是“能夠發揮功用”的所表的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”作有法，應該不是所表，因為是性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是“‘能夠發揮功用’的所表”的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，“你的假有三法具足”應該是“你的所表”的性相，因為你是性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

若有人說：若是與“‘能夠發揮功用’的返體”平等是遍，都是性相。〔為了破斥這個說法，則說〕以物的性相作有法，應該如此（是性相），因為如此（是與”‘能夠發揮功用’的返體”平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是與”‘能夠發揮功用’的返體”平等是遍），因為 1）與“‘能夠發揮功用’的返體”為異；2)若是你，都是“‘能夠發揮功用’的返體”；3)若是“‘能夠發揮功用’的返體”，都是你的緣故。第一支〔因〕易解。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།ཁྱོད་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以物作有法，若是“你的性相”，都應該是“‘能夠發揮功用’的返體”，因為你是“能夠發揮功用”的所表的緣故。如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，若是你的返體，都應該是物的性相，因為你是物的性相的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，則以物的性相作有法，應該不是性相，因為是所表的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是所表），因為是“物的實有[1]三法具足”的所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，“你的性相”應該是“你的實有三法具足”的所表，因為你是“假有三法具足”[2]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是所表的緣故。周遍〔成立〕，因為“假有三法具足”[3]是“所表”的性相、“實有三法具足”[4]是“性相”的性相的緣故。

1 རྫས་ཡོད།，實質有，實有。

2 這個是“所表”的性相。

3 བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ།

4 རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

若有人說：若是與“‘能夠發揮功用’的返體”平等是遍，都是所表。〔為了破斥這個說法，則說〕以“物的實有三法具足”作有法，應該如此（是所表），因為如此（是與”‘能夠發揮功用’的返體”平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（“物的實有三法具足”）作有法，應該如此（是與”‘能夠發揮功用’的返體”平等是遍），因為1)與“‘能夠發揮功用’的返體”為異；2)若是你，都是“‘能夠發揮功用’〔的返體〕[1]”；3)若是“‘能夠發揮功用’的返體”，都是你的緣故。

第一支〔因〕易解。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་

[1] 甘肅本這裡少了幾個字，現根據義理予以補上。

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以物作有法，若是“你的實有三法具足”，都應該是“‘能夠發揮功用’的返體”，因為你是“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，若是“你的返體”，都應該是“物的實有三法具足”，因為你是“物的實有三法具足”的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是所表，因為是性相的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是性相），因為是“物的性相”的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，“你的實有三法具足”應該是“你的性相”的性相，因為你是“假有三法具足”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད། ཁྱོད་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་སླ།

若有人說：若是與“物的返體”平等是遍，都是常。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“作為‘與物為一’的物”作有法，應該如此（是常），因為如此（是與“物的返體”平等是遍）的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是與“物的返體”平等是遍），因為1)你與“物的返體”為異；2)若是你，都是“物的返體”；3)若是“物的返體”，都是你的緣故。

第一支和第二支〔因〕易解。

གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དངོས་པོ་དང་གཅིག་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕若是“物的返體”，都應該是“作為‘與物為一’的物”，因為若是它就都是“與物為一”，若是“與物為一”就都是“物”的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是常，因為是無常的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是無常），因為是有為〔法〕的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་གཞི་ལྡོག་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་གཞི་ལྡོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་གཞི་ལྡོག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的依返體[1]，都是物的返體。

〔為了破斥這個說法，則說〕以聲作有法，應該是物的返體，因為是物的依返體的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以聲作有法，應該是物的依返體，因為是物的相依的緣故。

[1] གཞི་ལྡོག，就是指“相依”，或譯作“事例返體”。

རྩ་བར་འདོད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以聲作有法，應該不是物的返體，因為是與物為異的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的義返體[1]，都是物的返體。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“能夠發揮功用”作有法，應該是物的返體，因為是物的義返體的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，應該是物的義返體，因為是物的性相的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，應該不是“物的返體”，因為不是“與

---

[1] དོན་ལྡོག，就是指“性相”。

物為一”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ལྡོག་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་གཞི་ལྡོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རང་ལྡོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的總返體[1]，都是物的依返體。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該如此（是物的依返體），因為如此（是物的總返體）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是物的總返體），因為是物的自返體[2]的緣故。周遍〔成立〕，因為此二者是同義的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་གཞི་ལྡོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚད་མས་ངེས་ནས། དངོས་པོ་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是物的依返體，因為不是物之相依的緣故。

---

1 སྤྱི་ལྡོག，“總返體”和“返體”同義。
2 རང་ལྡོག，“自返體”和“返體”也是同義。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，你應該不是你的相依，因為不可能在依量認定你之後卻不依量認定“物”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་དེ། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“作為‘與瓶為一’的瓶”，是瓶的返體。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“作為‘與瓶為一’的瓶”作有法，應該不是“瓶的返體”，因為不是“與瓶為一”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“作為‘與瓶為一’的瓶”[1]作有法，應該不是“與瓶為一”，因為是“與瓶為異”的緣故。

1 這裡甘肅本寫作“作為不是‘與瓶為一’的瓶”，應該是寫錯了。

མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་ཐ་དད་ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོང་གི་མ་ཁྱབ་འཚམས་ལ། རྟགས་མ་གྲུབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་བུམ་པ་དང་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若〔對方〕說“不周遍”，〔則說〕以瓶作有法，若是“與你為異”，就應該不是“與你為一”，因為你是補特加羅無我的緣故。

在前說“不周遍”之處，若〔對方〕說“因不成”，〔則說〕“作為‘與瓶為一’的瓶”應該是“與瓶為異”[1]，因為“作為‘與瓶為一’的瓶”乃是”作為‘與瓶為異’的瓶”的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་དང་གཅིག་དེ། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་གཅིག་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། 又若有人說：“與瓶為一”是“瓶的返體”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“與瓶為一”作有法，應該不是“瓶的返體”，因為不是“與瓶為一”的緣故。

---

1 這裡甘肅本誤作：應該是與“作為‘與瓶為一’的瓶”為異。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“與瓶為一”作有法，應該不是“與瓶為一”，因為是“與瓶為異”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“與瓶為一”作有法，應該是“與瓶為異”，因為是常的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，“與你為一”應該是常，因為你是成事的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་དེ། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“瓶的彼體”是“瓶的返體”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“瓶的彼體”作有法，應該不是“瓶的彼體”，因為不是瓶的緣故[1]。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“瓶的彼體”作有法，應該不是瓶，因為是常的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，“你的返體”應該是常，因為你是成事的緣故。

1 此處的周遍等價於：若是“瓶的返體”，就一定是“瓶”。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་ན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གསེར་བུམ་ཟངས་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“從非瓶返者”[1]，都是“瓶的返體”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以金瓶與銅瓶二者作有法，應該是“瓶的返體”，因為是“從非瓶返者”的緣故。應該如此，因為是瓶的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། གསེར་བུམ་ཟངས་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ལས་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以金瓶與銅瓶二者作有法，應該不是“瓶的返體”，因為不從“與瓶為異”返的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為它是“與瓶為異”的緣故；這是因為是與之（瓶）相違的緣故[2]。

---

1 བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག 。

2 之所以說是“相違”，是因為它和“瓶”不存在共依的緣故，而這又是因為“金瓶和銅瓶二者”乃是“不容是的所知”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ལས་ལྡོག་ན་བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་ལས་ལྡོག་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཐ་མི་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་ཐ་མི་དད་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“從‘與瓶為異’返者”[1]，都是“瓶的返體”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以兔角作有法，應該是“瓶的返體”，因為是“從‘與瓶為異’返者”的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以兔角作有法，應該是“從‘與瓶為異’返者”，因為不是“與瓶為異”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以兔角作有法，應該不是“與瓶為異”，因為是與瓶不異的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以兔角作有法，應該是與瓶不異，因為是決定無的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ལས་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བུམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་མེད་

[1] 甘肅本此處多了一小句衍文。

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།། 如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以兔角作有法，應該不是“瓶的返體”，因為並非“從‘不是與瓶為一’返”[1]的緣故。它應該如此，因為它是“不是與瓶為一”的緣故；這是因為它不是“與瓶為一”的緣故。應該如此，因為它是無的緣故。

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ།

丙二、立〔自宗〕

བུམ་པའི་ལྡོག་པ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་དང་། བུམ་པ་དང་གཅིག་གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན། གཞི་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞི་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།།

[1] 從這裡看，“從‘不是與瓶為一’返”，很可能是是此書作者主張的“瓶的返體”的性相。

在自宗之中，“瓶的返體”有其相依，因為“瓶”就是它的緣故。“瓶的返體”和“與瓶為一”二者乃是平等是遍。若是成事，你一定是“你的返體”，因為若是成事，你都是“與你為一”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕若是成事，你都應該是“與你為一”，因為若是成事，你都不是“與你為異”的緣故。

གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁ་ཅིག དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཚད་མས་ངེས་ལ། དངོས་པོ་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“物”與“能夠發揮功用”應該是一，因為此二者是同義的緣故。〔對此應該回答〕不周遍，因為“物”與“能夠發揮功用”是異的緣故；這是因為在依量認定“能夠發揮功用”之際卻未依量認定“物”者存在的緣故；這是因為在依量認定“物”的時候，必須在此之前已經依量認定“能夠

發揮功用”的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག་དངོས་པོ། མི་རྟག་པ། བྱས་པ། འདུས་བྱས་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་ལས་གཅིག་ཡིན་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ཡོད་པ། གཞི་གྲུབ། གཞལ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་སྲས་པོ། ཀུན་མཁྱེན་ཉི་མའི་གཉེན། ཀུན་མཁྱེན་བུ་རམ་ཤིང་པ་རྣམས་བཞིན་ནོ། ཟེར་ན།

又若有人說：“物”、“無常”、“所作性”、“有為〔法〕”等，除了唯是同義異名之外還是“一”。類似地，“所知”、“有”、“成事”、“所量”等也是“一”，喻如“無比的淨飯王子”、“一切智[1]·日友”和“一切智·甘蔗”等一般。

དེ་མི་འཐད་དེ། ཟས་གཙང་སྲས་པོ་དང་། ཉི་མའི་གཉེན། བུ་རམ་ཤིང་པ་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཟས་གཙང་སྲས་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཞི་གང་ལ་འཇུག་ཚད་མས་ངེས་ཀྱང་། ཉི་མའི་གཉེན་དང་། བུ་རམ་ཤིང་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཞི་གང་ལ་འཇུག་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེས་ན་ཟས་གསང་སྲས་པོ། ཉི་མའི་གཉེན། བུ་རམ་ཤིང་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ཡིན་ན་སྒྲ་དོན་གཉིས་ཀ་ནས་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།།

這個〔主張〕不合理，因為“淨飯王子”與“日友”、“甘蔗”等是“異”的緣故。應該如此，因為雖然依量認定“言說‘淨飯王子’之聲趨入於何事”，但仍然可能未依量認定“言說‘日友’和‘甘蔗’

1 ཀུན་མཁྱེན།

之聲趨入於何事”的緣故。因此，所謂“淨飯王子”、“日友”和“甘蔗”之聲的趨入事[1]雖然是“一”，但它們並非是“一”，因為若是“一”，則必須聲義二者皆是同一的緣故。

བཞི་པ་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་གི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།

乙四、講解遮返是[2]、遮返非[3]的建立

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ།

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

1 འཇུག་གཞི།
2 ཡིན་ལོག，楊譯作“否定是”，這個詞本身是ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ། 的簡寫，此全稱的直譯是“從是…遮返”。
3 མིན་ལོག，楊譯作“否定非”，這個詞本身是མིན་པ་ལས་ལོག་པ། 的簡寫，此全稱的直譯是“從非（不是）…遮返”。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說，若是“從‘是物’遮返”[1]，都是“從‘是常’遮返”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以所知作有法，應該如此（是“從‘是常’遮返”），因為如此（是“從‘是物’遮返”）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“從‘是物’遮返”），因為不是物的緣故。周遍〔成立〕，因為“從‘是物’遮返”與“不是物”〔二者是同義〕[2]的緣故。

---

1 དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ། 。

2 甘肅本此處脫漏，現據楊譯和文意補入。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། རྟག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是“從‘是常’遮返”，因為是“從‘不是常’遮返”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“從‘不是常’遮返”），因為是常的緣故。周遍〔成立〕，因為“從‘不是常’遮返”與“常”二者是同義的緣故[1]。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་

1 因為此書的作者主張：“從‘是物”遮返”與“不是物”二者是同義，“從‘不是常’遮返”與“常”二者是同義，所以在《應成卷》中，他順理成章地主張“從不是瓶遮返”是“物”，因為它和“瓶”同義。而在有的書中，會主張“從不是瓶遮返”是“常”，順帶地也就不會主張“從不是瓶遮返”和“瓶”是同義。

པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“遮返是、遮返是物”[1]，都是“遮返是物”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該如此（是“遮返是物”），因為如此（是“遮返是、遮返是物”）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“遮返是、遮返是物”），因為不是“遮返是物”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（不是“遮返是物”），因為是“遮返不是物”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“遮返不是物”），因為是物的緣故。周遍〔成立〕，因為此二是同義的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是“遮返是物”，因為你處於“是物”〔的地位〕的

---

1 དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ། 。由於本書作者的主張，使得“遮返‘是瓶’”和“從‘是瓶’遮返”可以被解釋為同義。因此在後文之中雖然出現的都是完整形式的“從…遮返”，而非簡寫形式的“遮返…”，但在這種肯定否定句式被重疊使用之際，為令易於理解及符合漢語習慣起見，將一律採用簡寫形式的“遮返…”來翻譯。如若不然，比如此處直譯將成為“從是‘從是物遮返’遮返”，非常難以理解。

緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“遮返不是、遮返是、遮返不是、遮返是常”[1]，都是“遮返是、遮返不是常”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“柱的返體”作有法，應該如此（是“遮返是、遮返不是常”），因為如此（是“遮返不是、遮返是、遮返不是、遮返是常”）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“遮返不是、遮返是、遮返不是、遮返是常”），因為是“遮返是、遮返不是、遮返是常”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“遮返是、遮返不是、遮返是常”），因為是“遮返是、遮返是常”的緣故。

---

1 རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ། 。由於漢藏語序此處相反，所以 ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ། 等在藏文中出現的順序和對應的漢文譯文應該是正好相反的。在楊譯之中，漢文譯文的出現順序是簡單按照藏文順序來翻譯的。

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是"遮返是、遮返是常"），因為不是"遮返是常"的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（不是"遮返是常"），因為是"遮返不是常"的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是"遮返不是常"），因為是常的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཀ་བའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以"柱的返體"作有法，應該不是"遮返是、遮返不是常"，因為是"遮返不是、遮返不是常"的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是“遮返不是、遮返不是常”），因為是“遮返不是常”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡིན་པ་དང་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

若有人說：若是“作為是的常”[1]，都是常。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“唯常”[2]作有法，應該是常，因為是“作為是的常”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為同是“是”和“常”二者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕“唯常”應該是“是”和“常”全部二者（同時必須另外斷句解讀為：“應該是‘唯是常’[3]和‘常’全部二者”）[4]，因為是常的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應

1 ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྟག་པ།

2 རྟག་པ་ཁོ་ན།

3 རྟག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ།，現在 རྟག་པ་ཁོ་ན། 和 ཡིན་པ། 被連接成一個完整的句子成分，它應該翻譯成“唯是常”

4 這裡利用了原句在藏文中存在的解讀歧義，將原來的有法引入應成法之中，然後重新解讀成一個沒有諍事有法的應成論式，然後利用應成論式的承許規則（見本書的《應成卷》）使得論式成立——如果對方拋應成說“是常”，則必須回答“承許”；如果對方拋引“唯是常”，也應

該是常，因為是有，且不是物的緣故[1]。第一支〔因〕易解。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་ན། ཁྱོད་མེད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕你應該是物，因為是物的緣故。如果〔對方〕承許，〔則說〕你的因（“因果”的“因”）[2]應該存在，因為你是物的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則說〕你應該從你的因（“因果”的“因”）出生，因為你的因（“因果”的“因”）存在的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則說〕你應該是你的因（“因果”的“因”）的果[3]，因為你是從你的因（“因果”的“因”的

該回答“承許”，兩者聯合之下，這裡只能回答“承許”。這種利用斷句歧義的手法在《心明學》的開始部分也能看到。但譯者個人不太認同這種手法。

1 後面的這段辯論在有的攝類學教本之中正是用來成立“承許規則”中的“在常和物之中承許是常”的。

2 རྒྱུ།

3 འབྲས་བུ།

“因”）出生的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則說〕你應該是與你的因（“因果”的“因”）彼生相屬[1]，因為已經承許的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則說〕你的因（“因果”的“因”）若無，你應該必須無，因為你是與你的因（“因果”的“因”）彼生相屬的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則說〕以所知作有法，你應該無，因為你的因（“因果”的“因”）無的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為你是常的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“唯常”作有法，應該存在，因為是常的緣故。如果〔對方〕承許，〔則說〕“唯常”應該沒有，因為〔另外還〕存在“物”的緣故[2]。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕“物”應該存在，因為是無我的緣故。

---

1 དེ་བྱུང་འབྲེལ།

2 這裡背後的邏輯是：如果說“唯常存在”，就將被解讀為“只有常才存在，無常根本不存在”。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མ་ཡིན་པ་དང་། རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“作為不是的常”[1]，都是常。

〔為了破斥這個說法，則說〕以柱作有法，應該如此（是常），因為如此（是“作為不是的常”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以柱作有法，應該如此（是“作為不是的常”），因為是“不是”和“常”全部二者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該是“不是柱”和“常”全部二者[2]，因為是“不是柱”與“常”的共依的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該如此，因為是常的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

---

1 མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྟག་པ།

2 這裡的手法和上面的引入有法到應成法後重新斷句解讀是一樣的。在藏文裡面，原先的有法是 ཀ་བ།，應成法是 མ་ཡིན་པ་དང་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ།，現在作者先將它們連接為 ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ།，成為一個完整的句子，然後再將此句中的 ཀ་བ་མ་ཡིན་པ། 看作一個單獨的句子成分進行解釋，翻譯為漢語就成了：應該是“不是柱”和“常”全部二者——這個句子的諍事有法斷失，需要利用“承許規則”進行判斷。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以柱作有法，應該不是常，因為是無常的緣故——此因易解。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་མེད་ཡིན་ན། ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

若有人說：若是無我，一定不是“可以作為‘作為是的覺知’之境者”[1]和“可以作為‘作為不是的覺知’之境者”全部二者。

〔為了破斥這個說法，則說〕以所表作有法，應該如此，因為如此（是無我）的緣故——此因易解。

འདོད་ན། མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དང་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，〔則說〕以所表作有法，應該是“可以作為‘作為是的覺知’之境者”及“可以作為‘作為不是的覺知’之境者”全部二者，因為既是前者，又是後者的緣故。

1 ཡིན་པ་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་།，這裡的翻譯方式可以和前面出現的“可以作為容是的覺知之境者”參看。

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག བློ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག རིག་པ་བློའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕應該是“可以作為‘作為是所表的覺知’之境者”[1]，因為既是“可以作為覺知之境者”，“覺知”又是“所表”的緣故。如果〔對方抵抗說〕前面的第二支〔因〕不成，〔則說〕應該是“可以作為‘作為不是所表的覺知’之境者”，因為是“可以作為‘作為性相的覺知’之境者”的緣故。應該如此，因為是“可以作為‘了別’之境者”、而“了別”是“覺知”的性相的緣故。

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ།

丙二、立〔自宗〕

1 這裡也類似前面，是通過在藏文裡面引入有法“所表”、構成句子、重新劃分句子成分後得到的。翻譯為漢語就不太明顯了。

མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དུ་བརྩེགས་ཀྱང་། མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཅིག་པུ་དང་དོན་གཅིག ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཆ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དོན་གཅིག ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡ་དང་བཅས་ན། ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཅིག་པུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

在自宗之中：“遮返不是”（從不是…遮返）與“是”二者是同義；“遮返是”（從是…遮返）與“不是”二者是同義；重疊的“遮返不是”也和單獨的“遮返不是”是同義；雙數的“遮返是”和“遮返不是”是同義；若具有單數的“遮返是”，則和單獨的“遮返是”是同義。

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག 'མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“從不是物遮返”應該是常，因為“從不是物遮返”是有，且“從不是遮返”是常的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔但這個〕因成立，因為“從是遮返”與“從不是遮返”二者各自是常的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ན། གང་དྲན་དྲན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་རེ་རེ་ནས་གྲུབ་སྟེ། ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

又，如果他說：“不是不是”[1]與“是”二者應該不是同義，因為若是“不是不是”與“是”全部二者，就必須是想入非非[2]的緣故。

〔這個〕因不成立，因為是“不是不是所知”與“是”全部二者的緣故[3]。應該如此，因為是“不是不是所知”，且是所知的緣故。全部二因各自成立，因為是“有”的緣故。

1 མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ།

2 གང་དྲན་དྲན།

3 這一句在藏文中有兩種斷句方式：1)所知是“不是不是”和“是”全部二者；2)是“不是不是所知”和“是”全部二者。在後面一種斷句方式之下，利用“承許規則”，整句得以證成。此時再解作前者，便破斥了對方認為這種共依是“想入非非”的說法。同樣地，譯者對於這個手法不太認同。

ལྔ་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཆུང་ངུའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ།

乙五、講解小因果的建立[1]

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་གྲུབ་ན།། རྒྱུ་འབྲས་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འབྲས་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是成事，都是因和果的任何一種。

1 此節之中，若非特別聲明，“因”字一律解為“因果”的“因”，而非“證明的理由”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以所知作有法，應該如此（是因和果的任何一種），因為如此（是成事）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是依量成立者的緣故。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是因和果的任何一種，因為不是物的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是常的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་ཡིན་ན། འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是因，都不是果。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該如此（不是果），因為如此（是因）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是因），因為你的果存在的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為“物的後際[1]所生”即是你的果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，“你的後際所生”應該是你的果，因為你是有為〔法〕的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該是果，因為你的因存在的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（其因存在），因為“你的前際所生”即是你的因的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為你是物的緣故。

1 ཕྱི་ལོགས་སུ།，從下文看它應該被解釋為“後一刹那”。下文中出現的“前際”也類似地應該被解釋為“前一刹那”。另外，“物的後際所生”若直譯應是“在物的後際出生者”，但在後文重疊之際，若作“在‘物的後際出生者’的後際出生者”將非常拗口，因此在此譯作“物的後際所生”。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ན། བརྒྱུད་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是親因[1]，都不是疏因[2]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該如此（不是疏因），因為如此（是親因）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是親因），因為是“物的後際所生”的親因的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該是“你的後際所生”的親因，因為你是物的緣故。

1 དངོས་རྒྱུ།，直譯是“直接因”。
2 བརྒྱུད་རྒྱུ།，直譯是“間接因”。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該是疏因，因為是“物的後際所生的後際所生”的疏因的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該是“你的後際所生的後際所生”的疏因，因為你是有為〔法〕的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་འབྲས་ཡིན་ན། བརྒྱུད་འབྲས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་བྱུང་བའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是親果[1]，都不是疏果[2]。

---

1 དངོས་འབྲས།，直譯是“直接果”。
2 བརྒྱུད་འབྲས།，直譯是“間接果”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該如此（不是疏果），因為如此（是親果）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是親果），因為是“物的前際所生”的親果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該是“你的前際所生”的親果，因為你是所作性的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該是疏果，因為是“物的前際所生的前際所生”的疏果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該是“你的前際所生的前際所生”的疏果，因為你是有為〔法〕的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的因，都是物的親因。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“物的前際所生的前際所生”作有法，應該如此（是物的親因），因為如此（是物的因）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是物的因），因為是在物之前生起者[1]的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་དངོས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་རང་གི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་འབྲས་དང་རང་

1 原文作“物的前際所生”，但由於前文多處將此解釋為“親因”，故而現在若仍作此說則容有可諍之處。

གི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་འབྲས་སུ་འཇོག་ཅིང་། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་རང་གི་བརྒྱུད་རྒྱུ་དང་། རང་གི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་རང་གི་དངོས་རྒྱུར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法。應該不是物的親因，因為是物的疏因的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是物的疏因），因為物是你的疏果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該是物本身的前際所生的前際所生的疏果，因為安立諸物為“自之前際所生的前際所生”的疏果和“自之前際所生”的親果，以及必須安立“諸物自之前際所生的前際所生”為“自之疏因”，以及〔安立〕“自之前際所生”為“自之親因”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的親果，都是“從物直接產生者”[1]的果。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“物的後際所生”作有法，應該如此（是“從物直接產生者”的果），因為如此（是物的親果）的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你的後際所生應該是

1 དངོས་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ།

你的親果，因為你是無常的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་དངོས་འབྲས་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་དངོས་འབྲས་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་ཀྱང་མེད། དངོས་པོའི་དངོས་འབྲས་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“物的後際所生”作有法，應該不是“從物直接產生者”的果，因為是與“從物直接產生者”同時產生的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是與“從物直接產生者”同時產生），因為是與物的親果同時產生的緣故。應該如此，因為既無在“物的後際所生”成就之後、“物的親果”卻不產生的時刻，也無在“物的親果”成就之後、“物的後際所生”卻不產生的時刻的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། བུམ་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བུམ་པའི་ལྷན་ཅིག་

བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བུམ་པ་རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

有人說：若是瓶的因，都是瓶的近取[1]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以作為瓶的因的士夫作有法，應該是瓶的近取，因為是瓶的因的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是瓶的因），因為是瓶的俱有緣[2]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是主要在非自之質流[3]之上能生瓶——自之俱有果[4]的緣故。

---

1 ཉེར་ལེན།，等於“近取因”（ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ）。

2 ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན།

3 རྫས་རྒྱུན།

4 ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས།

རྩ་བར་འདོད་ན། བུམ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་རྒྱུན་ཕྱི་མར་གྱུར་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以作為瓶之因的士夫作有法，應該不是瓶的近取，因為不是主要在自之質流之上能生瓶的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為沒有作為你後際質流的瓶的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為你是補特伽羅的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། བུམ་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཇིམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བུམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཇིམ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཇིམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是瓶的因，都是瓶的俱有緣。

〔為了破斥這個說法，則說〕以作為瓶之因的泥土作有法，應該如此（是瓶的俱有緣），因為如此（是瓶的因）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是瓶的因），因為瓶是你的果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你應該是作為自身之因的泥土的果，因為存在作為你的因的泥土的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是瓶的俱有緣，因為是瓶的近取的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་ཡིན་ན། ཉེར་ལེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མར་མེ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是因，都是近取。

〔為了破斥這個說法，則說〕以油燈的最後剎那作有法，應該如此（是近取），因為如此（是因）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是因），因為是物的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། མར་མེ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་ཕྱི་མར་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་རྒྱུན་ཕྱི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་རྒྱུན་ཆད་ཁ་མའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以油燈的最後剎那作有法，應該不是近取，因為不是主要在自之後際質流之上能生自之近果[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為沒有你的後際質流的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為你是質流將斷之物的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གྲུབ་བདེ་གཅིག་ཡིན་ན། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཙན་དན་གྱི་ཁ་དོག་དང་། ཙན་དན་གྱི་དྲི་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གཉིས་གྲུབ་པ་དུས་མཉམ། གནས་པ་དུས་མཉམ། འཇིག་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གྲུབ་བདེ་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 ཉེར་འབྲས།

若有人說：若是“成住同一”[1]，都是“成住同質”[2]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以旃檀的顏色和旃檀的氣味二者作有法，應該如此（是成住同質），因為如此（是成住同一）的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是成住同一），因為你二者同時成、同時住、同時滅的緣故。周遍〔成立〕，因為它乃是“成住同一”之義的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཙན་དན་གྱི་དྲི་དང་། ཙན་དན་ཀྱི་ཁ་དོག་གཉིས་ཆོས་ཅན། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཙན་དན་གྱི་དྲི་དང་། ཙན་དན་གྱི་ཁ་དོག་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以旃檀的氣味和旃檀的顏色二者作有法，應該不是成住同質，因為不是“同質”[3]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以旃檀的氣味和旃檀的顏色二者作有法，應該不是同質，因為是體性各別地生起的法的緣故。

---

1 གྲུབ་བདེ་གཅིག

2 གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག

3 རྫས་གཅིག ，也譯作“質一”、“實質同一”。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྫས་རིགས་གཅིག་ཡིན་ན། རྫས་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཉེར་ལེན་ནས་རྡོག་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ནས་འབྲུ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་གཅིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་གི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐ་དད་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྫས་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་གི་དོན། རང་གི་ཉེར་ལེན་གཅིག་མི་གཅིག་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫས་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་གི་དོན་བཤད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“質類同一”[1]，都是“同質”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“從近取——單獨的一粒青稞而生的大小兩個青稞粒”作有法，應該是同質，因為是質類同一的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是質類同一），因為是從自身的一個近取出生的相異有為〔法〕的緣故。周遍〔成立〕，因為“質類同一、非一”之義，必須根據自之近取是一非一而定的緣故；這是因為“質類同一、非一”之義存在講解方式的緣故。

1 རྫས་རིགས་གཅིག

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་གཅིག་པར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以此二者作有法，應該不是同質，因為不是“體性同一”[1]地生起的法的緣故；這是因為是“體性相異”[2]的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིགས་གཅིག་ཡིན་ན། བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟ་དཀར་ནག་གཉིས་ཆོས་ཅན། བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ལྡོག་པ་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གང་གིས་ཡིད་གཏད་པས་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་འདི་དང་འདི་འདྲའོ་སྙམ་པའི་བློ་དང་གི་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ༔ལྡོག་པ་རིགས་གཅིག་གི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

有人說：若是“同類”[3]，都是“本性同一”[4]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以黑白二馬作有法，應該是本性同一，因為是同類的緣故——周遍〔你〕已承

1 ངོ་བོ་གཅིག

2 ངོ་བོ་ཐ་དད།

3 རིགས་གཅིག，也譯作“種類同一”。

4 བདག་ཉིད་གཅིག

許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是同類），因為是“返體同類”[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為不管哪個補特伽羅，唯由作意而僅作觀看之後，就能自然地生起思維“這個和這個相同”的覺知——乃是這樣的法的緣故。周遍〔成立〕，因為存在“返體同類”之義的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་ཉིད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是“本性同一”，因為是“體性相異”的緣故；這是因為是彼此無相屬的異義（法）的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་ཉེར་འབྲས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ཉེར་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཉེར་ལེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་གྱི་ཉེར་ལེན་དེ། སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“物的近取”的果，都是物的近果。

1 ལྡོག་པ་རིགས་གཅིག，也譯作“返體種類同一”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該是物的近果，因為是“物的近取”的果的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該是“自之近取”的果，因為“你的近取”是你的因的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ཉེར་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是物的近果，因為不是物的果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該不是你的果，因為是無我的緣故。

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ།

丙二、立〔自宗〕

རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་བུ་དངོས་པོ་གསུམ་དོན་གཅིག དངོས་པོའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་སྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

自宗之中：“因”的性相存在，因為“能生”即是它的緣故。“因”、“果”、“物”三者是同義。“物的因”的性相存在，因為“物的能生”即是它的緣故；這是因為若是物，則“你的能生”都是“你的因”的性相的緣故。

དངོས་པོའི་རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་དངོས་རྒྱུ་དང་། དངོས་པོའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་དངོས་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་བརྒྱུད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་

གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་རྒྱུ་ལ་རིགས་འགྲེ།

若對“物的因”進行分類，可有二種，因為有“物的親因”及“物的疏因”二者的緣故。“物的親因”的性相存在，因為“物的直接能生”即是它的緣故。其相依存在，因為“物的前際所生”即是它的緣故。“物的疏因”的性相存在，因為“物的間接能生”即是它的緣故。其相依存在，因為“物的前際所生的前際所生”即是它的緣故。由此，對於一切物的親因和疏因都可同理推知。

ཡང་དངོས་པོའི་རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ན། གཉིས་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་དང་དངོས་པོའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བྱས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་རྫས་སུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外，若對“物的因”進行分類，可有〔另外〕二種，因為有“物的近取”和“物的俱有緣”二者的緣故。“物的近取”的性相存在，因為“主要在自身的質流之上能生‘物’者”即是它的緣故。其相依存在，因為“作為物之因的所作”即是它的緣故。“物的俱有緣”的性相存在，因為“主要在非自

身的質流之上真實地能生‘物’者”即是它的緣故。其相依存在，因為“作為物之因的補特伽羅”即是它的緣故。

འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་བསྐྱེད་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་དངོས་འབྲས་དང་དངོས་པོའི་བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་དངོས་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“果”的性相存在，因為“所生”即是它的緣故。“物的果”的性相存在，因為“物的所生”即是它的緣故。其相依存在，因為“物的後際所生”即是它的緣故。若對“物的果”進行分類，可有二種，因為有“物的親果”和“物的疏果”二者的緣故。“物的親果”的性相存在，因為“物的直接所生”即是它的緣故。

མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་བརྒྱུད་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་དངོས་འབྲས་དང་བརྒྱུད་འབྲས་ལ་རིགས་འགྲེ།

其相依存在，因為“物的後際所生”即是它的緣故。“物的疏果”的性相存在，因為“物的間接所生”即是它的緣故。其相依存在，因為“物的後際所生的後際所生”即是它的緣故。由此，對於其他物的親果和疏果也可同理推知。

གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོར་འགྱུར་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་འགྱུར་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་གྱུར་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་གྱུར་ཟིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：應該沒有“物的近取”，因為“物的前際所生”不是它（“物的近取”）的緣故。

如果〔他的對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕以“物的前際所生”作有法，應該不是“物的近取”，因為你

並不決定成為物的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕以“物的前際所生”作有法，應該並不決定成為物，因為已經成為物的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。如果〔他的對方錯誤地抵抗說因〕不成，〔則他將說〕以“物的前際所生”作有法，應該已經成為物，因為是物的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་འགྱུར་ངེས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་འགྱུར་ངེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གོང་དུ་མ་ཁྱབ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ།

若有人說：以柱瓶二者作有法，應該有你的近取，因為你是物的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方〕承許，〔則他說〕以柱瓶二物作有法，應該有必定成為你者，因為有你的近取的緣故——因已承許。

如果〔對方〕承許，〔則他說〕以柱瓶二物作有法，應該有“是你者”，因為有必定成為你者的緣故。

對於上說〔應該回答〕不周遍。

“若是物，都是自之因的果”。

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རང་གི་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對此若有人說：以“自之因”作有法，應該如此（是自之因的果），因為如此（是物）的緣故。〔對此應該回答〕因不成，因為“自之因”為無的緣故；這是因為“自”是常的緣故。

ཁོ་ན་རེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以瓶作有法，應該是因果[1]，因為是因果全部二者的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。〔並可破斥說〕以瓶作有法，應該不是因果，因為不是“異”的緣故；這是因為是“一”的緣故。

ཁ་ཅིག རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱུ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་

1 這裡說的“是因果”，乃是指比如“火和煙二者”這樣的成對的因和果。

ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“不是常”的因應該存在，因為若是因，都是“不是常”的因的緣故。〔這個說法〕不合理，因為若是因，都不是“不是常”的因的緣故。應該如此，因為若是成事，都不是“不是常”的因的緣故。應該如此，因為若是成事，則“不是常”都不是果的緣故。應該如此，因為若是成事，“不是常”[1]都不是物的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོའི་རྒྱུ་དང་། དངོས་པོའི་འབྲས་བུའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又，如果他說：應該存在“物之因”與“物之果”的共依，因為存在作為“物之因”的物之“果”的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔但〕應該存在作為“物之因”的物之“果”，因為作為“物之因”的物，乃是“因”的緣故。應該如此，因為它是物的緣故。

---

1 “不是常”是無遮，所以是“常”。

གཞན་ཡང་། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དེ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外，應該存在作為“物之因”的物之“果”，因為“物”即是作為“物之因”的物之“果”的緣故；這是因為它是“作為‘物之因’的物”的後際所生的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，你應該是“作為‘你之因’的物”的後際所生，因為你是有為〔法〕的緣故。

བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཁྱོད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།

對此如果他說：以物作有法，應該沒有“作為‘你之因’的你”的果，因為沒有是“‘你之因’和‘你之果’”者的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔並可破斥說〕以物作有法，應該有“作為‘你之因’的你”之果，因為“作為‘你之因’的你”存在，且它不是常的緣故。

དྲུག་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ།

乙六、講解總和別的建立

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱི་ཡིན་ན་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན། ཁྱོད་དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“總”，都不是“別”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該不是別，因為是總的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，應該是總，因為有“你的別”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，應該有“你的別”，因為瓶就是它的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你應該是“物的別”，因為1)你是物；2)你是與物同體相屬；3)成立有眾多“不是你”和“是物”的共依的緣故。

རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག དངོས་པོ་དང་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན། དངོས་པོ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མེད་ན་གང་དྲན་དྲན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

A）如果〔對方抵抗說〕第二支因不成，〔則說〕以瓶作有法，應該是與物同體相屬，因為1)是與物本性同一；2)是與物為異；3)“物”若無，則你必須無的緣故。

A.1）如果〔對方抵抗說〕第一支因不成，〔則說〕以瓶作有法，應該是與物本性同一，因為是與物自性

同一[1]的緣故。

A.2）如果〔對方抵抗說〕第二支因不成，〔則說〕以瓶作有法，應該是與物為異，因為是色〔法〕的緣故。

A.3）如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕以瓶作有法，“物”若無則你必須應該無，因為“物”若無就必須是想入非非的緣故。

གོང་གི་རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཙན་དན་གྱི་ཀ་བ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན། ཤུག་པའི་ཀ་བ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

B）如果〔對方抵抗說〕前面的第三支因不成，〔則說〕以瓶作有法，應該成立有眾多“不是你”且“是物”的共依，因為旃檀柱也是如此、柏樹柱也是如此的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་བྱ་ཡིན། ཁྱོད་ཤེས་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་བྱ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以物作有法，應該是別，因為是“所知的別”的緣故。

---

[1] རང་བཞིན་གཅིག

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，應該是“所知的別”，因為1)你是所知；2)你是與“所知”同體相屬；3)成立有眾多既不是你、又是所知的共依的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་མཚོན་བྱ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的總，都是“能夠發揮功用”的總。

〔為了破斥這個說法，則說〕以所表作有法，應該是“能夠發揮功用”的總，因為是物的總的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以所表作有法，你應該是物的總，因為物是你的別的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，應該是所表的別，因為你是所表，你是與所表同體相屬，成立有眾多既不是你、又是所表的共依的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཚོན་བྱའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，你應該不是所表的別，因為是性相的緣故；這是因為是物的性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་ན། མི་རྟག་པའི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མི་རྟག་པ་དང་ཐ་དད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པ་དང་ཐ་དད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的總，都是無常的總。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“與無常為異”作有法，應該是無常的總，因為是物的總的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“與無常為異”作有法，你應該是物的總，因為物是你的別的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། མི་རྟག་པ་དང་ཐ་དད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་དང་ཐ་དད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“與無常為異”作有法，應不是無常的總，因為無常不是你的別的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以無常作有法，應不是“與無常為異”的別，因為不是“與無常為異”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以無常作有法，你應該不是“與你為異”，因為你是補特伽羅無我的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱིའི་སྤྱི་ཡང་ཡིན། བྱེ་བྲག་གི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱིའི་སྤྱི་ཡང་ཡིན། བྱེ་བྲག་གི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱིའི་སྤྱི་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བྱེ་བྲག་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱིའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱེ་བྲག་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཁྱོད་བྱེ་བྲག་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：沒有既是“總的總”、又是“別的別”的共依。

〔為了破斥這個說法，則說〕它應該有，因為“常”就是它的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“常”作有法，你應該是既是“總的總”、又是“別的別”的共依，因為你是“總的總”，是“別的別”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第一支因不成，〔則說〕以“常”作有法，你應該是“總的總”，因為“總”是你的別的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第二支因不成，〔則說〕以“常”作有法，應該是“別的別”，因為你是“別”，你是與“別”同體相屬，成立有眾多不是你、又是“別”的共依的緣故。

ཁ་ཅིག རྟག་པའི་སྤྱི་ཡིན་ན། རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟག་པ་སྤྱི་ཡིན། རྟག་པ་སྤྱི་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་སྤྱི་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是常的總，都不是常的別。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“總”作有法，應該如此（不是常的別），因為如此（是常的總）的緣故。應該如此，因為“常”是你的別的緣故。應該如此，因為常是“總”，常是與“總”同體相屬，成立有眾多不是“常”、又是“總”的共依的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན། ཁྱོད་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“總”作有法，應該是常的別，因為你是常，你是與常同體相屬，成立有眾多不是你、又是“常”的共依的緣故。

ཁ་ཅིག དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། དངོས་པོའི་སྤྱི་དང་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡང་མེད། དེར་གྱུར་བའི་མི་རྟག་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物的總，不一定不是物的別。

〔這個說法〕不合理，因為沒有“物的總”和“物的別”二者皆是者的緣故。應該如此，因為作為它（“物的總”和“物的別”二者皆是者）的常也無、作為它（“物的總”和“物的別”二者皆是者）的無常也無的緣故。

第一支〔因〕應該如此，因為若是常，就都不是“物的別”的緣故；這是因為若是常，就都不是物的緣故。

གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོའི་སྤྱིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། གང་དྲན་དྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་རེས་དངོས་པོ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ།

上面的第二支因成立，因為若是作為“物的總”的物，都是想入非非的緣故。

我們說：“若是物，都不是物的總”。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་པོ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན། དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཞིང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡང་དེ་ཡིན། རྟག་པ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

對此若有人說：以“聲無常”作有法，應該如此（不是“物的總”），因為如此（是物）的緣故。

〔對此應該回答〕因不成[1]。〔對於此人上面的說法〕不能承許，因為“聲無常”應該是物的總的緣故；這是因為物是“聲無常”的別的緣故。應該如此，因為物是“聲無常”，物是與“聲無常”同體相屬，成立有眾多既不是物、又是“聲無常”的共依的緣故。

後面的因支應該如此，因為“所知”也是它、“常”也是它的緣故。應該如此，因為若是無我，都是“聲無常”的緣故。

[1] 本書承許“聲無常”不是“物”。但在有的書中，承許“聲無常”是不相應行法，所以是物。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བློའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དང་བཅད་བ་ཤེས་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བློ་ཡིན། ཁྱོད་བློ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་། བློ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་གཉིས་པ་སླ། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཡང་དེ་ཡིན། ཚད་མ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是覺知的別，都是物的別。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“作為物之因的量和再決識二者”作有法，應該如此（是物的別），因為如此（是覺知的別）的緣故——周遍〔你〕已承許。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是覺知的別），因為你是覺知，你是與覺知同體相屬，成立有眾多既不是你、又是覺知的共依的緣故。第一和第二支〔因〕易解。

如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕應該成立有眾多這樣的共依，因為遍智也是它、量也是它，且此二互異地成立的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是物的別，因為不是與物同體相屬的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是物的因的緣故——因易解。

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ།

丙二、立〔自宗〕

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། རིགས་སྤྱི། དོན་སྤྱི། ཚོགས་སྤྱི་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

“總”的性相存在，因為“隨行於自之實例的法”[1]即是它的緣故。

對於“總”，若從以言詮類之門進行分類，可有三種，因為有“類總”[2]、“義總”[3]、“聚總”[4]

1 རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས།

2 རིགས་སྤྱི།

3 དོན་སྤྱི།

4 ཚོགས་སྤྱི།

三者的緣故。

རིགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“類總”的性相存在，因為“隨行於眾多具有自之種類者的法”[1]即是它的緣故。其相依存在，因為“所知”即是它的緣故。

བུམ་པའི་དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“瓶的義總”的性相存在，因為“在執瓶分別心中，雖不是瓶但如瓶般現起的增益部分”即是它的緣故。其相依存在，因為在第二剎那的執瓶分別心中、以“從不是‘第二剎那的瓶’遮返”的方式而現起者，就是它的緣故。

1 རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས།

ཚོགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པའི་གཟུགས་རགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“聚總”的性相存在，因為“眾多自身的支分聚合的粗色”即是它的緣故。其相依存在，因為以瓶與柱為例即是它的緣故。

ཚོགས་སྤྱི་དང་། རིགས་སྤྱིའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དེ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་དང་། རིགས་སྤྱིའི་གཞི་མཐུན་ཡང་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚོགས་སྤྱིའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དེ། ཀ་བུམ་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དེ། རྟག་དངོས་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

存在“聚總”與“類總”的共依，因為“瓶”就是它的緣故。存在“不是聚總”和“類總”的共依，因為“所知”就是它的緣故。存在“不是類總”和“聚總”的共依，因為“柱瓶二者”就是它的緣故。存在“不是類總”和“不是聚總”的共依，因為“常與物二者”就是它的緣故。

བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་པ་ཅན་གྱིས་ཆོས་དེ། རང་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“別”的性相存在，因為“成為能遍的自之種類存在的法”[1]即是“自身是別”的性相的緣故。

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁོ་ན་རེ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཀྱི་གོང་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以柱與瓶二者作有法，應該是總，因為是聚總的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔但是〕因成立，因為是八微塵質聚合的團塊的緣故。如果〔對此人的說法錯誤地〕承許，〔則可破斥說〕以它作有法，應該不是總，因為沒有你的別的緣故。

如果〔抵抗說因〕不成，〔則可說〕以它作有法，應該如此，因為你是不容是的所知的緣故。

---

[1] ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོས།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བྱ་དེ་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་སྤྱི་མེད་པ་གང་ཞིག ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又，如果他說："所知"應該不是總，因為它不是"'是所知者'的總"的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地抵抗說因〕不成，〔則他可說〕它應該不是"'是所知者'的總"，因為沒有"'是所知者'的總"的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該如此，因為"所知的總"是無，所知與"是所知者"二者是同義的緣故。

གོང་དུ་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་དངོས་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར།

如果〔居然錯誤地〕承許前說，〔則可破斥說〕以所知作有法，應該是總，因為是"隨行於自之實例的法"

的緣故。

如果〔抵抗說因〕不成，〔則可說〕以它作有法，應該如此，因為是隨行於眾多具有自之種類者的法的緣故。

如果〔抵抗說因〕不成，〔則可說〕以它作有法，應該如此，因為隨行於眾多具有自之種類者的緣故。

如果〔抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為一切常與物都包括在你的種類中的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཡིན་པ་ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡིན་ན་གང་དྲན་དྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

又若他說：應該是“不是所知”的總[1]，因為“不是”是“所知”的別的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地〕承許，〔則可破斥說〕應該不是“不是所知”的總，因為若是“不是所知”的總，就都是想入非非的緣故。

1 在藏文之中，這句話還可以被解讀為：“所知”應該是“不是”的總。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་དེ་སྤྱི་མ་ཡིན། པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又若他說：應該有“不是別”的別，因為有“不是總”的總的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔但是〕因成立，因為“所知”即是“不是總”的總的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“所知”作有法，應該是“不是總”的總，因為“不是總”是你的別的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྤྱི་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又若他說：以所知作有法，應該不是“不是總”的總，因為是“是總”的總的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。〔但是〕因成立，因為“是總”是你的別的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། རྟག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་གི་གསལ་བ་རྟག་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་གསལ་བ་ལ་རྟག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གསལ་བ་ལ་རྟག་དངོས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

又若他說；常應該不是“聲無常”的別，因為物是“聲無常”的別的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。常應該是“聲無常”的別，因為“聲無常”乃是隨行於自之實例——“常”的法的緣故。應該如此，因為在其實例之中存在“常”的緣故；這是因為在其實例之中存在常和物全部二者的緣故。

ཁོ་ན་རེ། ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཡོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་གི་རིགས་ཡོད་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།

如果他說：以“有”作有法，應該是別，因為乃是“成為能遍的自之種類存在的法”的緣故。應該如此，因為成為能遍的“有”存在的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為在性相的表述之中言說所謂“自之種類存在”有其必須的緣故。

བདུན་པ་རྫས་ལྡོག་གི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།

乙七、講解實質〔法〕與返體〔法〕的建立[1]

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྫས་ཆོས་ཡིན་ན། ལྡོག་ཆོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་མ་བླངས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྫས་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是實質法[2]，都是返體法[3]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該如此（是返體法），因為如此（是實質法）的緣故——周遍〔你〕已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是實質法），因為1)你是成事；2)你是你自己；3)“不是你”不是你；4)你的返體是與實質法不相違的緣故。第一支〔因〕成立，因為有的緣故。

---

1 本節所說，也稱為“恰巴傳規的實質法和返體法”

2 རྫས་ཆོས།，也譯作“質法”。

3 ལྡོག་ཆོས།，也譯作“體法”。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་བུམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་རྫས་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་དང་རྫས་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕瓶應該是瓶，因為瓶存在的緣故。如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕“不是瓶”應該不是瓶，因為“不是瓶”是常的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第四支〔因〕不成，〔則說〕“瓶的返體”應該是與實質法不相違，因為瓶的返體與實質法的共依存在的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該如此。因為“瓶”就是它的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལྡོག་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྡོག་ཆོས་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན། རྗེས་མཐུན་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་མ་ཡིན། རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་མ་ཡིན། ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཅམ་པོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་

ཁྱོད་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是返體法，因為既不是頭三種返體法的任何一種、也不是四種隨順者[1]的任何一種的緣故。

A)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為1)不是“是自身的返體法”[2]、2)不是“非自身的返體法”[3]、3)也不是“尋常第三聚的返體法”[4]的緣故。

A.1)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以它（瓶）作有法，“不是你”應該是你，因為你是“是自身的返體法”的緣故——因已承許。周遍〔成立〕，因為1)你是成事，2)你是你自身，3)“不是你”是你，4)“你的返體”也是與“是自身的返體法”不相違，這樣的共依，即是“你是‘是自身的返體法’”的性相的緣故。

འདོད་ན། བུམ་བ་མ་ཡིན་པ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ།

1 རྗེས་མཐུན།

2 རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས།

3 རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས།

4 ལྡོག་ཆོས་ཕུང་གསུམ་ཙམ་པོ་བ།

ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，〔則說〕“不是瓶”應該不是瓶，因為“不是瓶”不是物的緣故。

A.2)如果〔對方抵抗說〕第二支因不成，〔則說〕以瓶作有法，你應該不是你自身，因為你是“非自身的返體法”的緣故——因已承許。周遍〔成立〕，因為1)你是成事，2)你不是你自身，3)“不是你”不是你，4)“你的返體”也是與“非自身的返體法”不相違，這樣的共依，即是“你是‘非自身的返體法’”的性相的緣故。

འདོད་ན། བུམ་པ་བུམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཅམ་པོ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཅམ་པོ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཅམ་པོ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，〔則說〕瓶應該是瓶，因為有瓶的緣故。

A.3)如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕以瓶作有法，“不是你”應該是你，因為你是“尋常第三聚的返體法”的緣故——因已承許。周遍〔成立〕，因為1)你是成事，2)你不是你自身，3)“不是你”

是你，4）“你的返體”也是與“尋常第三聚的返體法”不相違，這樣的共依，即是“你是‘尋常第三聚的返體法’”的性相的緣故。

འདོད་ན། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་བེམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྗེས་མཐུན་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་མ་ཡིན། རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་མ་ཡིན། ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཅམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན་མ་ཡིན། རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，〔則說〕則“不是瓶”應該不是瓶，因為“不是瓶”不是物質的緣故。

B)如果〔對方抵抗說〕上面的第二支根本因不成立，〔則說〕以瓶作有法，應該不是四種隨順者的任何一

種，因為 1)不是“是自身的返體法的隨順者”[1]，2)不是“非自身的返體法的隨順者”[2]，3)不是“尋常第三聚的返體法的隨順者”[3]，4)也不是“實質法的隨順者”[4]的緣故。

B. 1)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，“不是你”應該是你，因為你是“是自身的返體法的隨順者”的緣故——因已承許。周遍〔成立〕，因為 1)你是成事，2)你是你自身，3)“不是你”是你，4)“你的返體”也是與“是自身的返體法的隨順者”不相違，這樣的共依，即是“你是‘是自身的返體法的隨順者’”的性相的緣故。

འདོད་ན། གོང་དུ་བཀག་ཟིན། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，則在前面已經破斥。

B. 2)如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你應該不是你自身，因為你是“非自身

---

1 རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན།

2 རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན།

3 ལྡོག་ཆོས་ཕུང་གསུམ་ཙམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན།

4 རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན།

的返體法的隨順者”的緣故——因已承許。周遍〔成立〕，因為1)你是成事，2)你不是你自身，3)“不是你”不是你，4)“你的返體”也是與“非自身的返體法的隨順者”不相違，這樣的共依，即是“你是‘非自身的返體法的隨順者’”的性相的緣故。

འདོད་ན། གོང་དུ་བཀག་ཟིན། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྡོག་ཆོས་ཕྱིང་སྤུམ་ཅམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ལྡོག་ཆོས་ཕྱིང་སྤུམ་ཅམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་ལྡོག་ཆོས་ཕྱིང་སྤུམ་ཅམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，則在前面已經破斥。

B.3)如果〔對方抵抗說〕第三支〔因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你應該不是你自身，因為你是“尋常第三聚的返體法的隨順者”的緣故。周遍〔成立〕，因為1)你是成事，2)你不是你自身，3)“不是你”是你，4)“你的返體”也是與“尋常第三聚的返體法的隨順者”不相違，這樣的共依，即是“你是‘尋常第三聚的返體法的隨順者’”的性相的緣故。

འདོད་ན། གོང་དུ་བཀག་ཟིན། གཞི་པ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་

མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཁྱོད་རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་ཆོས་དངོས་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，則在前面已經破斥。

B.4)如果〔對方抵抗說〕第四支〔因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，“你的返體”應該是與“實質法隨順法”不相違，因為你是“實質法的隨順者”的緣故——因已承許。周遍〔成立〕，因為1)你是成事，2)你是你自身，3)“不是你”不是你，4)“你的返體”也是與“實質法的隨順者”不相違，這樣的共依即是“你是‘實質法的隨順者’”的性相的緣故。另外，〔說〕以瓶作有法，應該不是“實質法的隨順者”，因為是“真正的實質法”[1]的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྫས་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྫས་ཆོས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན། ཁྱོད་དངོས་གནས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཡོད་དེ། མཚོན་བྱ།

---

[1] རྫས་ཆོས་དངོས་གནས་པ།

རྟག་པ། སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད། ཐ་དད། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཀ་བུམ་གཉིས་སོགས་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是實質法的緣故。如果〔對方抵抗〕說不周遍，〔則說〕以實質法作有法，若是你，應該都是“真正的你”，因為你是無我的緣故。

因此，“是自身的返體法”存在，因為“所表”、“常”、“總”、“別”等即是它的緣故。“非自身的返體法”存在，因為“性相”、“異”、“與瓶為一”、“柱與瓶二者”等不容是的法等即是它的緣故。

ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཙམ་པོ་བ་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་དང་། དངོས་པོའི་སྤྱི་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡོད་དེ། ལྡོག་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡོད་དེ། རང་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡོད་དེ། རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཙམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན་ཡོད་དེ། ལྡོག་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཙམ་པོ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།། དགེ་ལེགས་འཕེལ།། ༎

“尋常第三聚的返體法”存在，因為“‘物的總’的別”、“物的總”等即是它的緣故。“實質

法的隨順者”存在，因為“作為返體法的物”即是它的緣故。

“是自身的返體法的隨順者”存在，因為“不是‘是自身的返體法’”即是它的緣故。“非自身的返體法的隨順者”存在，因為“非自身的返體法”即是它的緣故。“尋常第三聚的返體法的隨順者”存在，因為“尋常第三聚的返體法”即是它的緣故。

吉祥增長！

（藏曆鐵虎年吉祥月三十日——西曆 2010 年 6 月 12 日丹增強曲譯成於滬上）

༄༅། །ཚད་མའི་གཞུང་དོན་འབྱེད་པའི་བསྡུས་གྲྭའི་རྣམ་གཞག་རིགས་ལམ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལས་རིགས་ལམ་འབྲིང་གི་སྐོར་གྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

《剖析量論文義之攝類建立、理路幻鑰·

中理路部分的細解[1]（卷二)》譯文

༄༅། །བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འདིར་རིགས་ལམ་འབྲིང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་འགལ་འབྲེལ་ལ།

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

頂禮上師及怙主妙音！

在此講解中理路的建立。

1 藏文卷名：ཚད་མའི་གཞུང་དོན་འབྱེད་པའི་བསྡུས་གྲྭའི་རྣམ་གཞག་རིགས་ལམ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལས་རིགས་ལམ་འབྲིང་གི་སྐོར་གྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

甲二、講解中理路的建立

乙一、講解相違[1]和相屬[2]

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟག་པའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན་དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

1 འགལ་བ།
2 འབྲེལ་བ།

མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡང་ཡིན། དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是與物[1]相違，都是和[2]“與物相違”相違。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“常的返體”[3]作有法[4]，應該如此（是和“與物相違”相違），因為如此（是與物相違）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成[5]，〔則說〕應該如此（是與物相違），因為你是“與物為異[6]”，且沒有既是你、又是物的共依[7]的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該是與物為異，因為是常的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以常作有法，應該沒有既是“你的返體”、又是物的共依，因為你是常的緣故。

1 དངོས་པོ།
2 藏文皆作 དང་།，在譯成漢文之後，出於讀誦節奏感的考慮，會譯成“和”、“與”、“同”等不同的字。
3 རྟག་པའི་ལྡོག་པ།
4 ཆོས་ཅན།，此句若直譯當為“‘常的返體’有法”，但這並不合乎漢語的表述習慣，故而對於此種論式結構本文將一律譯作“以…作有法”的形式。
5 在辯論場上完整的回答是：རྟགས་མ་གྲུབ།“因不成”，但在書中大多被簡寫成了 མ་གྲུབ།“不成立”。
6 ཐ་དད།
7 གཞི་མཐུན།，或譯“交集”、“同分事”、“同位基”、“相符者”。

རྩ་བར་འདོད་ན། རྟག་པའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་དེ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許[1]，〔則說〕以“常的返體”作有法，應該不是和“與物相違”相違，因為是和“與物相違”不相違的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為既是你、又是“與物相違”的共依存在的緣故[2]。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀ་ཀ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡང་ཡིན།

---

1 རྩ་བར་འདོད་ན།
2 “常”是“常的返體”，“常”又是“與物相違”，所以“常”就是這個共依。

མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是和“與無常相違”相違，都是“與無常相違”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“柱的返體”作有法，應該如此（是與無常相違），因為如此（是和“與無常相違”相違）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是與“與無常相違”為異，且沒有既是你、又是“與無常相違”的共依的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以柱作有法，應該沒有既是“你的返體”、又是“與無常相違”的共依，因為若是“你的返體”，都是“與無常不相違”的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཀ་བའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་བ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“柱的返體”作有法，應該不是“與無常相違”，因為是“與無常不相違”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（“柱的返體”）作有法，應該如此，因為既是你、又是“無常”的共依存在的緣故；這是因為“柱”就是這樣的共依的緣故——因易解[1]。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་བུམ་གཉིས་པོ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སླ།

若有人說：若是“與物不相違”，都是和“與物不相違”不相違。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“與‘柱與瓶二者’為一”作有法，應該如此（是和“與物不相違”不相違），因為如此（是”與物不相違”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是”與物不相違”），因為存在既是你、又是物的共依的緣故；這是因為“柱與瓶二者”即是這樣的共依的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則〕容易〔答覆〕。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་དང༌། མི་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག

---

1 རྟགས་སླ།

ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་གཅིག་ཀྱང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“與‘柱與瓶二者’為一”作有法，應該不是和“與物不相違”不相違，因為是和“與物不相違”相違的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是和“與物不相違”相違），因為是與“與物不相違”為異，且沒有既是你、又是“與物不相違”的共依的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“柱與瓶二者”作有法，應該沒有既是“與你為一”、又是“與物不相違”的共依，因為你是“不容是的所知”[1]的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

---

1 ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ།，這裡的理路是這樣的：雖然“柱與瓶二者”是“與‘柱與瓶二者’為一”，但它應該不是“與物不相違”，因為它是“與物相違”的緣故；應該如此，因為“柱與瓶二者”和“物”不存在共依的緣故；應該如此，因為沒有是“柱與瓶二者”的法的緣故。ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ།，這裡的理路是這樣的：雖然“柱與瓶二者”是“與‘柱與瓶二者’為一”，但它應該不是“與物不相違”，因為它是“與物相違”的緣故；應該如此，因為“柱與瓶二者”和“物”不存在共依的緣故；應該如此，因為沒有是“柱與瓶二者”的法的緣故。

若有人說：若是和“與物不相違”不相違，都是“與物不相違”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“無事”[1]作有法，應該如此（是”與物不相違”），因為如此（是和“與物不相違”不相違）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為既是你、又是“與物不相違”的共依存在的緣故；這是因為“所知”就是這樣的共依的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“無事”作有法，應該不是“與物不相違”，因為是“與物相違”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་དང་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ན། རྟག་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། ཡོད་པ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟག་དངོས་གཉིས་པོ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是和“與有相違”不相違，都是“與常相違”。

---

1 དངོས་མེད།，和“常”同義。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“非所作”[1]作有法，應該如此（是“與常相違”），因為如此（是和“與有相違”不相違）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為既是你、又是“與有相違”的共依存在的緣故；這是因為“常與物二者”就是這樣的共依的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། མ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“非所作”作有法，應該不是“與常相違”，因為是“與它不相違”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為若是常，都是你與“常”的共依的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་

1 མ་བྱས་པ།

གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་དེ། ཁྱོད་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་ཁྱོད་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“與物相屬”，都是和“與物相屬”相屬。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“與物相屬”作有法，應該如此（是和“與物相屬”相屬），因為如此（是”與物相屬”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是”與物相屬”），因為是與“物”同體相屬[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“物”作有法，“與你相屬”應該是與你同體相屬，因為“與你相屬”是與你（物）為異，且“與你相屬”存在的緣故[2]。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པར། ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

---

1 བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ།

2 此處的周遍值得關注。此處若表述為以“與你相屬”作為有法的論式，則單純由“與物為異”和“存在”這兩點，並不能推出“與物同體相屬”。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“與物相屬”作有法，你應該不是與你相屬[1]，因為你是補特伽羅無我的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“與物相屬”，都是“與物同體相屬”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“物的後際所生”[2]作有法，應該如此（是“與物同體相屬”），因為如此（是”與物相屬”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是”與物相屬”），因為是“與物彼生相屬[3]”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是物的果[4]的緣故。

---

1 相違、相屬都是只在相異二法之間討論的。

2 དངོས་པོ་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ།，根據第一卷裡面的辯論，其含義是“在物的後一剎那生起者”。

3 དེ་བྱུང་འབྲེལ།

4 འབྲས་བུ།

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསྒྲུབས་ཟིན།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它作有法，應該不是“與物同體相屬”，因為是“與物彼生相屬”的緣故——因已成立。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡིན། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དེ། དེ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：既是與『和“與‘柱與瓶二者’為一”相違』相違，又是與『和“與‘柱與瓶二者’為一”不相違』不相違，這樣的共依沒有。

〔為了破斥這個說法，則說〕它（這樣的共依）應該有，因為“所知的實有三法具足”即是如此的緣故。

第一支〔因〕成立，因為既是它（”所知的實有三法具足”），又是『和“與‘柱與瓶二者’為一”相違』

的共依沒有的緣故；這是因為“堪為覺知之境”乃是與它（“與‘柱與瓶二者’為一”）不相違的緣故[1]。

རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支根本因不成立，〔則說〕以“它（所知）的實有三法具足”作有法，應該是與『和“與‘柱與瓶二者’為一”不相違』不相違，因為既是你（”所知的實有三法具足”），又是『和“與‘柱與瓶二者’為一”不相違』的共依存在的緣故；這是因為“堪為覺知之境”即是它（此共依）的緣故[2]。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་ཟེར་ན། དངོས་པོ་

---

1 此處是要證明：“所知的實有三法具足”是與『與“與‘柱與瓶二者’為一”相違』相違，也就是“所知的實有三法具足”和『與“與‘柱與瓶二者’為一”相違』無有共依。因為只有“堪為覺知之境”是“所知的性相”，所以只有“堪為覺知之境”是“所知的實有三法具足”；而此“堪為覺知之境”並不是二者的共依，因為它不是『與“與‘柱與瓶二者’為一”相違』；這是因為“堪為覺知之境”與“與‘柱與瓶二者’為一”不相違的緣故；這是因為“堪為覺知之境”和“與‘柱與瓶二者’為一”二者存在共依（不相違）——“柱與瓶二者”的緣故。

2 此處是要證明：“所知的實有三法具足”是與『與“與‘柱與瓶二者’為一”不相違』不相違，也就是“所知的實有三法具足”和『與“與‘柱與瓶二者’為一”不相違』存在共依。同樣類似前面，必須成立“堪為覺知之境”是『與“與‘柱與瓶二者’為一”不相違』，而這個已經在前面成立了。

དང་མི་འགལ་བ་དེ། དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེ། དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：既是和“與物相違”相違、又是和“與物不相違”不相違、又是和“與物相屬”相屬、又是和“與物不相屬”不相屬，這樣的共依存在。

〔為了破斥這個說法，則說〕“與物不相違”應該是這樣的共依，因為這樣的共依是有，且“與物不相屬”不是這樣的共依的緣故[1]。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། དེ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དང་དཔྱད་ཤེས་གཉིས་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以“與物不相屬”作有法，應該是和“與物相違”相違，因為是這樣的共依的緣故——此因顯然[2]。〔但對此其實〕不能承許[3]，因為既是“與它（物）不相屬”，又是

[1] 這一句的周遍很可疑。

2 རྟགས་དངོས།

3 “與物不相屬”和“與物相違”二法不存在共依，所以成立它們相違。

“與它（物）相違”的共依存在的緣故；這是因為作為物之因[1]（“因果”的“因”）的量和再決識[2]二者即是如此的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方繼續抵抗說因〕不成，〔則說〕以此二者作有法，應該如此（是這樣的共依），因為是“與它（物）不相屬”[3]，且是“與它（物）相違”的緣故。第一支〔因〕成立，因為是它（物）的因（“因果”的“因”）的緣故。第一支〔因〕成立，因為是不容是的所知的緣故[4]。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟག་པ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། རྟག་པ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། རྟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། རྟག་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། རྟག་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：既是和“與常相違”相違、又是和“與常不相違”不相違、又是和“與常相屬”相

1 རྒྱུ།
2 དཔྱད་ཤེས།
3 因為作為果的“物”若無，作為其因的此二者卻未必無的緣故。
4 某法 A 若是“不容是的所知”，一定是和其他法相違，因為不可能存在共依的緣故；這是因為不可能有“是 A 者”的緣故；這是因為 A 是“不容是的所知”的緣故。

屬、又是和“與常不相屬”不相屬，這樣的共依沒有。

〔為了破斥這個說法，則說〕這樣的共依應該有，因為“與常不相屬”即是這樣的共依的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། རྟག་པ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཡིན་ན་རྟག་པ་དང་ཐ་མི་དད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（”與常不相屬”）作有法，應該是這樣的共依，因為1)是和“與常相違”相違、2)是和“與它（常）不相違”不相違、3)是和“與它（常）相屬”相屬、4)是和“與它不相屬”不相屬的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以它（”與常不相屬”）作有法，應該如此（是和“與常相違”相違），因為是與它（“與常相違”）為異，且若是你（”與常不相屬”）、就必須是與常不相違的緣故；這是因為若是你，就必須是與常不異的緣故。

རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། དེ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་

ན། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ན། ཁྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་བཞི་པ་མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支根本因不成立，〔則說〕以“與它（常）不相屬”作有法，你應是和“與它（常）不相違”不相違，因為既是你（”與常不相屬”）、又是“與它（常）不相違”的共依存在的緣故；這是因為“常”即是這樣的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第三支根本因不成立，〔則說〕以“與它（常）不相屬”作有法，應該是和“與它（常）相屬”相屬，因為是與“與它（常）相屬”為異，且“與它（常）相屬”若無，則你（”與常不相屬”）必須無的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第四支根本因不成立，〔則說〕以“與常不相屬”作有法，你應該是與你不相屬，因為你是無我的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་བྱ་དང་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། ཤེས་བྱ་དང་མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། ཤེས་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། ཤེས་བྱ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་མི་

འགལ་བ་དེ། དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཤེས་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་དེ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།

若有人說：既是和“與所知相違”不相違、又是和“與所知不相違”相違、又是和“與所知相屬”不相屬、又是和“與所知不相屬”相屬，這樣的共依存在。〔為了破斥這個說法，則說〕“與所知不相違”應該是這樣的共依，因為這樣的共依存在，“與所知相屬”不是這樣的共依的緣故[1]。

第一支〔因〕顯然。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་དང་མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་མི་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། དེ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་དང་གཅིག་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以“與所知相屬”作有法，應該是和“與所知不相違”相違，因為是這樣的共依的緣故——此因顯然。〔但對此其實〕不能承許，因為是和“與它（所知）不相違”不相違的緣故；這是因為既是你（“與所知相屬”）、又是“與它（所知）不相違”的共依存在的緣故；這是因為“與瓶為一”即是如此的緣故。

---

[1] 這裡的周遍也同樣費解。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་དང་མི་འགལ་བ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ན། ཁྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“與所知不相違”作有法，應該是和“與所知相屬”不相屬，因為是這樣的共依的緣故——此因顯然。〔但對此其實〕不能承許，因為是和“與它（所知）相屬”相屬的緣故；這是因為是與“與它（所知）相屬”為異，且“與它（所知）相屬”若無、則你（“與所知不相違”）必須無的緣故——此因易解。

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོངས་རྫོགས་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཀ་བ་དང་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། དེ་དང་མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཀ་བ་དང་འགལ་བ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對此如果他說：這樣完全的共依應該存在，因為既是和“與柱不相違”不相違、又是和“與它（柱）不相違”相違、又是和“與它（柱）相屬”不相屬、又是和“與它（柱）不相屬”相屬，這樣的共依存在的緣故。

對此〔應該回答〕不周遍。〔但〕因成立，因為“與柱相違”即是這樣的緣故。

མ་གྲུབ་ན། ཀ་བ་དང་འགལ་བ་ཆོས་ཅན། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཀ་བ་དང་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་དང་མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་སླ།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“與柱相違”作有法，應該是這樣的共依，因為是和“與柱相違”不相違、是和“與它（柱）不相違”相違、是和“與它（柱）相屬”不相屬、是和“與它（柱）不相屬”相屬的緣故。

第一和第二支因易解。

རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་བའི་དགག་གཞི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བཞི་པ་མ་གྲུབ་ན། ཀ་བ་དང་འགལ་བ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་མེད་ན། ཁྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕以它（“與柱相違”）作有法，應該是和“與它（柱）相屬”不相

屬，因為“與它（柱）相屬”若無，你並不必須無的緣故；這是因為“柱的遮處[1]”即是它的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第四支因不成，〔則說〕以“與柱相違”作有法，應該是和“與它（柱）不相屬”相屬，因為是與“與它（柱）不相屬”為異，且“與它（柱）不相屬”若無則你必須無的緣故——此因易解。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་ན། འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འགལ་བའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། མི་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是和“與‘不相違’相違”不相違，都是與“相違”不相違。〔為了破斥這個說法，則說〕以“相違的返體”作有法，應該如此（是與“相違”不相違），因為如此（是和“與‘不相違’相違”不相違）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（“相違的返體”）作有法，應該如此（是和“與‘不相違’相違”不相違），因為既是你、又是與“不相違”相違的共依存在的緣故；這是因為“相違”即是它的緣故。

ཙ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འགལ་བ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་དང་འགལ་བའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགལ་བ་འགལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།

---

1 དགག་གཞི།，所謂“柱的遮處”，就是“沒有柱的地方”。

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它（“相違的返體”）作有法，應該不是與“相違”不相違，因為是與“相違”為異，且你和“相違”的共依是不可能有的緣故；這是因為“相違”不是相違的緣故[1]。

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། འགལ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས།

丙二、立〔自宗〕

“相違”分為“性相”及“分類”二目。

དང་པོ་ནི། ཐ་དད་དང་ཀུན་ཡིན། ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་དམིགས་པ་དེ། རང་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

其一(性相)：你既是“異”、又是不容有“是你者”，緣到這樣的共依，即是“自身是相違”的性相。

གཉིས་པ་འགལ་བ་ལ་དབྱེ་ན། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་དང་། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས།

[1] 甘肅本此處似多一དང་། 字。“相違”是“一”，所以不是相違。所謂“相違”必定會涉及相異的二法。

其二（分類）：若對相違進行分類，有“互絕相違”[1]和“不並存相違”[2]二種。

དང་པོ་ནི། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་འགལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་འགལ་དང་། བརྒྱུད་འགལ་གཉིས། ཕན་ཚུན་དངོས་སུ་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དངོས་སུ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཞིང་། གཞི་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དང་པོའི་མཚན་གཞི་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་ནི། ཚ་གྲང་གཉིས་དང་། བདག་འཛིན་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ལྟ་བུ།

初者（互絕相違）：在排除和肯定的方面不和諧共處，是“互絕相違”的性相，它和“相違”二者是同義。對此若作分類，有“直接相違”[3]和“間接相違”[4]二種。彼此直接地不和諧共處，是“直接相違”的性相。不是直接的所害能害，且不和諧共處於事，是“間接相違”的性相。其一的相依[5]，例如物和無事（常）二者。其二的相依，例如熱和冷二者，以及我執與證悟無我的般若二者。

---

1 ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ།
2 ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ།
3 དངོས་འགལ།
4 བརྒྱུད་འགལ།
5 མཚན་གཞི།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་བཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གཉེན་པོ་དང་སྤང་བྱ་གཉིས་ལྟ་བུ།

次者（不並存相違），在所斷能斷持續的方面不和諧共處，是“不並存相違”的性相。相依例如對治與所斷二者。

ཆོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད། ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ། གཞི་ལ་སྦྱར་ན། དངོས་པོ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད། དངོས་པོ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་དེ་དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ།

“與彼法同體相屬”的性相存在，因為“你與彼法本性同一[1]地為異[2]，彼法若無、則你必須無的法”就是它的緣故。其相依如“常和物二者”與“瓶與瓶的返體二者”[3]。若結合事例來說，"與物本性同一地為異，物若無、則你也必須無”，即是“與物同體相屬”的性相。其相依如“瓶”。

[1] བདག་ཉིད་གཅིག

[2] 意思是：二法一方面是本性同一，另一方面必須為異。

[3] 此處的相依不太精確。

དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དེའི་འབྲས་བུའི་རིགས་སུ་གནས་པ། ཆོས་དེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་རྣམས་དངོས་པོ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“彼生相屬”的性相存在，因為“與彼法異質[1]，住於彼法的果類”，即是“與彼法彼生相屬”的性相。相依存在，因為“物的後際所生”等即是“與物彼生相屬”的緣故。

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟགས་མ་གྲུབ་བོ།། འདོད་ན། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以“有與無二者”作有法，應該是異，且不會有共依，因為是相違的緣故。〔對此應該回

[1] རྫས་ཐ་དད།，也譯作“質異”。

答〕因不成[1]。如果〔錯誤地〕承許，〔則可破斥說〕以“有與無二者”作有法，應該是有，因為是異的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དུ་བ་ཆོས་ཅན། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།

若有人說：以煙作有法，應該是彼生相屬，因為是與火彼生相屬的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་བྱུང་འབྲེལ་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན། བུམ་པ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མེ་དུ་གཉིས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“彼生相屬”應該沒有，因為“煙”也不是它、“瓶”也不是它的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。〔對此人的說法〕不能承許，因為火與煙二者是彼生相屬的緣故；因為此二者是因果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以火與煙二者作有法，應該是因果，因為是互為所生與能生的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ།

[1] 一、異皆在“有”中進行討論。

བུམ་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རེ་རེ་ནས་གྲུབ་སྟེ། བུམ་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以物作有法，應該是與瓶同體相屬，因為是與瓶本性同一地為異的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地回答說因〕不成，〔則此人將說〕以物作有法，應該是與瓶本性同一地為異，因為是與瓶本性同一，且與彼為異的緣故。因各各成立，因為是瓶的總[1]的緣故。

如果〔錯誤地〕承許前面〔的說法〕，〔則可破斥說〕以物作有法，應該不是與瓶同體相屬，因為瓶若無，你不一定無的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། བུམ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཅིག་

[1] སྤྱི།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འཇོག་པ་ལ། ཆོས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以瓶作有法，既是你、又是瓶的共依應該存在，因為你是與瓶不相違的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地對此〕承許，〔則可破斥說〕以瓶與瓶作有法，你的共依應該沒有，因為你是“一”的緣故。

如果〔抵抗說〕不周遍，〔則可破斥說〕周遍應該存在，因為在安立此二法的共依之際，此二法必須為異的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ཆོས་ཅན། མི་མཐུན་པར་གནས་པར་ཐལ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་ན། མི་མཐུན་པར་གནས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

若有人說：以佛與有情[1]作有法，應該不和諧共處，因為“互絕相違”的性相〔在其之上〕合適的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為若在排除和肯定的方面不和諧共處，並不一定不和諧共處的緣故；這是

1 སེམས་ཅན།

因為諸物皆從與自和諧之因而生的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག འགལ་བ་ཡིན་ན། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཅིག་དང་དུ་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། དུ་མ་དང་གཅིག་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

另外，若有人說：若是相違，都應該是不容是的所知，因為“相違”的性相〔在其之上〕合適的緣故。

如果〔對方對此〕承許，〔則此人繼續說〕以“一與多[1]”作有法，應該如此（是不容是的所知），因為如此（是相違）的緣故[2]。

〔此人宣稱：對方其實〕對此不能承許，因為“一與多”是“容是的所知”[3]的緣故；這是因為“瓶”即是它（一與多）的緣故；這是因為它（瓶）是與一為異的緣故。〔為了破斥此人的說法，則說〕如果這樣，那麼“與多為一”[4]應該是相違，因為“一與多”是相違的緣故——因已承許。

---

1 དུ་མ།
2 “一與多”是相違。
3 ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ།
4 這個在藏文中還可以翻譯為“多與一”，這裡也是利用了藏文中的歧義解讀來做文章。

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དུ་མ་དང་གཅིག་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀ་བུམ་གཉིས་དང་གཅིག་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་། གཅིག་དང་དུ་མ་ཐ་དད་མ་ཡིན། ཞེས་བརྗོད་དགོས་སམ་སྙམ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་འགལ་བ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།

〔但對此其實〕不能承許，因為“與多為一”不是異的緣故。〔應該如此〕，因為“與‘柱與瓶二者’為一”不是異的緣故。因此必須詮說或者思維：“一與多二者”雖然是異，而“一與多”不是異。如果不是這樣，則“與‘相違’不相違”也變成必須承許為相違了。

གཉིས་པ་ཡོད་རྟོགས་མེད་རྟོགས་པར་ཤུན་དང་བཅས་པ་ལ།

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ།

乙二、瞭解有[1]、瞭解無[2]的內涵[3]

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

---

1 ཡོད་རྟོགས།
2 མེད་རྟོགས།
3 ཤུན་དང་བཅས་པ།，此詞不見於譯者所用的詞典之中。從字面看，是“伴有外層”的意思，姑從楊譯。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若有“瞭解有的量”，都有“瞭解為常的量”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該如此[1]（有“瞭解為常的量”），因為如此（有“瞭解有的量”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，應該有“瞭解為有的量”[2]，因為是有的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以瓶作有法，應該沒有“瞭解為常的量”，因為有“了解為物的量”

---

1 【以瓶作有法，應該有“瞭解為常的量”】，雖然是此處的譯文，但在藏文之中，如果去掉中間添加的“有法”一詞，有法和應成法構成的完整句子應該是 བུམ་པ་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་，其確切譯文是：應該有“將瓶瞭解為常的量”，並不應該理解為“在‘瓶’上有‘瞭解為常的量’”——“瓶”是色法，在色法上尋找本身是識法的“量”，是決計找不到的。此節中的句子皆應這般解讀。

2 這裡藏文原文上和前面的文字有些不同，此處作“瞭解為有”，而之前作“瞭解有”。

的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（有“瞭解為物的量”），因為是物的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外，若有人說：若有“瞭解為是的量”，皆有“瞭解為有的量”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“唯常”[1]作有法，應該如此（有“瞭解為有的量”），因為如此（有“瞭解為是的量”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（唯常）作有法，應該如此（有“瞭解為是的量”），因為“是”的緣故[2]。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該是唯常[3]，因為是常的緣故。

ཛ་བར་འདོད་ན། རྟག་པ་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། མེད་དེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

---

1 རྟག་པ་ཁོ་ན།

2 這裡的有法是 རྟག་པ་ཁོ་ན།，應成法為 ཡིན་པ།，連起來成為：རྟག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཐལ་，但此時就被解讀為“應該是唯常”了。

3 རྟག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཐལ།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以唯常作有法，應該沒有“瞭解為有的量”，因為是決定無的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若有“將‘瞭解為常的量’瞭解為物的量”，都有“瞭解為物的量”。〔為了破斥這個說法，則說〕以“瓶的返體”作有法，應該如此（有“瞭解為物的量”），因為如此（有“將‘瞭解為常的量’瞭解為物的量”）[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（有“將‘瞭解為常的量’瞭解為物的量”），因為“瞭解為常的量”是物的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། བུམ་པའི་ལྡོག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“瓶的返體”作有法，應該沒有“瞭解為物的量”，因為有“瞭解為無事（常）的量”的緣故。

---

[1] 結合有法，這裡的正確含義是：有“將‘將瓶的返體瞭解為常的量’瞭解為物的量”

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是無事的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若有“將‘瞭解為無事的量’瞭解為無事的量”，都有“瞭解為無事的量”。〔為了破斥這個說法，則說〕以遍智[1]作有法，應該如此，因為如此的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以遍智作有法，應該如此（有“將‘瞭解為無事的量’瞭解為無事的量”），因為“瞭解為無事的量”是無事的緣故；這是因為你是物的緣故[2]。

རྩ་བར་འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以遍智作有法，應該沒有“瞭解為無事的量”，因為是有為〔法〕的緣故。

---

[1] རྣམ་མཁྱེན།，一切種智，佛智，或譯“相智”。

[2] 此處周遍難解。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若有『將“將‘瞭解為有的量’瞭解為物的量”瞭解為有的量』，都有“將‘瞭解為物的量’瞭解為有的量”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以所知作有法，應該如此，因為如此[1]的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（有『將“將‘瞭解為有的量’瞭解為物的量”瞭解為有的量』），因為有“將‘瞭解為有的量’瞭解為物的量”的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以所知作有法，應該如此，因為“瞭解為有的量”是物的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[1] 結合有法之後，正確的含義是：有『將“將‘將所知瞭解為有的量’瞭解為物的量”瞭解為有的量』

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以所知作有法，應該沒有“將‘瞭解為物的量’了解為有的量”[1]，因為是常的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡོད་པ་དང་ཁྱོད་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པ་དང་ཁྱོད་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ།། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：你若是有，你都同是“‘有’和‘有你’二者”。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“瞭解為無事的量”作有法，你應該同是“‘有’和‘有你’二者”，因為你是有的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕它應該如此，因為是無事的緣故[2]。

རྩ་བར་འདོད་ན། རྟེས་དང་བྲུས་པས། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་དང་། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་འདོད་ཟེར་ན། དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་དང་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་

---

[1] 這裡的理路和藏文的斷句方式有關。因為若將應成法結合有法後構成完整的句子，則此處將成為：ཤེས་བྱ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ།，重新斷句後解讀將成為：應該沒有將“將所知瞭解為物的量”瞭解為有的量。

[2] “瞭解為無事的量”是無事——此因難解，或許是此宗的特別承許。

མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་དང་ དངོས་པོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།

如果〔對方〕根本承許，則由所計和已作（說）,〔說〕如果〔你〕說『承許“瞭解為無事的量”同是“有”和“有瞭解為無事的量”二者』,〔則說〕以“瞭解為無事的量”作有法，應該不同是[1] “有”和“有瞭解為無事的量”二者，因為同是“有”和“有瞭解為物的量”二者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成,〔則說〕以“瞭解為無事的量”作有法，應該同是“有”和“有瞭解為物的量”二者，因為同是“有”和“物”二者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成,〔則說〕以它作有法，應該同是“有”和“物”二者，因為是“物”的緣故。

丙二、立〔自宗〕

རང་ལུགས་ནི། གཞི་གྲུབ་ན། མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པས་ཁྱབ། མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེ་ཡོད་པས་

[1] གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ།，不同是…二者。對於這個片語，不同的劄倉傳承可能有不同的解釋。從下文看，本書中的含義是“二者不同時成立”，而不是“二者皆不成立”。

ཁྱབ། གསུམ་པོ་དེ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཡ་དང་བཅས་ན། མེད་པས་ཁྱབ། ཆ་དང་བཅས་ན། ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

至於自宗：若是成事，都沒有“瞭解為無的量”，都有〔重疊〕兩個的“瞭解為無的量”，都沒有〔重疊〕三個的〔“瞭解為無的量”〕等等。這是因為：〔此“瞭解為無的量”〕若有奇數個，都是無；若有偶數個，都是有的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མེད་པ་ཡིན་ན། མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ། གཉིས་པོ་དེ་མེད་པས་ཁྱབ། གསུམ་པོ་དེ་ཡོད་པས་ཁྱབ། བཞི་པོ་དེ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཡ་བྱུང་ན། ཡོད་པས་ཁྱབ། ཆ་བྱུང་ན་མེད་པས་ཁྱབ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該如此，因為若是無，都有“瞭解為無的量”；〔重疊〕兩個者都無[1]；〔重疊〕三個者都有；〔重疊〕四個者都無，等等——若出現奇數個，則都有；若出現偶數個，則都無。若是物，都有“瞭解為物的量”；若不是物，都有“瞭解為不是物的量”的緣故。

དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་ན། རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་མ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་

1 這裡的意思是：沒有“將‘將其瞭解為無的量’瞭解為無的量”。後面的依次類推。

རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་དེ་ཆོས་དེ་ཡིན་ན། གཞི་དེ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པས་ཁྱབ། གཞི་དེ་ཆོས་དེ་མ་ཡིན་ན། གཞི་དེ་ཆོས་དེ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཁྱབ་པས་ཕྱིར།

應該如此，因為若是常，都有“瞭解為常的量”；若不是常，都有“瞭解為不是常的量”的緣故。

應該如此，因為彼事如果是彼法，則都有“瞭解‘彼事是彼法’的量”；彼事如果不是彼法，則都有“瞭解‘彼事不是彼法’的量”的緣故。

དེ་ལྟར་ཁྱབ་པར་ཐལ། དཔེར་ན། གཞི་བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བུམ་པ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད། གཞི་བུམ་པ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བུམ་པ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

應該這樣地周遍，因為比如說：以“事——‘瓶’，是物”為由，故有“瞭解瓶是物的量”；以“事——‘瓶’，不是常”為由，故有“瞭解瓶不是常的量”的緣故。

རྩོད་སྤོང་ལ།

丙三、斷除諍論

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གང་རུང་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་། མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གང་རུང་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

若有人說：應該沒有“量”，因為沒有“瞭解為是的量”和“瞭解為不是的量”的任何一種的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說，如此則〕[1]應該有“瞭解為是的遍智”和“了解為不是的遍智”的任何一種。

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ན། དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་འདིར་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

〔這時他說：你其實〕不能承許，因為若是遍智，就不是此〔二〕（“瞭解為是的遍智”和“瞭解為不是的遍智”）的任

1 甘肅本此處多了一句衍文。

何一種的緣故[1]。

〔對此應該回答〕在此並不周遍。

如果〔他的對方錯誤地回答說因〕不成，〔則他可如是破斥說：〕

1)以遍智作有法，應該是“瞭解為是的遍智”，因為〔你〕已承許的緣故。如果〔對方〕承許，〔則他可說〕以遍智作有法，應該有“瞭解為是的遍智”[2]，因為〔你〕承許的緣故。

འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྣམ་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ། འདོད་ན། བློ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕承許，〔則他可說〕以遍智作有法，應該是[3]。

如果〔對方〕承許，〔則他可說〕應該不是遍智，因為是常的緣故[4]。

2)另外，應該是“瞭解為‘不是遍智’的遍智”[5]。

---

1 這裡的藏文用的是 ན། 而不是通常其他地方使用的 ཟེར་ན་，所以閱讀理解帶來一定的困難。

2 這句還可以被重新解讀為“應該有瞭解‘是遍智’的遍智”，所以才能引出下文。

3 這句還可以被重新解讀為“應該是遍智”，只有這樣解讀才能繼續引出下文的“應該不是遍智”。

4 此處是諍事有法斷失的應成論式，是根據“承許規則”來回答的。

5 這是在前面 1) 處選擇的另外一條攻擊路徑，這句話是：以遍智作有法，應該是‘瞭解為不是的遍智’。但為了引出下文，這裡也需要去掉“有法”、“應該”等字眼後連起來重新解讀。

如果〔對方〕承許，〔則他可說〕應該是覺知，因為已承許的緣故。

〔但對方〕不能承許，因為是常的緣故。

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། གཞི་གྲུབ་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

對此，如果他說：若是成事，〔應該都不依量成立為遍智〕[1]，因為未依量成立‘是遍智’的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為依量成立“遍智是遍智”的緣故。

གསུམ་པ་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

1 這句話在甘肅本中缺失，按楊譯補足。

乙三、講解性相與所表[1]的建立

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་གྲུབ་ན། མཚན་མཚོན་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སླ། འདོད་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚན་མཚོན་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是成事，都是性相與所表[2]的任何一種。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“柱與瓶二者”作有法，應該如此，因為如此的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說此因〕易解。

1 མཚོན་བྱ།
2 མཚན་མཚོན།

如果〔對方〕承許，〔則他說〕以“柱與瓶二者”作有法，應該不是性相與所表的任何一種，因為既不是性相，也不是所表的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則他說〕以“柱與瓶二者”作有法，應該不是性相，因為沒有你的所表的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則他說〕以“柱與瓶二者”作有法，應該不是所表，因為是“不容是的所知”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་ན། ཁྱོད་མཚན་མཚོན་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་བཞག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若有“是你者”，你都是性相與所表的任何一種。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“物與能夠發揮功用二者”作有法，應該如此（是性相與所表的任何一種），因為如此（有“是你者”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“物與能夠發揮功用二者”作有法，應該有“是你者”，因為可安立“是你者”存在的緣故。應該如此，因為“瓶”即是它的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚན་མཚོན་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“物與能夠發揮功用二者”作有法，應該不是性相與所表的任何一種，因為既不是性相，也不是所表的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以此二者作有法，應該不是性相，因為沒有你的所表的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以此二者作有法，應該不是所表，因為沒有你的性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་ཡིན་ན། མཚན་མཚོན་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན།

བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སླ། འདོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་མཚོན་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ། བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是有，都不是性相與所表的任何一種。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該如此（不是性相與所表的任何一種），因為如此（是有）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕易解。

如果〔對方〕承許，〔則說〕以瓶作有法，應該是性相與所表的任何一種，因為是所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，應該是所表，因為有你的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕應該有瓶的性相，因為“鼓腹、收足、能夠發揮盛水的功用者”就是瓶的性相的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ན། རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“實有三法具足”，都是實有[1]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“堪為覺知之境”作有法，應該如此，因為如此（是“實有三法具足”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“堪為覺知之境”作有法，應該是“實有三法具足”，因為是完

1 རྫས་ཡོད།，也譯“實質有”，和“施設有”、“假有”相對。

全地能安立的三法具足的緣故。應該如此，因為是性相的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以“堪為覺知之境”作有法，應該不是實有，因為是假有[1]的緣故。應該如此，因為是常的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ན། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“假有三法具足”，都是假有。

〔為了破斥這個說法，則說〕以物作有法，應該如此（是假有），因為如此（是“假有三法具足”）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，應該是“假有三法具足”，因為是完全所安立的三法具足的緣故。應該如此，因為是所表的緣故。

---

1 བཏགས་ཡོད།，也譯作“施設有”。

ཙ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以物作有法，應該不是假有，因為是實有的緣故。應該如此，因為是物的緣故。

གཉིས་པ།

丙二、立〔自宗〕

རང་ལུགས་ལ། མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་གཞན་པ་གང་གི་ཡང་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་གསུམ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར།

自宗之中："所表"的性相存在，因為"假有三法具足"就是它的緣故。"假有三法"存在引導方式，因為1)總的是所表，2)在自之相依之上成立，3)除了自身特定的那一個性相之外，並不是任何其他的所表，此三者乃是合理引導的緣故。

མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་གང་གི་ཡང་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་གསུམ་པོ་དེ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར།

“性相”的性相存在，因為“實有三法具足”就是它的緣故。“實有三法”存在引導方式，因為1)總的是性相，2)在自之相依之上成立，3)除了自身特定的所表之外，並不是任何其他的性相，此三者乃是合理引導的緣故。

དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“‘能夠發揮功用’的所表”的性相存在，因為“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”就是它的緣故。

“物的性相”的性相存在，因為“物的實有三法具足”就是它的緣故。“‘能夠發揮功用’的假

有三法具足”的相依的性相存在，因為“‘能夠發揮功用’的假有三法具足的‘能夠發揮功用’”就是它的緣故。其相依存在，因為“物”就是它的緣故。

ཡང་ན་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་ཆོས་གསུམ་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ། མཚན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་ལ་སྲིད་པ་སྟེང་གསུམ་པོ་དེ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར།

或者，“所表”的性相存在，因為“完全所安立的三法具足”[1]就是它的緣故。“完全所安立的三法”存在引導方式，因為1)是所表，2)除了自之性相以外不是其他〔法〕的所表，3)每當執取相依之際是有可能的[2]，此三者乃是合理引導的緣故。

མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ། མཚན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་ལ་སྲིད་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར།

1 རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ།

2 མཚན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་ལ་སྲིད་པ།，意思是總能找到存在的相依，於是排除了“兔角”等虛概念。這句裡面的 གང་…ལ། 表示某種條件或者情態是否存在。

“性相”的性相存在，因為“完全能安立的三法具足”[1]就是它的緣故。“完全能安立的三法”存在引導方式，因為1)是性相，2)除了自之所表以外不是其他〔法〕的性相，3)每當執取相依之際是有可能的，此三者乃是合理引導的緣故。

མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཞི་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“相依”的性相存在，因為“作為以性相表示此際的所表的依處”就是它的緣故。此外，若舉一事來說明：“‘能夠發揮功用’的所表”的性相存在，因為“‘能夠發揮功用’的完全所安立的三法具足”就是它的緣故。

དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་ཆོས་གསུམ་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གང་གི་ཡང་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་ལ་སྲིད་པ་སྟེ་

---

[1] རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ།

གསུམ་པོ་དེ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དངོས་པོའི་རྣམ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ།

“‘能夠發揮功用’的完全所安立的三法”存在引導方式，因為1)是“能夠發揮功用”的所表，2)除了“能夠發揮功用”之外，不是任何其他法的所表，3)每當執取“‘能夠發揮功用’的所表”的相依之際是有可能的，此三者是合理引導的緣故。

དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། དངོས་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གང་གི་ཡང་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་ལ་སྲིད་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར།

“物的性相”的性相存在，因為“物的完全能安立的三法具足”就是它的緣故。“物的完全能安立的三法”存在引導方式，因為1)是物的性相，2)除了“物”以外，不是任何其他法的性相，3)每當執取“物的性相”的相依之際是有可能的，此三者是合理引導的緣故。

དངོས་པོའི་མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་ནུས་པས་དངོས་པོ་མཚོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“物的相依”的性相存在，因為“作為以‘能夠發揮功用’表示‘物’的依處”就是它的緣故。其相依存在，因為“瓶”就是它的緣故。

སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

總的來說，若對“性相”進行分類，可有二種，因為有“排除不同類的性相”[1]和“排除顛倒分別”[2]的性相二者的緣故。

དེ་གཉིས་ཀའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

全部此二者的相依存在，因為例如“新生不欺誑的識之一，離分別不錯亂的識”就是它的緣故。它是“排除不同類的性相”和“排除顛倒分別的性相”全部二者，因為既是“排除不同類的性相”，又是“排除顛倒分別的性相”的緣故。

---

[1] རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད།

[2] ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རིགས་མི་མཐུན་ལ་ཚད་མིན་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། ཚད་མིན་ནི་དེའི་ཟུར་གྱི་གསར་དུ་མི་བསླུ་བ་ཞེས་པས་སེལ་ནུས་ཤིང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི་དེའི་ཟུར་གྱི་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་པ་གང་རུང་རེ་རེས་སེལ་ནུས་པའི་ཕྱིར།

第一支〔因〕成立，因為對於現量[1]的“不同類”，決定有“非量”[2]和“比量”[3]二種。“非量”，由其表述中的所謂“新生不欺誑”能夠排除；而“比量”，則由其表述中的所謂“離分別”及“不錯亂”隨一〔之言〕即能夠各自排除的緣故。

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་གང་རུང་རེ་རེས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་ཀྱང་། རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ།

第二支〔因〕成立，因為雖由“離分別”及“不錯亂”隨一〔之言〕各自排除了“不同類”，然而言說“離分別”及“不錯亂”全部二者，乃是發揮排除顛倒分別的功用。

1 མངོན་སུམ་ཚད་མ།
2 ཚད་མིན།
3 རྗེས་དཔག་ཚད་མ།

དེ་ཡང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའང་རྟོག་བྲལ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་ཤིང་། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་མངོན་སུམ་རྟོག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外，由於以“將一個月亮現作二個月亮的根識[1]”為例也是“離分別”，所以為了發揮排除思維“是現識[2]嗎？”的顛倒分別的功用，從而言說“不錯亂”；且同時為了排除正理派[3]等將現識承許為分別心[4]等的顛倒分別的緣故，故而言說“離分別”的緣故。

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

1 དབང་ཤེས།
2 མངོན་སུམ།
3 རིགས་པ་ཅན་པ།
4 རྟོག་པ།

丙三、斷除諍論

ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཞེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：“所知的性相”應該是性相，因為若是“所知的性相”，都是性相的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地回答說因〕不成，〔則他可說〕以所知作有法，若是你的性相，應該都是性相，因為你是所表的緣故。

如果〔錯誤地〕承許前說，〔則可破斥說〕以“所知的性相”作有法，應該不是性相，因為是所表的緣故。應該如此，因為你的性相存在的緣故。應該如此，因為“所知的完全能安立的三法具足”即是它的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又若他說：“‘能夠發揮功用’的所表”應該是“‘能夠發揮功用’的所表”，因為“所表”是所表的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地回答說因〕不成，〔則他可說〕以“所表”作有法，應該是所表，因為你的性相存在的緣故。應該如此，因為“完全所安立的三法具足”就是它的緣故。

གོང་དུ་འདོད་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

如果〔錯誤地〕承許前說，〔則可破斥說〕以“‘能夠發揮功用’的所表”作有法，“能夠發揮功用”應該是你的性相，因為你是“‘能夠發揮功用’的所表”的緣故——因已承許。如果〔對此〕承許，〔則可破

斥說〕以“‘能夠發揮功用’的所表”作有法，你應該有多個相異的性相，因為“能夠發揮功用”也是你的性相，“‘能夠發揮功用’的完全所安立的三法具足”也是你的性相的緣故。

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་དེ་ལས་གཞན་པ་གང་གི་ཡང་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་པར་གཞག་བྱ་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

〔但對此〕不能承許，因為除了自身獨一的性相之外，你不是任何其他〔法〕的所表的緣故。應該如此，因為你是“完全所安立的三法具足”的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གོང་དུ་བསྒྲུབ་ཟིན། འདོད་ན། མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又若他說：“性相”應該是性相，因為“所表”是所表的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因已在前面證成。

如果〔錯誤地對此說〕承許，〔則可破斥說〕以“性相”作有法，應該不是性相，因為是所表的緣故。

如果〔抵抗說因〕不成，〔則可破斥說〕以“性相”作有法，應該是所表，因為你的性相存在的緣故。應該如此，因為“完全能安立的三法具足”就是它的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

若有人說：若是與【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的返體】平等是遍[1]，就都是性相，

〔為了破斥這個說法，則說〕以【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的性相】作有法，應該如此（是性相），因為如此（是與【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的返體】平等是遍）的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

---

1 ཡིན་ཁྱབ་མཉམ།，也譯作“周遍互是”。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為1)是與【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的返體】為異；2)若是你、都是它的返體；3)若是它的返體，都是你的緣故。

第一支〔因〕易解。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』作有法，若是你的性相，都應該是【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的返體】，因為你是『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的所表的緣故。

རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕以『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具

足』作有法，若是你的返體，都應該是【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的性相】，因為你是【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的“實有三法具足”】的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以它（【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的性相】）作有法，應該不是性相，因為是所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是所表），因為是【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的“實有三法具足”】的所表的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』作有法，“你的性相”應該是“你的實有三法具足”的所表，因為你是所表的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』）作有法，應該如此（是所表），因為是『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的所表的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”作有法，“你的所表”應該是“‘你的假有三法具足’的所表”，因為你是性相的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”）作有法，應該如此（是性相），因為是“‘能夠發揮功用’的所表”的性相的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“能夠發揮功用”作有法，“你的假有三法具足”應該是“你的所表”的性相，因為你是性相的緣故——因易解。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རྣམས་སྔར་བྱེད་གོང་དང་རིགས་འགྲེ།

若有人說：若是與【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的返體】平等是遍，就都是所表。

〔為了破斥這個說法，則說〕以【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的實有三法具足】作有法，應該如此（是所表），因為如此（是與【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的假有三法具足』的返體】平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的實有三法具足】）作有法，應該如此，因為1)你是與它的返體為異；2)若是你，都是它的返體；3)若是它的返體，都是你的緣故——諸因如前述理由般類推。

རྩ་བར་འདོད་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的實有三法具足】作有法，應該不是所表，因為是性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是性相），因為是【『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』的性相】的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以『“‘能夠發揮功用’的假有三法具足”的所表』作有法，“你的實有三法具足”應該是“你的性相”的性相，因為你是所表的緣故——因已於前成立。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེར་

ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

若有人說：若是與『“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的返體』平等是遍，都是性相。

〔為了破斥這個說法，則說〕以『“‘物的實有三法具足’的非性相[1]”的性相』作有法，應該如此（是性相），因為如此（是與『“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的返體』平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（『“‘物的實有三法具足’的非性相”的性相』）作有法，應該如此（是與『“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的返體』平等是遍），因為1)你是與它的返體為異；2)若是你，都是它的返體；3)若是它的返體，都是你的緣故。

第一支〔因〕易解。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མཚང་བའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་

[1] མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ།，非性相。

རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以“‘物的實有三法具足’的非性相”作有法，若是“你的性相”，都應該是『“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的返體』，因為“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”是你的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕以“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”作有法，若是你的返體，都應該是『“‘物的實有三法具足’的非性相”的性相』，因為“‘物的實有三法具足’的非性相”是你的所表的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以『“‘物的實有三法具足’的非性相”的性相』作有法，應該不是性相，因為是所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它（『“‘物的實有三法具足’的非性相”的性相』）作有法，應該如此，因為是『“‘物的實有三法具足’的非性相”的實有三法具足』的所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“‘物的實有三法具足’的非性相”作有法，“你的性相”應該是“你的實有三法具足”的所表，因為你是所表的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的所表的緣故。

མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以“物的實有三法具足”作有法，“你的非性相”應該是“‘你的

實有三法不具足’的所表”，因為你是性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是性相），因為是“物的性相”的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以物作有法，“你的實有三法具足”應該是“你的性相”的性相，因為你是所表的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན་དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རྣམས་སླ།

若有人說：若是與『“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的返體』平等是遍，都是所表。

〔為了破斥這個說法，則說〕以『“‘物的實有三法具足’的非性相”的實有三法具足』作有法，應該如此（是所表），因為如此（是與『“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”的返體』平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為1)與它（“‘物的實有三法具足’的實有三法不具足”）的返體為異，2)若是你，都是它的返體，3)若是它的返體，都是你的緣故——諸因易解。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以『“‘物的實有三法具足’的非性相”的實有三法具足』作有法，應該不是所表，因為是性相的緣故，如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為是『“‘物的實有三法具足’的非性相”的性相』的性相的緣故——因易解。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཡིན་ན། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

若有人說：若是與『“‘物的性相’的實有三法具足”的返體』平等是遍，都是性相。〔為了破斥這個說法，則說〕以『“‘物的性相’的性相”的性相』作有法，應該如此（是性相），因為如此的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是與『“‘物的性相’的實有三法具足”

的返體』平等是遍)，因為 1)與它（“‘物的性相’的實有三法具足”）的返體為異，2)若是你，都是它的返體，3)若是它的返體，都是你的緣故。第一支〔因〕易解。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕以“‘物的性相’的性相”作有法，若是“你的性相”，應該都是『“‘物的性相’的實有三法具足”的返體』，因為“‘物的性相’的實有三法具足”是你的性相的緣故。

如果〔對方抵抗說〕第三支因不成，〔則說〕以“‘物的性相’的實有三法具足”作有法，若是你的返體，應該都是『“‘物的性相’的性相”的性相』，因為“‘物的性相’的性相”是你的所表的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་པོ་དེའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以『“‘物的性相’的性相”的性相』作有法，應該不是性相，因為是所表的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是所表），因為是物的彼二性相的實有三法具足的所表（此即：『“‘物的性相’的性相”的實有三法具足』的所表）的緣故——因易解。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ལྡོག་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཡིན་ན། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རྣམས་སླ།

若有人說：若是與『“‘物的性相’的實有三法具足”的返體』平等是遍，都是所表。〔為了破斥這個說法，則說〕以『“‘物的性相’的性相”的實有三法具足』作有法，應該如此（是所表），因為如此（是與

『“‘物的性相’的實有三法具足”的返體』平等是遍）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此，因為 1)與它（“‘物的性相’的實有三法具足”）的返體為異，2)若是你，都是它的返體，3)若是它的返體，都是你的緣故——諸因易解。

རྩ་བར་འདོད་ན། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཆོས་ཅན། །　མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་ནི་བུམ་པ་སོགས་མཚོན་བྱའི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །　། །

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以『“‘物的性相’的性相”的實有三法具足』作有法，應該不是所表，因為是性相的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，應該如此（是性相），因為是『“‘物的性相’的性相”的性相』的性相的緣故。

〔由〕此理，應當瞭解瓶等一切所表的種類。

བཞི་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་པའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། །

དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

乙四、講解大因果[1]的建立

分為三目：丙一、駁〔他宗〕；丙二、立〔自宗〕；丙三、斷〔諍〕。

丙一、駁〔他宗〕

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དྲུག་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་དྲུག་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་དང་། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་དྲུག་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是因，都同是六因[2]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以色[3]作有法，應該同是六因，因為是因的緣故——周遍已承許。

[1] རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་བ།。在本節之中，除了“因不成”之外，若無特別說明，“因”字皆解作“因果”的“因”。
[2] རྒྱུ་དྲུག，能作因、俱有因、異熟因、相應因、遍行因、同類因。
[3] གཟུགས།

如果〔對方〕承許，〔則說〕以色作有法，應該分別是異熟因[1]、相應因[2]、遍行因[3]三者，因為同是六因的緣故。

འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1)如果〔對方〕承許，〔則說〕以色作有法，應該是善[4]與不善[5]隨一所攝，因為是異熟因的緣故。

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為若是異熟因，都是善與不善隨一所攝的緣故；這是因為《俱舍論》中說「異熟因不善，及善唯有漏[6]」的緣故。如果〔對方〕承許前說，〔則說〕以色作有法，應該不是善與不善隨一所攝，因為是無記[7]的緣故。

---

[1] རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ།，若按字面翻譯，則是“完全成熟之因”。

[2] མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ།，字面意思是“伴隨的因”。

[3] ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ།

[4] དགེ

[5] མི་དགེ

[6] ཟག་བཅས།，有漏。甘肅本此處誤作 ཟག་བཅོས།。

[7] ལུང་མ་བསྟན།

གཞན་ཡང་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ལ་རྫས་སྤྱི་གཉིས་མགོ་སོགས་བཅད་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་ནི་སེམས་དག་དང་། སེམས་བྱུང་བརྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

2)另外，〔為了破斥這個說法，可說〕以色作有法，應該是識，因為是相應因的緣故。如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為在相應因之中，排除質、總二者等主要部分之後，數量決定為心王[1]與心所[2]二者的緣故；這是因為《俱舍論》中說「相應因決定，心心所同依」的緣故。

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐོད་དུ་སྒྱུར་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

3)另外，〔為了破斥這個說法，可說〕以色作有法，應該是具有染汙[3]，因為是遍行因的緣故。

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為若是遍行因，都是具有染汙的緣故；這是因為

[1] སེམས།

[2] སེམས་བྱུང་།

[3] ཉོན་མོངས་ཅན།

《俱舍論》中說「所謂遍行具染汙」[1]的緣故。

〔對此〕不能根本承許，因為作為你的不具染汙者有無數的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཀའི་རྒྱུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཀའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཀྱི་གོང་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是此法的六因隨一，都是此法的因。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，應該是在自之聚合之上存在著的全部八種塵質[2]的因，因為是它的六因隨一的緣故——周遍已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，應該是在自之聚合之上存在的全部八種塵質的六因隨一，因為是它的俱有因[3]的緣故。

[1] ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན།，此頌在漢譯《俱舍》之中可能作“遍行謂前遍，為同地染因”。
[2] རྡུལ་རྫས།
[3] ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你應該是在你的聚合之上存在的全部八種塵質的俱有因，因為你是八種塵質聚集的團塊的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་གའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་འབྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以瓶作有法，應該不是在自之聚合之上存在的全部八種塵質的因，因為是與它同時成就的緣故。

另外，〔可破斥說〕以意相識[1]作有法，應是作為自之眷屬的五種遍行心所的因，因為是它的六因隨一的緣故——周遍已承許。應該如此，因為是它的俱有因的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以它作有法，你應該是作為你的眷屬的五種遍行心所的俱有因，因為你是主心[2]的緣故。

---

[1] ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།

[2] གཙོ་སེམས།，和“心王”同義。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是識，都是異熟因。

〔為了破斥這個說法，則說〕以眼相識作有法，應該是異熟因，因為是識的緣故——周遍已承許。

〔此人對此其實〕不能承許，因為是無記的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ན། བུམ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བུམ་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བུམ་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བུམ་པ་སྣང་མེད་གསར་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་གནས་པའི་རྒྱུ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་མདོ་སྡེ་བའི་སྐབས་འདིར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是瓶的能作因[1]，都是瓶的因。

〔應該回答：〕這個應該是不合理的，因為在瓶的能作因之中，有眾多與瓶同時者的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕在瓶的能作因之中應該有眾多與瓶同時者，因為在此經部師[2]的內容

---

[1] བྱེད་རྒྱུ，也作 བྱས་པའི་རྒྱུ།

[2] མདོ་སྡེ་པ།

之中，主張“在瓶的能作因之中，有‘瓶先無新生的因’和‘生已安住的因’等眾多事”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ངན་འགྲོའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། ངན་འགྲོའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་སྨིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ངན་འགྲོའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་སྨིན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངན་འགྲོའི་སྲོག་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是“作為自果的異熟”的因，都是異熟因。

〔為了破斥這個說法，則說〕以惡趣的命根[1]作有法，應該如此（是異熟因），因為如此（是“作為自果的異熟”的因）的緣故——周遍已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以惡趣的命根作有法，應該如此（是“作為自果的異熟”的因），因為作為你的果的異熟存在的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以惡趣的命根作有法，應該存在作為你的果的異熟，因為你是惡趣的命根的緣故。

1 སྲོག་དབང་།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་ཀ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཉིས་རེ་རེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མེད་པ་གང་ཞིག དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རེ་རེ་ནས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物，都有你的全部四緣[1]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以色作有法，應該如此（有你的全部四緣），因為如此（是物）的緣故——周遍已承許。

如果〔對方〕承許，〔則說〕以色作有法，你的所緣緣[2]和等無間緣[3]二者應該各自存在，因為有你的全部四緣的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則說〕以色作有法，你的所緣緣和等無間緣二者應該各自為無。因為你的所緣緣為無、等無間緣也無的緣故。各因成立，因為你是物質[4]的緣故。

---

[1] རྐྱེན་བཞི།，因緣、等無間緣、所緣緣、增上緣。

[2] དམིགས་རྐྱེན།

[3] དེ་མ་ཐག་རྐྱེན།

[4] བེམ་པོ།，和“色法”同義。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བེམ་པོ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཉིས་རེ་རེ་ནས་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། བུམ་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ནི། བུམ་པའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་གང་ཞིག བུམ་པའི་སྔ་རོལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མེད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是物質，你的所緣緣和等無間緣二者應該不一定各自沒有，因為瓶的等無間緣存在的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕瓶的等無間緣應該存在，因為瓶的直接近取[1]即是它的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕以瓶的直接近取作有法，應該是瓶的等無間緣，因為是瓶的緣[2]之一，且是在瓶之前等無間地生起的緣故。

---

[1] དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན།

[2] རྐྱེན།

མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསལ་རིག་ཡིན་པར་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཞེས་པའི་མཚུངས་པའི་དོན་ནི་རྐྱེན་དེ་དང་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་གསལ་རིག་མཚུངས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཞེས་པ་རྐྱེན་དེས་འབྲས་བུ་དེ་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

〔對此應該回答〕不周遍，〔並可破斥說〕以瓶作有法，你的等無間緣應該沒有，因為你的相應等無間緣[1]沒有的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你的相應等無間緣應該沒有，因為產生“你是明瞭[2]”的緣沒有的緣故。

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為所謂“彼法的相應等無間緣”中的“相應”之義，必須就“它的緣和它的果二者是相應明瞭”而言；而所謂“等無間緣”，則是指此緣能在“明瞭”之中生起其果，而對於“不是識者”它就不合理的緣故。

[1] མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན།

[2] གསལ་རིག

གཞན་ཡང་། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཆོས་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མི་འཆར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མི་འཆར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

另外，〔可從另一個角度破斥說〕以瓶作有法，你的所緣緣應該沒有，因為是在你之中任何法的行相都不現起的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，應該是在你之中任何法的行相都不現起，因為你是物質的緣故。

གོང་དུ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དོན་ནི་ཆོས་དེ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྐྱེན་གཅིག་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དོན་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་ཅིག་ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་གཞན་ལ་རིགས་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

前說之中應該存在周遍，因為“彼法的所緣緣”之義，必須作為“〔主要〕生起‘具彼境之行相的彼法’[1]的某緣”的緣故。應該如此，因為“執青色眼識的所緣緣”之義，必須作為“主要生起‘具青色

---

[1] ཆོས་དེ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་ལྡན།，也可能解讀為“彼法是彼境的具行相者”，或者理解為並列的一對同位語，譯文是意譯。下同。

之行相的執青色眼識’的某緣”[1]，而作為它（執青色眼識）的不共增上緣[2]的眼根就不是主要生起“具青色之行相的執青色眼識”的緣，如是，對於其它的識也是同理的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ནང་ནས་སྔོན་པོ་འཛིན་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以作為執青色眼識的增上緣的眼根作有法，你應該是主要能生“具青色之行相的執青色眼識”的緣，因為你是不共地能生“在六處[3]之中執持青色的執青色眼識”之緣的緣故。

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མིག་དབང་དེ་མིག་ཤེས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ནང་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་པ་དྲུག་གི་ཡུལ་དྲུག་སོ་སོར་ངེས་འཛིན་པ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

〔對此應該回答〕不周遍。〔但是〕此因成立，因為此眼根乃是不共地能生“於六處之中執持色處的眼識”

[1] 甘肅本上此處後面多了一句衍文，其後正確的文字是從下一頁開始的。

[2] བདག་རྐྱེན།

[3] སྐྱེ་མཆེད།

之緣的緣故。應該如此，因為“各各地識別六識的六境”是“不共增上緣”的功用[1]的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པ་དྲུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་རྣ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྕེ་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྒྲ་འཛིན་རྣ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྕེ་དབང་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་རྣ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྕེ་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལྕེ་དབང་གིས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་ངག་སྨྲ་བ་ཐོས་པའི་སྒྲ་འཛིན་རྣ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

若有人說：從不共增上緣的角度來區分六識應該是不合理的，因為有作為執聲耳識的不共增上緣的舌根的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕應該有作為執聲耳識的不共增上緣的舌根，因為有作為執聲耳識的增上緣的舌根的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地回答因〕不成，〔則他可說〕應該如此（有作為執聲耳識的增上緣的舌根），因為有以舌根作為增上緣之後聽到說話的執聲耳識的緣故。

[1] ལག་རྗེས།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以眼識作有法，應該是意識，因為是依於作為自之不共增上緣的意根的識的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以眼識作有法，應該是依於作為自之不共增上緣的意根的識，因為是依於作為自之增上緣的意根的識的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤的回答說因〕不成，〔則他可說〕以眼識作有法，應該是依於作為自之增上緣的意根的識，因為是識的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་ན་དེ་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེད་ན་ཁྱོད་གསལ་རིག་ཏུ་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以青色作有法，應該是執青色眼識的等無間緣，因為是將執青色眼識生作“明瞭”的緣的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以青色作有法，應該是將執青色眼識生作“明了”的緣，因為是生起執青色眼識的緣之一，且若生起執青色眼識，它必須生作“明瞭”的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤的回答說因〕不成，〔則他可說〕以執青色眼識作有法，若生起你，則應該必須將你生作“明瞭”，因為你是明晰及了別[1]的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདུས་བྱས་གང་དང་གང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以眼根作有法，應該不是眼識的不共增上緣，因為不是眼識的增上緣的緣故。

[1] རིག་པ།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕以眼根作有法，應該不是眼識的增上緣，因為是眼識的因緣[1]的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為任何有為〔法〕的“因緣”和“增上緣”都必須安立為同義的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་སྔོན་པོ་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་སྔོན་པོ་འཇོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དག་གི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་འཇོག་དགོས་ལ། རྟོག་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ཤིག་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：對於執青色眼識的所緣緣安立為青色應該並不合理，因為對於執青色分別心的所緣緣安立為青色並不合理的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為對於作為眼識的諸量的所緣緣，必須安立為自之所量的色處，而對於諸分別心則不是如此的緣故。應該如此，因為對於分別心的所緣緣，必須安立為自身等無間緣之上的習氣[2]的緣故。

[1] རྒྱུ་རྐྱེན།
[2] བག་ཆགས།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་རེ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཚད་མ་ནས་ལུས་ཤེས་ཚད་མའི་བར་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：對於一切現識的所緣緣，安立為自身的各個執式境[1]應該是合理的，因為從眼識量[2]直到身識量，對於其所緣緣乃是安立為自身的各個執式境的緣故。

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་འཇོག་དགོས་ལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་འཇོག་དགོས་པ་གང་ཞིག དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

〔對此應該回答〕不周遍。〔對此人的說法〕不能承許，因為對於諸瑜伽現識[3]的所緣緣，必須安立為作為自因的止觀雙運三摩地[4]；對於遍智的所緣緣，必須安立為作為自因的三大阿僧祇劫[5]資糧；而對於諸根識則是不同的緣故。

---

1 འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ།，或譯“執受境”、“緣法境”，詳情參見本書的《心明學》之章。

2 མིག་ཤེས་ཚད་མ།

3 རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ།

4 ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན།

5 བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ།

གཞན་ཡང་། ལོག་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་འཇོག་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཕལ་ཆེར་ལ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ཤིག་འཇོགརྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

另外，〔若此人說〕應該沒有一切顛倒識[1]的所緣緣，因為你的所緣緣〔需要〕安立方式合理的緣故。

〔對此〕不能承許，因為若是識，都有你的所緣緣的緣故。應該如此，因為對於諸分別顛倒識[2]的所緣緣，大部分安立為自身等無間緣之上的習氣，而對於諸無分別顛倒識的所緣緣，則有多種不同的安立方式的緣故。

དེར་ཐལ། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་པོ་དེ་དང་བར་སྣང་འཇོགསྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་བྱེ་མ་སྐྱ་བོ་དང་ཉི་འོད་འཇོགསྒྱུ་མ་ཧ་སྟད་དུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་སྒྲ་མའི་སྔགས་རྫས་འཇོག་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

---

[1] ལོག་ཤེས།

[2] རྟོག་པ་ལོག་ཤེས།

應該如此，因為存在 1)對於將一個月亮現作兩個月亮的根識的所緣緣，安立為一個月亮及空間；2)對於將陽焰現作水的根識的所緣緣，安立為灰白的砂石及陽光；3)對於將幻術現作牛馬的根識的所緣緣，安立為幻術的咒術、材具等無數〔事例〕的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་དང་པོ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་དང་པོ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་དང་འགོག་བདེན་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是前四果[1]的隨一一種，就都是果。

〔為了破斥這個說法，則說〕以解脫[2]作有法，應該是果，因為是前四果的隨一一種的緣故——周遍已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以解脫作有法，應該是前四果的隨一一種，因為是離系果[3]的緣故。

[1] 若據下文所列的順序，前四果是：異熟果、增上果、等流果、士用果，而離系果是第五種“果”。因此這裡說“離系果”是“前四果”之一，可能所參照的是另外一個順序。

[2] ཐར་པ།

[3] བྲལ་བའི་འབྲས་བུ།

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以解脫作有法，應該是離系果，因為是滅諦[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為離系果與滅諦二者是同義的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以解脫作有法，應該不是果，因為是常的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་གནས་ཀྱི་རི་རྭ་བ་ཁང་ཁྱིམ་སོགས། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཟེར་ན། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་གནས་ཀྱི་རྭ་བ་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སེམས་ཅན་བརྗོད་ལུང་བསྟན་ཕྱིས་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

若有人說：三惡趣[2]所處的城廓房舍等，是自因不善業[3]的異熟果[4]。〔為了破斥這個說法，則說〕以三惡趣所處的城廓房舍等作有法，應該是被有情[5]的相續所攝，因為是異熟果的緣故。

---

1 འགོག་བདེན།

2 ངན་སོང་གསུམ།

3 མི་དགེ་བའི་ལས།

4 རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ།

5 སེམས་ཅན།

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為若是異熟果，都被有情的相續所攝的緣故；這是因為《俱舍論》中說“有情有記[1]生”的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། བུམ་པ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བུམ་པ་དང་ཁྱོད་གཉིས་སྐལ་པ་མི་མཉམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བུམ་པ་དང་ཁྱོད་གཉིས་རིགས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是某法的果，都是某法的等流果[2]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“將瓶瞭解為物的量”作有法，應該是瓶的等流果，因為是瓶的果的緣故——周遍已承許。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，“將你瞭解為物的量”應該是你的果，因為你是物的

[1] ལུང་བསྟན།

[2] རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ།，直譯為：與因一致的果。

緣故。

如果〔對方〕承許前說，〔則說〕以“將瓶瞭解為物的量”作有法，瓶應該是你的同類因[1]，因為你是瓶的等流果的緣故。

〔然而他對此〕不能承許，因為瓶與你二者是不同類者[2]的緣故。應該如此，因為瓶與你二者不是同一類別的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དེའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ངན་འགྲོ་བའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ངན་འགྲོ་བའི་སྲོག་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：如果你是它的異熟果，那麼你都不是它的士用果[3]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以惡趣者的命根作有法，應該不是自因不善業的士用果，因為是自因不善業的異熟果的緣故——周遍已承許。因成立，因為是惡趣者的命根的緣故。

[1] སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ། ，同類因。

[2] སྐལ་བ་མི་མཉན་པ།

[3] སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས། ，意譯為：士夫作用之果。這裡的“用”並不是現代漢語中的“使用、享用”之義。

རྩ་བར་འདོད་ན། ངན་འགྲོ་བའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་བདག་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ངན་འགྲོ་བའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以惡趣者的命根作有法，應該是自因不善業的士用果，因為是它的增上果[1]的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以惡趣者的命根作有法，應該是自因不善業的增上果，因為自因不善業是你的增上緣的緣故。應該如此，因為自因不善業是你的因的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐར་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

---

1 བདག་འབྲས།

若有人說：以解脫作有法，應該是果，因為是士用果的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以解脫作有法，應該是士用果，因為是能得自身者的無間道[1]的士用果的緣故。應該如此，因為這樣地在《俱舍》中解說的緣故。〔對此應該回答〕不周遍，因為這是有部[2]的主張，而此經部[3]的內容則是並不如此主張的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གྲོལ་བ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡོད་ན། གྲོལ་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲོལ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡོད་པར་ཐལ། གྲོལ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དེའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

若有人說：如果你的士用果存在，那麼你都是士夫[4]。

〔為了破斥這個說法，則說〕以瓶作有法，你應該是士夫，因為你的士用果存在的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以瓶作有法，你的士用果應該存在，因為你是物的緣故。

---

[1] ཆད་མེད་ལམ།

[2] བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ།

[3] མདོ་སྡེ་བ།

[4] སྐྱེས་བུ།

如果〔對方抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為若是此物的果，都是此物的士用果的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་བདག་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་བདག་འབྲས་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：以瓶的果作有法，應該不是瓶的士用果，因為是瓶的增上果的緣故。〔對此應該回答〕不周遍。如果〔錯誤地回答說因〕不成，〔則他可說〕以瓶的果作有法，應該是瓶的增上果，因為瓶是你的能作因的緣故。周遍〔成立〕，因為《俱舍》中說「增上即能作」的緣故。

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། རྒྱུ་བཤད་པ། རྐྱེན་བཤད་པ། འབྲས་བུ་བཤད་པ། ཞར་བྱུང་འདས་མ་འོངས་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། དབྱེ་བ་བཤད་པ་གཉིས།

丙二、立自宗

分為四目：丁一、講解因；丁二、講解緣；丁三、講解果；丁四、附講抉擇有無“已過去者”[1]和“尚未來者”[2]。

丁一、講解因

分為二目“講解性相”和“講解分類”二目。

དང་པོ་ནི། སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན། ཕན་འདོགས་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། རྒྱུ་ལ་དངོས་རྒྱུ་དང་། བརྒྱུད་རྒྱུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ཉེར་ལེན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ལས།

其一（講解性相）：“能生”，是“因”的性相。或者，“能饒益”，是“因”的性相。其二（講解分

---

1 འདས་པ།

2 མ་འོངས་པ།

類)：將因 1)二分為“親因”[1]和“疏因”[2]；2)二分為“近取”和“俱有緣”[3]；3)從言詮種類之門[4]分為六類，共三種〔分類方式〕。

དང་པོ་ནི། དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། དངོས་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་བྱེད། བརྒྱུད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། གཞི་ལ་སྦྱར་ན། དུ་བའི་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན། དུ་བའི་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་བྱེད། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། མེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་དེ། མེ་མཚན་གཞི། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པར་མཚོན། དུ་བའི་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་མཚོན་སྦྱོར་འདི། མཚོན་སྦྱོར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1)“直接地能生”，是“親因”的性相。“間接地能生”，是“疏因”的性相。若聯繫事例〔而言〕，“煙的直接能生”是“煙的親因”的性相；或者“煙的直接能饒益”是“煙的親因”的性相。其相依如“火”，因為“以火作為相依，指示‘是煙的親因’，〔因為〕是煙的直接能生”這個指示關聯[5]乃是純正的指示關聯的緣故。

[1] དངོས་རྒྱུ།
[2] བརྒྱུད་རྒྱུ།
[3] ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན།
[4] སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས
[5] མཚོན་སྦྱོར།

གཉིས་པ། ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་འཆད་པ་ནི། རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད། རང་ཉིད་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། གོ་བ་བྱས་ན། ཉེར་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་འཇོག མཚན་གཞི་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ། རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད། རང་ཉིད་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པས་ཁྱབ། རྒྱུན་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཉེར་ལེན་ཡིན་པས་ཁྱབ།

2)解釋“近取”和“俱有緣”。

主要能在自身的質流之中產生自之近果，是“自身是近取”的性相。若已作理解，也可安立為“近取”的性相。相依，例如“有漏的五蘊”。

主要能在不是自身的質流之中產生自之俱有果[1]，是“自身是俱有緣”的性相。若是物，都是“俱有緣”。若是具有相續的物，都是“近取”。

[1] ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས།

གསུམ་པ། རྒྱུ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དྲུག་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། ། སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། ། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་རྣམ་སྨིན་ཏེ། ། རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

3)對於“因”若從言詮種類之門進行分類，共有六種，因為如《俱舍》中所說「能作及俱有，同類與相應，遍行並異熟，許因唯六種」，有六種的緣故。

སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན། བུམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་དམིགས་པ། ། བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། ཀ་བ་ལྟ་བུ།

各自的性相和相依如下：

3.1)既是與瓶異質[1]，又是對於瓶的產生不作阻礙者，緣到這樣〔二者〕的共依，即是“瓶的能作因”的性相。其相依例如“柱”。

[1] “異質”只在有為法之間安立。

བྱེད་རྒྱུ་ལ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དང་། ནུས་མེད་གཉིས། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་སོགས་འདུས་བྱས་མཐའ་དག་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ། རྟག་པ། སྤྱི་མཚན་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བྱེད། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱུ་ནུས་མེད་ཡིན་ན། བྱེད་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對於“能作因”若從言詮種類之門進行分類，有“具有能力的能作因”[1]和“無有能力〔的能作因〕”[2]二種。初者如瓶和柱等全部有為〔法〕。次者，如所知、常、總相[3]等諸無為法。存在詮說所謂“言詮種類”的理由，因為是旨在瞭解“若是無有能力的能作因，都不是能作因”的緣故。

ཐན་ཚུན་དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན། ཐན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །

---

1 བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན།
2 བྱེད་རྒྱུ་ནུས་མེད།
3 སྤྱི་མཚན།

3.2)彼此同時，又是異質，對於彼此的生起又是不作阻礙，緣到這樣的共依，即是“俱有因”的性相。其相依，例如“同時生起的四大種”和“同一親因集聚的眼等五根”，以及“同一親因集聚的糖丸的味、色二者”。

རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རང་དང་འདྲ་བ་སྐྱེད་བྱེད། རང་ཉིད་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་བུམ་པ་ལྟ་བུ། ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱང་ཡིན། ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་དམིགས་པ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་གཉིས་ལྟ་བུ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ། རང་ཉིད་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ།

3.3)能生與自相似的自之後際同類，即是“自身是同類因”的性相，相依如瓶。3.4)既是彼此五種相應行相相應，對於彼此的生起又是不作阻礙，緣到這樣的共依，即是“相應因”的性相。其相依如“眼的相識”[1]與“生為它的眷屬的受〔心所〕”二者。3.5)能生其後作為自果的與自同地[2]的具染汙者[3]的具染汙者，即是“自身是遍行因”的性相。其相依如“〔三毒中的〕貪[4]”。

---

[1] མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།

[2] ས།，是指“三界九地”的“地”。

[3] ཉོན་མོངས་ཅན།

[4] འདོད་ཆགས།

མི་དགེ་བ་དང་། དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ། ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བོན་རུལ་བས་མྱུ་གུ་མི་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་ཟག་མེད་ཀྱིས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་ཏེ། དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རླན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རླན་དང་བྲལ་བའི་ནས་རྗོག་སྐམ་ཧྲིལ་བས་མྱུ་གུ་མི་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གཉིས་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

3.6)有漏的不善及善隨一所攝，是“異熟因”的性相，其相依如“斷命(殺生)之業”。諸般“無記”並不是異熟因，因為它們不能感招異熟果的緣故；這是因為猶如腐壞的種子不生禾苗的緣故。無漏[1]善並不感招異熟果，因為它已遠離染汙(煩惱)的潤澤的緣故；這是因為乃是如同“遠離濕潤的完全乾燥的青稞粒不生禾苗”般的緣故。若是異熟因，並不都是有漏的不善及善隨一，因為“有漏的不善與善二者”雖然是異熟因，但並非此二隨一的緣故。

[1] ཟག་མེད།

རྒྱུ་དྲུག་གི་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་འགྲོ་མི་དགེ་བར་གྱུར་པའི་སེམས་དང་། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་སོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

〔同〕是六因者存在，因為“作為不善遍行的心王[1]與作為其眷屬的受等五遍行〔心所〕”即是它的緣故。

གཉིས་པ་རྐྱེན་འཆད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས།

丁二、講解緣

分為“講解性相”和“講解分類”二目。

དང་པོ་ནི། གྲོགས་བྱེད་པ། རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རྐྱེན་དང་དོན་གཅིག

其一（講解性相）：作幫助者，是“緣”的性相。

其二（講解分類）：對此若作分類，有 1）因緣；2）所緣緣；3）增上緣；4）等無間緣四者。

---

[1] སེམས།

第一個（因緣）與“緣”同義。

གཉིས་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། སྔོན་འཛིན་སྔོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན། སྔོན་འཛིན་སྔོན་སུམ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། རང་ཉིད་སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ། མདོར་ན། སྔོན་པོ་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པས་ཁྱབ།

第二個（所緣緣），能夠主要地直接生起具青色之相的執青色現識者，即是“執青色現識的所緣緣”的性相。或者：能夠主要地直接生起具有自之行相的執青色現識者，即是“自身是執青色現識的所緣緣”的性相。其相依如青色。總而言之，無論觀待於境、時、自性[1]的哪一個，若是與青色“成住同質”[2]，都是執青色現識的所緣緣。

[1] རང་བཞིན།

[2] གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག

གསུམ་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་རང་དབང་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྔོན་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་དང་། དེའི་ཐུན་མོང་བའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལྟ་བུ།

第三個（增上緣），能夠自在地、主要地直接生起執青色現識者，即是“執青色現識的增上緣”的性相。其相依，例如作為執青色根現識的不共增上緣的眼根，以及作為它的共增上緣的意根。

བཞི་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྔོན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ།

第四個（等無間緣），能夠主要地直接生起唯明瞭領受的執青色現識的了別，即是“執青色現識的等無間緣”的性相。其相依，例如在執青色現識的前際無間出生的作意青色的識。

མདོར་ན། དབང་ཤེས་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཀ་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དབང་ཤེས་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་

ཅན་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཚད་མ་མདོ་ལས། དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཤེས་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ཡོད་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཚད་མ་མདོ་ལས། གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

總而言之，若是根識，都有你的全部三緣。若是識，都有你的等無間緣和你的增上緣全部二者。若是根識，都有作為你的不共增上緣的有色根[1]，因為《量經》[2]中說「彼名由根說」的緣故。若是意識，都有作為你的不共增上緣的意根，因為《量經》中說「識色依二相，謂眼及意根」[3]，作為其中內容的所謂“依意根”的文義成立的緣故。

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དངོས། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ།

丁三、講解果

分為“性相”、“正分類”、“從言詮種類之門分類”共三目。

---

1 དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ།

2 ཚད་མ་མདོ།，此即陳那論師所著的《集量論》。

3 གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ།，此頌卻未能在法尊法師所譯的《集量論頌》中找到。

དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན། ཕན་འདོགས་བྱ་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད། གཞི་ལ་སྦྱར་ན། མེའི་ཕན་འདོགས་བྱ་མེའི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད།

其一（性相）：所生，是“果”的性相。或者：“所饒益”，是“果”的性相。若聯繫事例〔而言〕，“火的所饒益”，是“火的果”的性相。

其二（正分類）：分類，〔分為〕“親果”[1]和“疏果”[2]二種。若是物，都是親果和疏果全部二者。若聯繫事例〔而言〕，“瓶的親果”與“瓶的疏果”二者是相違的。由此，對於一切有為〔法〕可同理推知。

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། དངོས་འབྲས་དང་། བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས། དངོས་པོ་ཡིན་ན། དངོས་འབྲས་དང་བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ། གཞི་ལ་སྦྱར་ན། བུམ་པའི་དངོས་འབྲས་དང་། བུམ་པའི་བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེ

འབྲས་བུ་ལ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ། བདག་པོའི་འབྲས་བུ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་དང་ལྔ། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

---

[1] དངོས་འབྲས།

[2] བརྒྱུད་འབྲས།

རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། རྣམ་སྨིན་གཉིས་དོན་གཅིག གཉིས་པ། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། མ་དག་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

〔其三：〕若對“果”從言詮種類之門進行分類，〔有〕異熟果、增上果、等流果、士用果、離系果共五種。

第一種（異熟果）存在，因為以有漏的五種近取蘊[1]作為例子的緣故。“異熟果”與“異熟”[2]二者是同義。

第二種——“增上果”存在，因為以不淨的器世間[3]作為例子的緣故。

གསུམ་པ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང་ཚེ་ཐུང་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

---

1 ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ།

2 རྣམ་སྨིན།

3 སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན།

第三種，“等流果”之中有兩種：因為有“領受等流果”[1]和“作用等流果”[2]兩種的緣故。其一存在，因為以“雖生善趣[3]，但壽命短促”為例的緣故。其二存在，因為以“雖生善趣，但樂殺生”為例的緣故。

བཞི་པ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། ཞིང་པས་རྩོལ་བས་བསྐྲུབས་པའི་ལོ་ཏོག་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། ལོ་ཏོག་ལ་སོགས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་རྣམས་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །

第四種，“士用果”存在，因為以“農夫通過勞作而種出的莊稼”為例的緣故。如《阿毘達磨[4]集論[5]王子書[6]》中說「士用果者，如莊稼等」的緣故。

第五種，“離系果”存在，因為比如諸“擇滅”[7]的緣故。

[1] མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ།

[2] བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ།

[3] བདེ་འགྲོ།

[4] མངོན་པ།

[5] ཀུན་བཏུས།

[6] རྒྱལ་སྲས་མ།，但《藏漢大詞典》中說：此系世親的弟子、王子稱友所著，為《阿毗達摩俱舍論・明義疏》一書的別名。

[7] སོ་སོར་བརྟགས་འགོག

བཞི་པ་འདས་མ་འོང་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ་ནི།

丁四、〔附帶〕抉擇有無“已過去者”和“尚未來者”[1]

སྤྱིར་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་དེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན། ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞི་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་ན། བུམ་པའི་དུས་སུ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན། བུམ་པའི་དུས་སུ་འགགས་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། བུམ་པའི་དུས་སུ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་བུམ་པའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དོན་གཅིག བུམ་པའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན། བུམ་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། བུམ་པའི་དུས་སུ་ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད།

總的來說，“已過去者”和“尚未來者”的性相為無，因為“已過去者”與“尚未來者”為無的緣故；這是因為若是成事，就都是“現正在者”[2]的緣故。若觀待於事而安立：既是在瓶的時間[3]中已

---

[1] 此節之中的“三時”，常常被簡單翻譯為“過去”、“未來”和“現在”。但是如果這樣翻譯，這三者卻實際上又不是現代漢語習見的單純用於時間的概念，而是更一般地可以適用於諸如“瓶”等法的概念。在現代漢語之中，若說“瓶是現在”、“瓶是過去”等，幾乎等同於胡言亂語。事實上這幾個詞還有其他的譯法，本文採用的譯法是考量了文意後採用的意譯，也不會和漢語習慣相衝突。

[2] ད་ལྟར་བ།

[3] 這裡所謂“瓶的時間”，意思是從瓶剛成就的時刻起、一直到瓶滅的時刻為止的那個中間的時段。

生、又是在瓶的時間中已滅的共依，就是“在瓶的時間中已過去者”[1]的性相，它和“瓶的前際所生”[2]是同義。即是在瓶的時間中已成、又是與瓶同時〔安住〕，緣到這樣的共依，即是“在瓶的時間中現正在者”[3]的性相。

བུམ་པའི་དུས་སུ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡང་ཡིན། བུམ་པའི་དུས་སུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། བུམ་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། བུམ་པའི་མ་འོངས་པ། བུམ་པའི་རྒྱུ། བུམ་པའི་དུས་སུ་འདས་པ། བུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག བུམ་པའི་འདས་པ། བུམ་པའི་འབྲས་བུ། བུམ་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ། བུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

即是在瓶的時間中正在生起、又是在瓶的時間中未生，緣到這樣的共依，即是“在瓶的時間中尚未來者”[4]的性相。

瓶尚未來者[5]、瓶的因、在瓶的時間中已過去者、觀待於瓶已過去者等是同義。瓶已過去者[6]，瓶的果，在瓶的時間中尚未來者，觀待於瓶尚未來者等是同義。

---

1 བུམ་པའི་དུས་སུ་འདས་པ།

2 བུམ་པའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ།，但這個片語若就“小理路”一節的辯論實例來看，所指的僅僅是“瓶的前一剎那所生”，因此彼此之間容有不甚一致之處。

3 བུམ་པའི་དུས་སུ་ད་ལྟར་བ།

4 བུམ་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ།

5 བུམ་པའི་མ་འོངས་པ།，若譯作“瓶的尚未來者”、“瓶的未來”，不合漢語習慣，故此這裡是意譯。

6 བུམ་པའི་འདས་པ།

སྤྱིར་འགགས་པ། ཞིག་པ། སྐྱེ་ཁ་མ། སྐྱེ་བཞིན་པ། སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་མེད། དུ་བ་འདས་པ། དུ་བ་འགགས་པ། དུ་བ་མ་འོངས་པ། དུ་བ་སྐྱེ་ཁ་མ། དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ། དུ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཡོད། སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུ་བ། སྐྱེ་བཞིན་པའི་དུ་བ། སྐྱེ་ཁ་མའི་དུ་བ། འགགས་པའི་དུ་བ། ཞིག་པའི་དུ་བ། འདས་པའི་དུ་བ། མ་འོངས་པའི་དུ་བ་མེད།

總的來說，停止、毀滅、將生、正生、朝向顯現生起[1]等，都是無。

煙已過去[2]、煙已停止、煙尚未來[3]、煙將生、煙正生、煙朝向顯現生起等，都是有。朝向顯現生起的煙，正生的煙、將生的煙、停止的煙，毀滅的煙、已過去的煙[4]、尚未來的煙[5]，都是無。

དངོས་པོ། མི་རྟག་པ། སྐད་ཅིག་མ། འཇིགས་བཞིན་པ། འགགས་བཞིན་པ། འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ། ཞིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག དམ་བཅའ་འདི་དག་ནི། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། གཞན་ལ་ནི་

[1] སྐྱེ་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ།
[2] དུ་བ་མ་འདས་པ།
[3] དུ་བ་མ་འོངས་པ།
[4] འདས་པའི་དུ་བ།
[5] མ་འོངས་པའི་དུ་བ།

མ་ངེས་ཏེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས། འདས་པའི་ལས་དང༌། མ་འོངས་པའི་ལས་སོགས་ཁས་ལེན་ཅིང༌། ཐལ་འགྱུར་པས། ཞིག་པ་དངོས་པོར་བཞེད་པ་སོགས་བཞེད་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

物、無常、剎那性[1]、正滅、正停止、朝向顯現過去、朝向顯現毀滅等，都是同義。這些宗（主張）是隨理派經部師[2]的主張，在其他〔宗派〕之中並不決定〔如此〕，因為存在有部主張“過去的業”和“未來的業”等、應成派[3]主張“滅”為物等不可思議的主張方式的緣故。

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

1 སྐད་ཅིག་མ།
2 རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ།
3 ཐལ་འགྱུར་བ།

丙三、斷除諍論

ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果他說：以佛之教作有法，應該是眾生[1]有情的因，因為是眾生有情的能作饒益的緣故。應該如此，因為它是對於眾生能作饒益的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。〔但是〕因成立，因為是能除他們之苦[2]者的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག སྔོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རྗེས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་བྱེད་

---

[1] འགྲོ་བ།

[2] སྡུག་བསྔལ།

ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱུན་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又若有人說：以能詮之語[1]作有法，應該是主要能在自之質流之中生起自之近果，因為是近取的緣故——周遍已承許。因成立，因為是能詮之語第二剎那的近取的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕以能詮之語作有法，你應該是你第二剎那的近取，因為你是具相續的物的緣故；這是因為是與此有法為一的緣故。

ཙ་བར་འདོད་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། སྒྲའི་རྒྱུན་མེད་པར་ཐལ། སྒྲའི་རིགས་རྒྱུན་དང་། དེའི་རྫས་རྒྱུན་གང་རུང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྒྲའི་རྒྱུན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則他說〕以能詮之語作有法，應該不是主要能在自之質流之中生起自之近果，因為沒有你的質流的緣故；這是因為沒有你的同類相續的緣故。〔對此應該回答〕不周遍，〔並破斥說〕如

[1] རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ།，直譯是“能詮聲”、“能詮之聲”。

果這樣，應該沒有語[1]的相續，因為沒有語的同類等流和它的質流隨一一者的緣故——因已承許。

如果〔此人〕承許，〔則說〕應該有語的相續，因為有佛的聖言[2]的相續的緣故。

གཞན་ཡང་། རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་སྟེ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུར་མཐོང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུར་མཐོང་མེད་པའི་ཕྱིར།

另外，〔可破斥說〕以能詮之語作有法，應該是時邊際剎那[3]，因為是物之一，且沒有你的相續的緣故。〔然而他對此〕不能承許，因為是凡夫[4]現識的所行境[5]的緣故。〔如果他抵抗說〕不周遍，〔則說〕應該存在周遍，因為沒有現證時邊際剎那的凡夫的緣故；這是因為沒有現證微細無常的凡夫的緣故。

[1] སྒྲ།，直譯是“聲”，但參考上下文，此處譯作“語”比較恰當。

[2] གསུང་།，是“話語”的敬語，故而此處譯作“聖言”。

[3] དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ།，其性相照毛爾蓋・桑木旦的《所知名相・智者理門》一書的說法，是“更短更少時間的終極”。其事例為，將一位元有力的士夫作一彈指所需的時間分作六十五份而取一份的時間長度，另外有一種計法是將一位有力的士夫作一彈指所需的時間分作一百二十份而取一份的時間長度。

[4] ཚུར་མཐོང་།

[5] སྤྱོད་ཡུལ།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་བྱ་བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ན། བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བུམ་པའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། ལྷན་གཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་བུམ་པ་དང་བན་ཚུན་དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་གང་ཞིག ཁྱོད་དང་བུམ་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རེ་རེ་ནས་གྲུབ་སྟེ། ཀ་བ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又若他說：所知應該是瓶的能作因，因為若是瓶的能作因，不一定是能作因的緣故。應該如此，因為若是瓶的俱有因，不一定是俱有因的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。

如果〔錯誤地回答說因〕不成[1]，〔則他可說〕以柱作有法，應該如此（是俱有因），因為如此（是瓶的俱有因）的緣故——周遍已承許。此因成立，因為你（柱）是與瓶彼此同時且異質，且你與瓶二者彼此對於生起不作阻礙[2]的緣故。因各各成立，因為是與柱為一的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་རྫས་ཡིན་པར་ཐལ། ཕན་ཚུན་དུས་མཉམ་ཐ་དད་པའི་རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕན་ཚུན་དུས་མཉམ་ཐ་དད་པའི་རྫས་ཀྱང་ཡིན། ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་

---

[1] 這裡回答"因不成"就等於是說：若是瓶的俱有因，一定是俱有因。

[2] 這個是"瓶的俱有因"的性相。

ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྷན་གཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔被迫〕根本承許（柱是俱有因），〔則他將說〕以柱作有法，應該是彼此異質，因為是彼此同時且異質的緣故；這是因為是既是彼此同時且異質，又是彼此對於生起不作阻礙的共依的緣故；這是因為是俱有因的緣故。周遍〔成立〕，因為它是俱有因的性相的緣故。〔然而對於“柱是俱有因”〕不能承許，因為〔柱〕是“一”的緣故。

གོང་གི་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་བཞི་འགྲིག་ལ་འབུད།

對於前面的不周遍之處，〔應該這樣去破其周遍：說〕若是眼相識的同類因，應該不一定是同類因，因為若是它的相應因，不一定是相應因的緣故——破斥了一致的四種周遍[1]。

[1] 這句話的意思可能是：排除了前文出現的能作因、俱有因、同類因、相應因這四種情形下類似的四個周遍。

མ་གྲུབ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་སླའོ། །

如果〔他抵抗說因〕不成，〔則說〕以作為眼相識眷屬的受作有法，應該是相應因，因為是眼相識的相應因的緣故——周遍已承許。

此因成立，因為是與它五種相應行相相應之一，且你對於它的生起不作違緣[1]障礙的緣故。後面〔因支〕易解。

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ཁྱོད་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔他抵抗說〕第一支〔因〕不成立，〔則說〕以眼相識作有法，作為你的眷屬的受應該是與你五種相應行相相應，因為你是相識的緣故。

[1] འགལ་རྐྱེན།

རྩ་བར་འདོད་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུར་བའི་ཚོར་བ་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔他〕根本承許（承許“受是相應因”），〔則說〕以作為眼相識眷屬的受作有法，應該不是相應因，因為不是彼此五種相應行相相應的緣故；這是因為不是“異”的緣故。

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對此如果他說：以意相識作有法，你應該不是作為你的眷屬的五遍行心所的俱有因，因為作為你的眷屬的五遍行心所是你的俱有因故。

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་འབྲས་ཡང་ཡིན། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་དེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་འབྲས་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

〔對此應該回答〕不周遍。此因成立，因為該意相識既是作為自之眷屬的五遍行心所的俱有果[1]，而作為其眷屬的五遍行心所也是意相識的俱有果的緣故；這是因為《俱舍》中說「俱有互為果」的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། རྣམ་སྨིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།

又若他說：以異熟作有法，若是你的因，應該都在你的前際生起，因為你是補特伽羅無我[2]的緣故。

རང་ལུགས་རྩོད་གཞི་སྐྱོན་ཅན་ཏེ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འཁྲིགའདོད་ན། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཆོས་དེ་ཁའི་སྐབས་སྐྱེད་དུ་དངོས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། མཚན་ཉིད་གཉིས་དོན་གཅིག རྣམ་པར་བཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་དང་། མཚོན་བྱ་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

---

[1] ལྷན་ཅིག་འབྱུང་འབྲས།

[2] གང་ཟག་གི་བདག་མེད།

〔對此應該回答〕自宗〔認為〕諍依[1]有過，因為以“完全能安立”作有法，若是你的因，應該都在你的前際生起，因為你是補特伽羅無我的緣故——周遍適用。如果〔對方〕承許，〔則說〕以“堪為覺知之境”作有法，應該是在“完全能安立”的前際生起，因為是“完全能安立”的因（“因果”的“因”）的緣故——周遍在此法之上很明顯〔成立〕。此因成立，因為是性相的緣故。周遍〔成立〕，因為“完全能安立的因”與“性相”二者是同義，“完全所安立的果”與“所表”二者是同義的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག རྣམ་སྨིན་གྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྲོག་དབང་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲོག་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བྱས་པར།

又若有人說：以異熟的前際所生的命根作有法，應該是異熟果，因為是異熟的緣故；這是因為是命根的緣故。

如果〔對方〕承許，〔則他說〕以它作有法，應該是異熟的後際所生，因為是異熟果的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。

---

[1] རྩོད་གཞི།

རྣམ་སྨིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཆོས་ཅན་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལན་བཏབ་ནས། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། བྲལ་པའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འཁྲིག འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྲལ་བའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྲལ་བ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對此若〔他說〕以異熟作有法，若是你的果，都應該是你的後際所生，因為是補特伽羅無我的緣故。

〔在對此說〕答以“有法有過”[1]之後，〔可進一步破斥他說：〕以滅諦作有法，應該是離系[2]的後際所生，因為是離系〔的〕果[3]的緣故——周遍適用。

〔其實他對此〕不能承許，因為沒有離系的後際所生的緣故；這是因為“離系”是常的緣故。

དེས་ན། སྤྱིར་རྒྱུ་འབྲས་ལ། སྐྱེད་བྱེད་དང་བསྐྱེད་བྱའི་རྒྱུ་འབྲས་ཁོ་ནས་ཁྱབ་ཅིང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཞེས་པ། རྣམ་སྨིན་གྱི་བསྐྱེད་བྱ་དང་། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་འབྲས་བུ་བཏགས་པ་བ་དང་། རྣམ་པར་བཞག་

[1] ཆོས་ཅན་སྐྱོན་ཅན།

[2] བྲལ་བ།

[3] 藏文之中，“離系果”直譯是“離系的果”，中間有一個“的”字。

འཇོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཞེས་པ་ཡང་། རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་བ་མ་ཡིན་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། རྟག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་མཐའ་ཡས་སོ། །

因此，總的來說，對於“因果”，唯被“能生與所生的因果”所周遍；所謂“異熟的因果”，並不就“異熟的所生和它的能生”而言；所謂“離系果”，乃是假名果；所謂“完全〔能與所〕安立的因果”也不是真正的[1]因果。如果〔真〕是這樣，那麼將〔有〕必須承認常的因果，以及“性相與所表二者的能與所”諦實成就的過失等無數能害。

ཁོ་ན་རེ། འདས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདས་པའི་དུས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དུས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔོན་གྱི་དུས། ཕྱི་མའི་དུས། ད་ལྟར་གྱི་དུས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

如果他說：應該有“已過去者”，因為有“已過去的時間”的緣故[2]。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕應該如此（有“已過去的時間”），因為有三時[3]的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，〔但“有三時”之因成立，〕因為有“早先的時間”[4]、“以後的時間”[5]，“現在的時

---

1 མཚན་ཉིད་པ།
2 這個辯論的因支不成立。
3 དུས་གསུམ།
4 སྔོན་གྱི་དུས།
5 ཕྱི་མའི་དུས།

間”[1]三者的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ཁོ་རང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འདས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་ན། དེ་སྐྱེས་ལ་འགགས་པ་དང་། དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།

又若他說：應該有“已過去者”，因為有“已過去的佛”的緣故；這是因為有“三時的佛”的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，〔並可進一步駁斥說〕如果這樣，那麼“已過去的佛”，他應該是他自己，因為有他的緣故——因已承許。

如果〔他對此〕承許，〔則說〕以他作有法，應該是已過去者。

如果〔他繼續對此〕承許，〔則說〕他應該是“生而已滅”與“物”的共依。

---

[1] ད་ལྟར་གྱི་དུས།

ཡང་ཁ་ཅིག འདས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤི་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤི་བའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། བསད་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གླང་དར་མ་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་བསད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་གླང་དར་མ་བསད་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱབ།

又若有人說：應該有“已過去者”，因為有“已過去的補特伽羅”的緣故。應該如此，因為有已死[1]的補特伽羅的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕應該有已死的補特伽羅[2]，因為有被殺的補特伽羅的緣故；這是因為國王朗達瑪被拉隆·巴吉多吉所殺的緣故。應該如此，因為拉隆·巴吉多吉殺了國王朗達瑪的緣故。

〔對此應該回答〕此處不周遍。

ཁ་ཅིག ཤི་བའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། ཤི་འཕོས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་འདིར་མ་ཁྱབ་ཏེ། འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཤི་འཕོས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

---

[1] ཤི་བ།

[2] 本書之中，不承認有“已死的補特伽羅”。

若有人說：應該有已死的補特伽羅，因為有死去[1]無間的補特伽羅的緣故。如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則他說〕應該如此，因為有從欲界[2]死去無間的補特伽羅的緣故。

〔對此應該回答〕此處不周遍，因為若是從欲界死去無間的補特伽羅，都不是死去無間的補特伽羅的緣故。

བྱས་པར་ཁ་ཅིག སྐད་ཅིག་དང་པོར་འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཤི་འཕོས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤི་བའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྐད་ཅིག་དང་པོར་ཤི་འཕོས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།

對此若有人說：以第一剎那從欲界死去、第二剎那於色界[3]出生的補特伽羅作有法，應該不是死去的補特伽羅，因為不是已死的補特伽羅的緣故。〔他說對方對此〕不能承許，因為是在第一剎那死去的補特伽羅故。

---

1 ཤི་འཕོས།，本節辯論特別區分了“死去”和“已死”二者。

2 འདོད་པ།，全稱是 འདོད་པའི་ཁམས།。

3 གཟུགས་ཁམས།

འདིར་བར་ཁྱབ་བཟུང་ནས། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྐད་ཅིག་དང་པོར་འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་དང་པོར་འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག སྐབས་འདིའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ། རང་གི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར།

〔自宗的看法是：〕在此中間由於執持周遍，〔故當破斥周遍，說〕以它作有法，應該是在自己的第一剎那從欲界死去的補特伽羅，因為是在第一剎那從欲界死去的補特伽羅，且此時的“第一剎那”除了“自己的第一剎那”以外更無適者的緣故。

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རང་གི་སྐད་ཅིག་དང་པོར་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག འདོད་པ་ནས་འཆི་བ་དང་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པ་ཅིག་ཅར་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་འཆི་ཅིག་ཅར་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་བར་ཁྱབ་བཟུང་མཚམས་སུ། སྐད་ཅིག་དང་པོར་ས་བོན་ཆུ་ལུད་དོད་གཤེར་ཚོགས་པ་ཚང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ས་བོན་བྱ་རོག་གིས་བརྟོན་པའི་ཞིང་ཆོས་ཅན། ས་བོན་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་དང་པོར་དེ་ལྟར་ཚང་བའི་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག

〔然而他其實對此〕不能承許，因為它是在自己的第一剎那生於色界的補特伽羅，且沒有同時從欲界死、於色界生的補特伽羅的緣故；這是因為沒有生死同時的補特伽羅的緣故。在前面中間執持周遍之處，〔

當破斥說〕以在第一剎那種子、水、肥、溫、濕齊聚、而在第二剎那種子被烏鴉啄走的田地作有法，應該是種子、水、肥、溫、濕齊聚的田地，因為是在第一剎那如此具足的田地的緣故——周遍合適。

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཚང་བའི་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དེས་ལྟར་མ་ཚང་བའི་ཞིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།

〔然而他其實對此〕不能承許，因為是並不如此具足的田地的緣故；這是因為是在第二剎那並不如此具足的田地的緣故——周遍已承許。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གྲུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་གནས་པའི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

又若他說：若是物，應該都是生已無間的物，因為若是物，都不安住於自身成就的第二剎那的緣故。

འདོད་བྱས་པས། ཁོ་ན་རེ། ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་མ་ཐག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་སྐྱེས་ནས་ལོ་བརྒྱ་མ་ལོན་གོང་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐྱེས་ནས་ལོ་བརྒྱ་མ་ལོན་གོང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

由於〔對方對此〕已作承許，他〔又〕說：以滿百歲的士夫作有法，應該是生已無間的物，因為〔你對此〕承許的緣故。

如果〔對方繼續〕承許，〔則他又翻過來說〕以它作有法，應該不是生已無間，因為是生後滿百歲者的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍，因為它（滿百歲的士夫）在〔今世初〕生後未滿百歲之前不生的緣故；這是因為它（滿百歲的士夫）在〔今世初〕生後未滿百歲之前沒有的緣故。

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་ཡིན་ན། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེར་ན། འདོད་བྱས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཞེར་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་ཡིན་ན། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

對此如果他說：若是從母胎生已無間者，都應該在從母胎生已無間之際存在。對於承許者，〔他說〕以從母胎出生後滿百歲的士夫作有法，應該如此（在從母胎生已無間之際存在），因為如此（是從母胎生已無間者）的緣故。〔對此應該回答：因〕不成，因為若在從母胎生已無間之際是從母胎生已無間者，不一定在從母胎生已無間之際是生已無間者的緣故。

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་ངེས་པའི་སྐྱེས་བུ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཇིག་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།

又若他說：應該沒有定能百歲的士夫，因為若是物，都是在自之時間的第二剎那決定壞滅的緣故。

〔對此應該回答〕不周遍。

བྱས་པས་ཁོ་ན་རེ། ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པར་ངེས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཇིག་ངེས་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཁྱོད་གྲུབ་ནས་ལོ་བརྒྱའི་གོང་དུ་འབྱུང་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

對此如果他說：以定能百歲的士夫作有法，應該不是定能百歲者，因為你在自之時間的第二剎那決定壞滅，且你的第二剎那乃是必定在你成就（初生）之後、百歲之前生起的緣故。

ཞེས་བྱ་སྒོག་རྗོག་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། ལོ་ལྔ་བརྒྱ་བ་ཕྲག་བཅུའི་བར་དུ་མི་གནས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཇིག་ངེས་གང་ཞིག ཁྱོད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་

པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་ལྔ་སྟོང་གི་བར་དུ་རྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་འཇིག་མི་ནུས་བར་གནས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

〔為破斥這個說法，則說〕所知須〔在不同情景下〕分別對待[1]，因為以我們導師之教作有法，應該在五千年間並不安住，因為你在自之時間的第二剎那決定壞滅，而你的第二剎那在轉四諦法輪[2]的第二剎那之際已經成就的緣故。

〔然而他對此〕不能承許，因為我們導師的珍貴之教，在五千年間是無論何緣皆不能令壞地決定安住的緣故。

ལྔ་པ་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་ཁྱབ་དང་ཞར་བྱུང་དགག་བཤགས་སྒྲུབ་གཤགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།

乙五、講解隨行逆遍[3]及附講“剖析遮”[4]與“剖析立”[5]的建立二者

一、講解隨行逆遍

[1] ཤེས་བྱ་སྒོག་རྫོག，這一句原文直譯是“所知搗蒜”，楊化群先生就是如此翻譯的。文中的譯法是參考了藏文中的 སྒོག་པ་སིལ་བརྡུངས། 這句俗語，其字面意思是“分辦搗蒜”，意思是“分別解決”。此句的翻譯要特別感謝寶僧法師的幫助。

[2] བདེན་གཞིའི་ཆོས་འཁོར།

[3] རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་ཁྱབ།

[4] དགག་གཤགས།

[5] སྒྲུབ་གཤགས།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་གསལ་དང་བཅས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ངེས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་གྱུར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། རྟགས་གསལ་དང་བཅས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་གསལ་ཐ་དད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若有人說：若是具有因和後陳[1]的應成[2]，都是你的八門周遍[3]隨一決定。〔為了破斥這個說法，則說〕以“應該是常，因為是所表的緣故”這個應成作有法，應該如此，因為如此的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，應該是具有因和後陳的應成，因為是因和後陳為異的應成的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ངེས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་

[1] གསལ།

[2] ཐལ་འགྱུར།

[3] ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་པོ།

ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་མ་ངེས་པ་གང་ཞིག ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་མ་ངེས། ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཡང་མ་ངེས། འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཡང་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的八門周遍隨一應該並不決定，因為A)你的四種正確周遍[1]隨一並不決定、B)你的四種顛倒周遍[2]隨一並不決定的緣故。

A)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的四種正確周遍隨一應該並不決定，因為1)你的正確隨遍[3]並不決定、2)正確逆遍[4]並不決定、3)正確下遍[5]也並不決定、4)正確違遍[6]也並不決定的緣故。

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་མ་ངེས་པར་ཐལ། མཆོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག མཆོན་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

---

1 ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་བཞི་པོ། 正確隨遍、正確逆遍、正確下遍、正確違遍。簡單的理解方式是這樣的：若用Y來表示“因”，H來表示“〔宗〕後陳”，用西方邏輯的蘊涵式來表示，正確隨遍就是Y→H；正確逆遍就是~H→~Y；正確下遍就是H→Y，正確違遍就是Y→~H。

2 ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ།，顛倒隨遍、顛倒逆遍、顛倒下遍、顛倒違遍，簡單的理解方式是這樣的：若用Y來表示“因”，H來表示“〔宗〕後陳”，用西方邏輯的蘊涵式來表示，顛倒隨遍就是Y→~H；顛倒逆遍就是~H→~~Y，等價於~H→Y；顛倒下遍就是H→~Y，顛倒違遍就是Y→~~H，等價於Y→H。和各自對應的正確周遍相比，是在後項之前一律添加一次否定。

3 རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ།，也譯作“正確後遍”。

4 ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ།，也譯作“正確遣遍”、“正確返遍”。

5 ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ།

6 འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ།

A.1)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的正確隨遍應該並不決定，因為“若是所表，都是常”是你的正確隨遍[1]，而〔事實上〕“若是所表，不一定是常”的緣故。

ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྟག་པ་མ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以瓶作有法，應該如此（是常），因為如此（若是所表，都是常）的緣故[2]。

A.2)如果〔對方抵抗說〕前面的第二支因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的正確逆遍應該並不決定，因為“若不是常，都不是所表”是你的正確逆遍，而〔事實上〕“若不是常，不一定不是所表”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以物作有法，應該如此（不是所表），因為如此（若不是常，都不是所表）的緣故。

[1] “正確隨遍”只是在形式上被稱為“正確”，但其內涵並不一定正確。下面其他的三個正確周遍關係也一樣。
[2] 對方認為“若是所表，一定是常”，這裡拋的應成的意思是：瓶應該是常，因為是所表的緣故。

གོང་གི་རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྟག་པ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

A.3)如果〔對方抵抗說〕前面的第三支因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的正確下遍應該並不決定，因為“若是常，都是所表”是你的正確下遍，而〔事實上〕“若是常，不一定是所表”的緣故。

ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། རྟག་དངོས་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་བཞི་བ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་མ་ངེས་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以“常與物二者”作有法，應該如此（是所表），因為如此（若是常，都是所表）的緣故。

A.4)如果〔對方抵抗說〕前面的第四支因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的正確違遍應該並不決定，因為“若是所表，都不是常”是你的正確違遍，而〔事實上〕“若是所表，並不決定都不是常”的緣

故。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以“所知”作有法，應該如此（不是常），因為如此（若是所表，都不是常）的緣故。

རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ངེས་པ་གང་ཞིག ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཀྱང་མ་ངེས། ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཀྱང་མ་ངེས། འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཀྱང་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

B)如果〔對方抵抗說〕第二支根本因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的四種顛倒周遍隨一應該並不決定，因為1)你的顛倒隨遍[1]並不決定、2)顛倒逆遍[2]也並不決定，3)顛倒下遍[3]也並不決定、4)顛倒違遍[4]也並不決定的緣故。

[1] རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

[2] ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

[3] ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

[4] འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ངེས་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

B.1)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的顛倒隨遍應該並不決定，因為“若是所表，都不是常”是你的顛倒隨遍，而〔事實上〕“若是所表，並不決定都不是常”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以常作有法，應該如此（不是常），因為如此（若是所表，都不是常）的緣故。

གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྟག་པ་མ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྟག་པ་མ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

B.2)如果〔對方抵抗說〕前面的第二支因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的顛倒逆遍應該並不決定，因為“若不是常，都不是不是所表（非所表）”是你的顛倒逆遍，而〔事實上〕“若不是常，並不決定都不是不是所表”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以“能夠發揮功用”作有法，應該如此（不是不是所表=

是所表），因為如此（若不是常，都不是不是所表）的緣故。

གོང་གི་རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྟག་པ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

B.3)如果〔對方抵抗說〕前面的第三支因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的顛倒下遍應該並不決定，因為“若是常，都不是所表”是你的顛倒下遍，而〔事實上〕“若是常，並不決定都不是所表”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以常作有法，應該如此（不是所表），因為如此（若是常，都不是所表）的緣故。

གོང་གི་རྟགས་བཞི་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ངེས་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

B.4)如果〔對方抵抗說〕前面的第四支因不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的顛倒違遍應該並不決定，因為“若是所表，都不是不是常”是你的顛倒違遍，而〔事實上〕“若是所表，並不決定都不是不是

常”的緣故。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則引申出過說〕以物作有法，應該如此（不是不是常=是常），因為如此（若是所表，都不是不是常）的緣故。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཀ་མ་ངེས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟག་དངོས་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཀ་བུམ་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་གསལ་ཁྱབ་གསུམ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

若有人說：若是應成，你的全部八門周遍都不決定。

〔為了破斥這個說法，則說〕以“應該‘常與物二者之一’是補特伽羅無我，因為‘柱與瓶二者之一’是補特伽羅無我的緣故”這個應成作有法，應該如此（你的全部八門周遍都不決定），因為如此（是應成）的緣故。

如果〔對方抵抗說因〕不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，應該是應成，因為是因、後陳、周遍三者具足的應成的緣故——因易解。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཀ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བཞིག་རྣལ་མར་ངེས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ག་ངེས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的全部八門周遍應該決定，因為1)你的正確的全部四門周遍是決定的，2)你的全部四種顛倒周遍決定的緣故。

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བཞི་གཉིས་ཀ་རྣལ་མར་ངེས་པར་ཐལ། ཀ་བུམ་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ན། རྟག་དངོས་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ། རྟག་དངོས་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར།

1)如果〔對方抵抗說〕第一支〔因〕不成，〔則說〕此等應成的正確的全部四門周遍應該決定，因為“如果‘柱與瓶二者之一’是補特伽羅無我，則‘常與物二者之一’都是補特伽羅無我”[1]、“如果‘常與物二者之一’是補特伽羅無我，則‘柱與瓶二者之一’都是補特伽羅無我”[2]等各各決定的緣故。

གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་ངེས་པར་ཐལ། ཀ་བུམ་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ན། རྟག་དངོས་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། རྟག་དངོས་གཉིས་གང་ཞིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་གང་ཞིག ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་སོ་སོར་ངེས་ཤིང་། དེ་

[1] 正確隨遍
[2] 正確下遍

ལྟར་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པ་ལ། རྩོད་པའི་ཚེ་རིགས་པས་ཕྱེད་པར་ཕྱེ་ནས། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ། ཅེས་ལན་འདེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

2)如果〔對方抵抗說〕第二支〔因〕不成，〔則說〕此等應成的四種顛倒周遍應該決定，因為對於各各決定“如果‘柱與瓶二者之一’是補特伽羅無我，則‘常與物二者之一’都不是補特伽羅無我”[1]、“如果‘常與物二者之一’是補特伽羅無我，則‘柱與瓶二者之一’都不是補特伽羅無我”[2]等並且如此斷言周遍者，必須在辯論之際、在依理區分差別之後答以“如果第一支因不成”的緣故。

ཐལ་འགྱུར་སྒོ་བརྒྱད་སྐྱོང་ཚུལ་ནི། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་ཡིན་པས། ། ཁྱབ་པ་རྗེས་ཁྱབ་ཉིད་དུ་འདོད། ། གསལ་ཡིན་ན་ནི་རྟགས་དེ་དག ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཐུར་ཁྱབ་ཡིན། ། གསལ་བ་མིན་ན་རྟགས་དེ་ནི། ། མིན་པས་ཁྱབ་པ་ལྡོག་ཁྱབ་དང་། ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསལ་བ་དག མིན་པས་ཁྱབ་པ་འགལ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་བཞི། ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་ནི། ། མིན་པས་ཁྱབ་པ་རྗེས་ཁྱབ་དག ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། ། གསལ་བ་ཡིན་ན་རྟགས་མིན་པས། ། ཁྱབ་པ་ཐུར་

[1] 顛倒隨遍
[2] 顛倒下遍

ཁྱབ་བྱེད་ཅི་ཡོག གསལ་བ་མིན་ན་རྟགས་དེ་ཉིད། ། མིན་པ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། ། ལྡོག་ཁྱབ་བྱེད་ཅི་ཡོག་ཏུ་འདོད། །

རྟགས་ཡིན་ན་ནི་གསལ་བ་དེ། ། མིན་པ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་དག འགལ་ཁྱབ་བྱེད་ཅི་ཡོག་ཡིན་ནོ། །

對於應成的八門翻法[1]如下：

彼因皆後陳，唯許為隨遍;後陳皆彼因，為向下周遍;

凡非是後陳，非彼因逆遍；彼因非後陳，許之為違遍；

此等即名為，正確四周遍。彼因非後陳，顛倒之隨遍；

後陳皆非因，顛倒之下遍；若是非後陳，皆非非彼因，

許為倒逆遍；凡論式之因，非非彼後陳，為顛倒違遍。

གཞན་ཡང་སྒོ་རྣམས་བཅུ་དྲུག་ཏུ། ། སློང་ཚེ་མཁས་པས་འདི་སྐད་བརྗོད། །

另外，在翻作十六門[2]時，學者這樣說：

རྗེས་ཁྱབ་ཀྱིས་ནི་རྗེས་ཁྱབ་དག རྗེས་ཁྱབ་ཉིད་ཀྱི་སློད་ཚུལ་དང་། ། དེ་ཡི་ཐུར་ཁྱབ་ཐུར་ཁྱབ་དང་། །

---

[1] སློང་ཚུལ།，生成方式。

[2] 對於如何進行十六門翻法，在《藏傳因明學通論》的第五章中有詳細的解釋。其要旨是：從原始的應成論式 1 出發，利用四種周遍關係的內容可以構造出一個相應的應成論式 2，然後比較應成論式 2 的四種周遍關係和應成論式 1 的四個周遍關係之間的同異。如此，一共就有四四十六種情況，此即“十六門翻法”。

འགལ་ཁྱབ་དང་ནི་ལྡོག་ཁྱབ་དག རང་རང་སློང་ཚུལ་ཉིད་དུ་སློང་། །

隨遍之諸隨遍者，即為隨遍之翻法；彼之下遍即下遍；違遍以及諸逆遍，

皆按各自翻法翻[1]。

ཐུར་ཁྱབ་རྗེས་ཁྱབ་ཐུར་ཁྱབ་དང་། ། དེ་ཡི་ཐུར་ཁྱབ་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན། ། གསལ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་མིན་པས། ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡི་འགལ་ཁྱབ་ཡིན། ། རྟགས་དེ་མིན་ན་གསལ་མིན་པས། ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡི་ལྡོག་ཁྱབ་བོ། ། འགལ་ཁྱབ་ཀྱི་ནི་རྗེས་ཁྱབ་དག འགལ་ཁྱབ་རང་དུ་མཁས་པས་བཞེད། །

下遍隨遍即下遍；彼之下遍即隨遍；凡彼後陳皆非因[2]，此即是彼之違遍；

非彼因皆非後陳，此即是彼之逆遍[3]；違遍隨遍是違遍，如此系為學者許；

---

[1] 從隨遍出發的四種翻法。
[2] 這裡的後陳、因皆是就最初的應成論式 1 而言。
[3] 從下遍出發的四種翻法。

གསལ་བ་མིན་ན་རྟགས་ཡིན་པས། ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡི་ཐུར་ཁྱབ་ཉིད། ། དེ་བཞིན་དུ་ནི་རྟགས་ཡིན་ན། ། གསལ་བ་མ་ཡིན་མ་ཡིན་པས། ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡི་འགལ་ཁྱབ་བོ། ། གསལ་དེ་མིན་པ་མ་ཡིན་ན། ། རྟགས་དེ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། ། དེ་ཡི་ལྡོག་ཁྱབ་ཉིད་དུ་འདོད། །

凡非後陳皆是因，此即是彼之下遍；與此類似若是因，皆非是非是後陳，

此即是彼之違遍；若非非是彼後陳，皆非是彼之因者，此許為彼之逆遍[1]。

ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་ནི་རྗེས་ཁྱབ་དག ལྡོག་ཁྱབ་ཉིད་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། ། རྟགས་དེ་མིན་ན་གསལ་མིན་པས། ། ཁྱབ་པ་དེ་ཡི་ཐུར་ཁྱབ་བོ། ། གསལ་མིན་ན་ནི་རྟགས་དེ་དག མ་ཡིན་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། ། དེ་ཡི་འགལ་ཁྱབ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། རྟགས་དེ་མིན་པ་མ་ཡིན་ན། ། གསལ་མིན་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། ། ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་ནི་ལྡོག་ཁྱབ་ལགས། ། ཁྱབ་སྒོ་བཅུ་དྲུག་དག་གིས་ནི། ། ཡིན་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་ཚོད་གདལ། །

逆遍之諸隨遍者，唯與逆遍為相應；非彼因者非後陳，此即是彼之下遍；

若非後陳皆非是、非是諸因彼違遍；非是非是其因者，遍皆非是非後陳，

[1] 從違遍出發的四種翻法。

即是逆遍之逆遍[1]。

周遍十六門真實，即是安住於如是。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ངེས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།

若有人說：你是應成之一，若你的正確下遍決定，則你的下遍的下遍都決定。〔為了破斥這個說法，則說〕以“應該是物的別[2]，因為是物的緣故”這個應成作有法，應該如此（你的下遍的下遍決定），因為如此（是應成之一，且你的正確下遍決定）的緣故。

第一支〔因〕易解。

ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則說〕以此等應成作有法，你的正確下遍應該決定，因為“若是物的別，都是物”是你的下遍，而“若是物的別，都是物”決定的緣故。

---

[1] 從逆遍出發的四種翻法。

[2] བྱེ་བྲག

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་མ་ངེས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དངོས་པོ་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以此等應成作有法，你的下遍的下遍應該並不決定，因為“若是物，都是物的別”是你的下遍〔的下遍〕[1]，而“若是物，都是物的別”並不決定的緣故。

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྟགས་གསལ་དང་བཅས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་དང་གང་གི་རྗེས་ཁྱབ་དང་། ཐུར་ཁྱབ་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟགས་གསལ་དང་བཅས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་དང་གང་གི་ཐུར་ཁྱབ་དང་པོ་ཐུར་ཁྱབ། ཐུར་ཁྱབ་གཉིས་པ་རྗེས་ཁྱབ་ཐུར་ཁྱབ་གསུམ་པ་ཐུར་ཁྱབ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

第一支〔因〕成立，因為任何具備因和後陳的應成，其“隨遍”與“下遍的下遍”二者是同義的緣故。應該如此，因為任何具備因和後陳的應成，其第一次“下遍”是與“下遍”、第二次[2]“下遍”是與“隨遍”、第三次“下遍”是與“下遍”同義的緣故。

[1] 甘肅本此處脫漏，現據義理補足。楊譯之中並無脫漏。
[2] 意思是“下遍”重疊了兩次。

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་མ་ངེས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་གང་དང་གང་གི་རྗེས་ཁྱབ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཉིས་ནས་བརྒྱའི་བར་དུ་ཅི་ཙམ་བརྩེགས་ཀྱང་དོན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

若有人說：你是應成之一，若你的隨遍決定，則你的隨遍的隨遍都不決定。〔為了破斥這個說法，則說〕它應該不周遍，因為在任何應成的一個“隨遍”之上、從二〔次〕至百〔次〕間地不論如何重疊，都必須是與此應成的“隨遍”同義的緣故。

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ངེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ངེས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ངེས་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན། མ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན། མ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

又若有人說：你是應成之一，若你的違遍決定，則你的違遍的違遍都決定，〔為了破斥這個說法，則說〕以“應該是非所作[1]，因為是能夠發揮功用的緣故”這個應成作有法，應該如此（其違遍的違遍決定），因為如

---

[1] མ་བྱས་པ།

此（是應成之一，其違遍決定）的緣故。

第一支〔因〕易解。

如果〔對方抵抗說〕後面的〔因〕不成，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的違遍應該決定，因為“若是能夠發揮功用，都不是非所作”是你的違遍，而“若是能夠發揮功用，都不是非所作”決定的緣故。

རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟགས་གསལ་དང་བཅས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་དང་གང་གི་འགལ་ཁྱབ་དང་པོ་འགལ་ཁྱབ། འགལ་ཁྱབ་གཉིས་པ་རྗེས་ཁྱབ། འགལ་ཁྱབ་གསུམ་པ་འགལ་ཁྱབ། འགལ་ཁྱབ་བཞི་པ་རྗེས་ཁྱབ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་ཁྱབ་པ་སློང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果〔對方〕根本承許，〔則說〕以這樣的應成作有法，你的隨遍應該決定[1]，因為你的違遍的違遍決定的緣故。周遍〔成立〕，因為任何具備因和後陳的應成，它的第一次“違遍”是與“違遍”〔同義〕、第二次“違遍”是與“隨遍”〔同義〕、第三次“違遍”是與“違遍”〔同義〕、第四次“違遍”是與“隨遍”同義，僅僅是周遍翻法不相同而已的緣故。

[1] 這裡出敵宗之過。

དེར་མ་ཟད་ཐལ་འགྱུར་གང་དང་གང་གི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་། དེའི་རྗེས་ཁྱབ་གཉིས་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་དང་། ཐུར་ཁྱབ་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་དང་། འགལ་ཁྱབ་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དོན་གཅིག རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

不僅如此，也因為任何應成的“隨遍的隨遍”與它的“隨遍”二者是同義；“隨遍的下遍”與“下遍”是同義；“隨遍的逆遍”與“逆遍”是同義；“隨遍的違遍”與“違遍”是同義；“隨遍的顛倒隨遍”與“顛倒隨遍”是同義；“隨遍的顛倒下遍”與“顛倒下遍”是同義；“隨遍的顛倒逆遍”與“顛倒逆遍”是同義；“隨遍的顛倒違遍”與“顛倒違遍”是同義的緣故。

ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སྐྱོང་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པས་

ཁྱབ་པ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཐུར་ཁྱབ་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་འགལ་ཁྱབ་སྟེ་རྣལ་མ་བཞི་སྐྱོང་ཚུལ་དང་།

八門周遍翻法如下：

“以瓶作有法，應該是物，因為是能夠發揮功用的緣故”，若以此應成為例來說明：“若是能夠發揮功用，都是物”是此等應成的隨遍；“若不是物，都不是能夠發揮功用”是此等應成的逆遍；“若是物，都是能夠發揮功用”是此等應成的下遍；“若是能夠發揮功用，都不是物”是此等應成的違遍——這是四種正確周遍的翻法。

དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་སྐྱོང་ཚུལ་འདི་དག་རྟགས་གསལ་དང་བཅས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

“若是能夠發揮功用，都不是物”是此等應成的顛倒隨遍；“若不是物，都不是不是能夠發揮功

用”是此等應成的顛倒逆遍；“若是物，都不是能夠發揮功用”是此等應成的顛倒下遍；“若是能夠發揮功用，都不是不是物”是此等應成的顛倒違遍——這是四種顛倒周遍的翻法。

也應當瞭解這些〔翻法〕與具備因和後陳的一切其他應成的結合方式。

ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་འགལ་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སློང་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་། རྗེས་ཁྱབ་དེ་བཤགས་པའི་ཚེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བཤགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སྔར་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སློང་ཚུལ་མཚུངས་ལ། འགལ་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཀྱང་རིགས་འགྲེ་བར་བྱའོ། །

“應該是有，因為是物的緣故”，這個應成的隨遍和違遍的八門周遍翻法如下：“若是物，都是有”是此等應成的隨遍。在剖析[1]此隨遍之際，必須剖析說：“以瓶作有法，應該是有，因為是物的緣故”。如此剖析的這個應成，它的八門周遍與之前“應該是有，因為是物的緣故”這個應成的八門周遍翻法相對應，而違遍的八門周遍也可由此類推。

[1] གཤགས་པ།，有“劈開”、“剖開”的意思。

ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སློང་ཚུལ་ནི། ཡོད་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་། རྗེས་ཁྱབ་དེ་བཤགས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བཤགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སློང་ཚུལ་ནི། ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་སྔ་མ་དེའི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སློང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། । དེས་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་སློང་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

此應成的下遍和逆遍的八門周遍翻法如下：

“若是有，都是物”是此等應成的下遍。在剖析此下遍之際，必須剖析說：“以所知作有法，應該是物，因為是有的緣故”。如此剖析的這個應成，它的八門周遍與“應該是有，因為是物的緣故”這個早先的應成的下遍的八門周遍翻法相對應，由此也應當瞭解此等應成的逆遍的八門周遍翻法。

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་དགག་གཤགས་སྒྲུབ་གཤགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཟད་བཤད་པ་ནི།

二、附帶略講“剖析遮”與“剖析立”的名言

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་པ་ཡིན་ན། རྟག་དངོས་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པ་ཡིན་ན་རྟག་དངོས་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཡོད་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཡོད་པ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་འདེབས།

若有人說：若是有，應該是常與物隨一，因為若是有，是成事的緣故。如果〔對方對此〕承許，〔則他說〕若是有，應該不是常與物隨一，因為若是有，不是常、且若是有，不是物的緣故。

〔對此應該〕回答“若是有，不是常”因不成。

དེས་ན། གཞི་གྲུབ་ན་རྟག་པ་ཡིན། གཞི་གྲུབ་ན་དགག་པ་ཡིན། དགག་པ་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན། བདག་མེད་ཡིན་ན་མེད་ཅེས་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་རྣམས་གཤགས་པའི་ཚེ་དགག་གཤགས་ཡིན་པས་མི་ཤོགས་ཤིང་། གཞི་གྲུབ་ན་དངོས་པོ་ཡིན། གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན། བདག་མེད་ཡིན་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཁྱབ་པ་རྣམས་གཤགས་པའི་ཚེ་སྒྲུབ་གཤགས་ཡིན་པས་གཤགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སརྦ་མངྒ་ལཾ། ། ། །

因此，〔若有人主張〕“若是成事，是常；若是成事，是遮遣[1]；若是遮遣，是無遮[2]；若是無我；是

[1] དགག་པ།
[2] མེད་དགག

無”，在對如此承許者剖析各個周遍之際，因為是“剖析遮”，所以不作展開。〔若有人主張〕“若是成事，是物；若是成事，是成立；若是無我，是有”，在對如此承許者剖析各個周遍之際，因為是“剖析立”，所以剖析。

一切吉祥！

（藏曆鐵虎年作淨月二十一日——西曆 2010 年 7 月 2 日

丹增強曲譯成於滬上）